

Bo zmagal dobri ali hudobni policaj?

MARKO MARINČIČ

Vzporedne volitve v Izraelu napovedujejo izenačen izid: Likud »Bibija« Netanjahuja in Sionistično zavezništvo laburističnega voditelja Izaka Herzoga, naj bi si zagotovili vsak 27 mandatov v 120-članskem knesetu. Združena arabska lista naj bi dobila 13 mandatov, vprašanje pa je, katere druge liste bodo presegle 3,5-odstotni prag. Šele z dokončnimi izidi bomo razumeli, če bo kateri od dveh liderjev zmogel oblikovati vladno koalicijo.

Benjamin Netanjahu se je najbrž že zapisal v zgodovino države kot eden njenih slabših voditeljev. Za sabo pušča zaostrene socialne probleme, skrajno kolonizatorsko politiko, tisoče žrtev v Gazi in na drugih zasedenih palestinskih ozemljih, pa tudi nespodobno raven korupcije. Če bo kljub vsemu ponovno zmagal, lahko pričakujemo, da se bo nadaljevala kolonizacija. Tik pred volitvami je izjavil, da dokler bo on vodil vladno, palestinske države ne bo.

Kaj pa v primeru Herzogove zmage? Če naj verjamemo Gideonu Levyju, komentatorju uglednega izraelskega dnevnika Ha'aretz, ni rečeno, da se bodo stvari bistveno spremenile. Za mnoge Izraelce je Netanjahu baraba in ni dvoma, da je bil slab premier, meni Levy: podal se je v nepravilne vojne, toda ne več kot pred njim Jehud Olmert; na vso moč je koloniziral palestinska ozemlja, toda zgradil je manj naselbin kot Jehud Barak; bil je skorumpiran, vendar nič več kot Ariel Šaron.

Problem je torej v kontinuiteti izraelske politike. Od sporazuma s Palestinci v Oslu leta 1993 so se zvrstile različne vlade, z vsako pa so se naselbine širile in množile, zloglasni zid se je vse globlje zajedal v palestinsko ozemlje, bombniki pa so leteli nad palestinske talce v Gazi.

Bo zavezništvo, ki si je nadelo ime »sionistično«, voljno in sposobno dialoga s Palestinci, za katere je sionizem vir vsega zla? Je sploh možna koalicija naprednejših judovskih strank z arabsko? Bo Herzog sposoben takega zgodovinskega zasuka in mu bo morebitna koalicija to dovolila?

Mnogi so prepričani, da lahko na ta vprašanja odgovorijo le Izraelci zahodni zavezništvi z Zda na čelu. Le njihov zares odločen pritisk lahko vsili vsebinski zasuk v izraelski politiki. Če tega ne bo, potem lahko pričakujemo nadaljevanje večnega odlašanja v pogajanjih s Palestinci in nadaljevanje kolonizacije njihovih ozemelj. Z nasmejanim obrazom dobrega policaja, če zmagaja Herzog, z namrščenim izrazom hudobnega policaja, če bo na oblasti ostal Netanjahu. Vsekakor pa policaja.

TEL AVIV - Na parlamentarnih volitvah po podatkih vzporednih volitev po zaprtju volišč

Netanjahu in Hercog zaenkrat izenačena

TRST - Trpka ocena Susanne Camusso

»Mladi odhajajo, Italija se pogreza«

TRST - »Na italijanski politični sceni se pojavljajo velike novosti, ki pa ne temeljijo na vrednotah. Italija ne doživlja politične krize, pač pa hudo krizo politike,« je na sinočnji predstavitvi knjige Franca Belcija dejala tajnica CGIL Susanna Camusso (na sliki). Skrbi jo usoda mladih, ki ne najdejo zaposlitve in se zato odločajo za tujino. Če to po eni strani lahko ocenjujemo kot pozitiven pojav, je to po drugi strani odraz hude gospodarske krize in naraščajočega družbenega nelagodja.

JERUZALEM - Predčasne parlamentarne volitve v Izraelu do sinoči še niso prinesle jasnega zmagovalca. Glavna tekmeča za premierski položaj, sedanjí premier Benjamin Netanjahu in njegov levo-sredinski izzivalec Izak Hercog sta glede na rezultate vzporednih volitev praktično izenačena s po 27 poslanskimi sedeži v 120-članskem knesetu. So pa tretja najmočnejša sila postali izraelski Arabci.

To pomeni, da je rezultat pretesen, da bi lahko že govorili o zmagovalcu in bo treba počakati na uradne rezultate. Četudi bi namreč Netanjahujev Likud na koncu osvojil drugo mesto, bi bil še vedno v prednosti pri sestavljanju vladne koalicije. Desni tabor naj bi namreč zbral več glasov od leve. Jeziček na tehtnici naj bi bila desna stranka Kulanu, ki se je odcepila od Likuda in je zdaj dobila okoli deset poslanskih sedežev.

Na 2. strani

NARODNI DOM - Predstavitev knjige Od petrolejke do iPada

Človek, z ognjem v sebi

Na občutenem srečanju so se Dušana Jakomina spomnili številni prijatelji in znanci

TRST - Priljubljeni škedenjski kaplan Dušan Jakomin žal ni dočkal javne predstavitve svoje avtobiografije Od petrolejke do iPada. Sinoči pa so knjigo predstavili v mali dvorani Narodnega doma, kjer so se ga spomnili številni prijatelji in znanci. O sončni osebnosti tega primorskega duhovnika so spregovorili Irena Vadjnal z Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, urednik založbe Ognjišče Miha Turk, zgodovinar Jože Pirjevec in nadškof Alojzij Uran. O dogodku bomo še poročali.

Na 4. strani

Tržaški špediter
v hišnem priporu

Manjšinske pravice
v občinskih statutih

Na 5. strani

Konec tedna goriški
sejem vrtnarjenja

Na 12. strani

Fabianijevo leto bo
povezalo Gorici

Na 13. strani

ARHEOLOGIJA

Se je Tergeste »rodilo« v Boljuncu?

TRST - Najzgodnejša naselbina Tergeste (predhodnica današnje Trsta) najverjetneje ni nastala na griču sv. Justa, ampak na strateški lokaciji med miljskim zalivom in Glinščico, na griču, ki mu domačini pravijo Koromačnik. Tu so namreč našli najstarejši vojaški tabor doslej. Tako trdi raziskava, ki je bila objavljena v ameriški reviji »Proceedings of the National Academy of Science«. Raziskava je sad interdisciplinarnega dela, ki ga je koordiniral Mednarodni center za teoretsko fiziko Abdus Salam iz Trsta.

Na 8. strani

ŠTEVERJAN - Dramska družina F.B. Sedej

Odigrali in odplesali posodobljeno Aululario

MARINIGH
confezioni

NOVA
KOLEKCIJA
POMLAD/POLETJE

Trg Cavour, 25
34074 - Tržič
Tel in Fax 0481 791066

pred cono namenjeno pešcem,
tik ob večnadstropnem parkirišču

IZRAEL - Po podatkih vzporednih volitev, ki so jih objavili takoj po zaprtju volišč

Predčasne volitve brez jasnega zmagovalca

Tako Likud kot Sionistična unija naj bi si zagotovila po 27 poslanskih mest

JERUZALEM - Predčasne parlamentarne volitve v Izraelu do sinoči še niso prinesle jasnega zmagovalca. Glavna tekmeča za premierski položaj, sedanjemu premier Benjaminu Netanjahu in njegov levosredinski izzivalec Izak Hercog sta glede na rezultate vzporednih volitev praktično izenačena. So pa tretja najmočnejša sila postali izraelski Arabci. Kot sta po zaprtju volišč ob 21. uri objavili izraelski televiziji Kanal 1 in Kanal 10, sta desnosredinska stranka Likud pod vodstvom Netanjahuja in levosredinska Sionistična unija pod vodstvom Hercoga poravnani s 27 poslanskimi sedeži v 120-članskem knesetu. Le televizija Kanal 2 je napovedala rahlo prednost Likuda z 28 sedeži proti 27 za Sionistično unijo.

To pomeni, da je rezultat pretesen, da bi lahko že govorili o zmagovalcu in bo treba počakati na uradne rezultate, ki pa jih ne gre pričakovati pred sredo zjutraj, poročajo tuje tiskovne agencije.

Je pa že jasno, da bodo poslej tretja najmočnejša sila v knesetu izraelski Arabci, ki so kot Združena lista pod vodstvom Ajmana Odeha osvojili 13 poslanskih sedežev. To je prvič, da je arabska manjšina v Izraelu osvojila toliko glasov. Napovedali so sicer, da ne bodo vstopili v koalicio z nobeno stranjo in da želijo biti v opoziciji.

Rezultat arabske manjšine bi vendarle lahko ponovno oživil zastali mirovni proces s Palestinci, čeprav je Netanjahu še tik pred volitvami zagrozil, da dokler bo vlado vodil on, palestinske

Aktivisti levosredinske Sionistične unije so upali v gladko zmago nad desnosredinskim Likudom; ob sinočnji objavi izidov vzporednih volitev so bili poklapnani. Bo danes ob uradnih izidih drugače?

ANSA

države ne bo. S tem pa je še posebej razjezil izraelske Arabce, ki so včeraj množično obiskali volišča, da bi končali njegovo vladavino.

Včerašnje volitve so bile tudi sicer videne kot referendum proti četrtemu mandatu Netanjahuja oz. njegovemu tretjemu zaporednemu na čelu izraelske vlade. A kot kažejo rezultati vzporednih volitev, očitno ni povsem uspel. Četudi bi namreč Likud na koncu osvojil drugo mesto, bi bil še vedno v prednosti pri sestavljanju vladne koalicije, kar naj bi se po poročanju nemške tiskovne agencije

dpa že začelo. Desni tabor naj bi namreč zbral več glasov od levece.

Netanjahu bo sicer moral vložiti precej več napora v usklajevanje s številnimi manjšimi strankami, njegova vladavina pa bo relativno krhka. Visok predstavnik Likuda, sedanjí minister Silvan Šalom je že napovedal, da bodo poskušali vlado sestaviti z desnimi strankami in verskimi strankami, da bi imeli v parlamentu najmanj 63 poslanskih sedežev, poroča dpa. Jeziček na tehtnici naj bi bila desna stranka Kulanu, ki se je odcepila od Likuda in je zdaj dobila okoli

deset poslanskih sedežev, še navaja dpa.

Oglasil se je že predsednik države Ruven Rivlin in menil, da bi bilo za prihodnost države najboljšo, če bi Likud in Sionistična unija sklenila veliko koalicio. Tako bi zagotovili stabilnost vlade, sicer pa se predsednik boji, da bo že kmalu prišlo do novih predčasnih volitev.

Tudi te predčasne volitve so bile rezultat razpada desne koalicije in sicer kar dve leti pred predvidenim potekom mandata. A kot je včeraj napovedoval Netanjahu, vlade narodne enotnosti s Sionistično unijo ne bo. (STA)

V petek pogovori o ruskem plinu Ukrajini

MOSKVA - Novi pogovori Rusije in Ukrajine ob posredovanju Evropske komisije o dobavi ruskega zemeljskega plina Ukrajini bodo potekali v petek v Bruslju, so včeraj sporočili z ruskega ministrstva za energetiko. Udeležil se jih bo pristojni ruski minister Aleksander Novak. Srečanje je potrdila tudi Evropska komisija, je sporočila francoska agencija AFP.

Rusija se je z Ukrajino v začetku meseca dogovorila, da ji bo zemeljski plin dobavljala do konca meseca, potem ko je znova prišlo do spora glede plačila, ki je ogrožal dostavo zemeljskega plina Evropi. EU namreč okoli tretjino zemeljskega plina dobi v Rusiji; polovica ga potuje po plinovodih preko Ukrajine.

IS v Tikritu obglavila štiri civiliste

TIKRIT - Skrajneži Islamske države (IS) so v obleganem iraškem mestu Tikrit obglavili štiri civiliste. Na svetovnem spletu so včeraj objavili fotografije, na katerih je videti, kako pripadniki IS umorijo svoje žrtve. Po mnenju IS so žrtve ustanavljale celice za novačenje nasprotnikov IS, je poročala nemška tiskovna agencija dpa. Po poročanju iraških medijev naj bi bili med obglavljenimi poslanec lokalnega parlamenta, visoki policijski častnik in novinar.

Iraška vojska in šiitske milice so pred dobrima dvema tednoma sprožile veliko ofenzivo na mesto, ki je rojstni kraj iraškega diktatorja Sadama Huseina. Namen ofenzive je mesto osvoboditi izpod zasedbe IS. Po začetnih uspehih iraške vojske je napad sedaj v zadnjih dneh zastal.

BRUSELJ - Zasedanje voditeljev EU

Na dnevnem redu tudi Grčija in Rusija

BRUSELJ - Voditelji članic EU imajo na tokratnem rednem marčnem zasedanju v četrtek in petek v Bruslju na dnevnem redu tri sklope tem: energetsko unijo, finančne in gospodarske razmere ter odnose z Rusijo in vzhodnimi sosedami. V središču pozornosti sta sicer trenutno Rusija in Grčija, a posebnih novic ni pričakovati. Energetsko unijo je predlagatelj, podpredsednik Evropske komisije Maroš Šefčovič, opisal kot najambicioznejši energetski projekt po vzpostavitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo, ki je veljala med letoma 1952 in 2002.

Namen tega prvega ključnega evropskega energetskega projekta je bil ustvariti tolikšno medsebojno odvisnost evropskih držav pri proizvodnji premoga in jekla, da nobena ne bi mogla mobilizirati svojih vojaških sil brez vednosti drugih. Ključni namen energetske unije pa je zmanjšati energetsko odvisnost EU od zunanjih dobaviteljev, zlasti od Rusije. Zagonu projekta je botrovala zaostritev odnosov med EU in Moskvo po priključitvi Krima marca lani.

EU je največja uvoznica energije na svetu, saj uvozi 53 odstotkov energije v vrednosti 400 milijard evrov na leto. Šest članic - Bolgarija, Estonija, Finska, Latvija, Litva in Slovaška - je povsem odvisnih od ruskega plina. Voditelji bodo podprli ta projekt in podali politične smernice za njegov nadaljnji razvoj, pri čemer se bodo, sodeč po osnutku sklepov, osredotočili zlasti na energetsko varnost. Pričakovati je na primer poziv k pospešitvi infrastrukturnih projektov za izboljšanje električnih in plinskih povezav.

V ospredju je tudi vprašanje transparentnosti pri sklepanju energetskih sporazumov članic s tretjimi državami. Bivši komisar za energijo Günther Oettinger je želel že septembra 2011 zagotoviti več evropskega nadzora in vpliva nad temi sporazumi, a z ambicijo ni prodril, saj je to za članice zelo občutljivo vprašanje.

Vrh bo predvidoma pozval k okrepitvi transparentnosti na plinskem trgu z zagotavljanjem popolne skladnosti vseh sporazumov z zunanjimi dobavitelji, ki lahko vplivajo na energetsko varnost EU, z evropsko energetsko zakonodajo in prioriteta, ob spoštovanju zaupnosti trgovsko občutljivih informacij.

Druga tema bodo aktualne finančne in gospodarske razmere v EU, pri čemer je pričakovati, da bo v ospredju pozornosti Grčija. Nekateri pa napovedujejo tudi živahno razpravo o nedavnem dvehletnem podaljšanju roka za odpravo presežnega javnofinančnega primanjkljaja Francije.

Vprašanje je, kako močno bo grško vprašanje zaznamovalo tokratni vrh. V Bruslju sicer uradno pravijo, da je sedaj čas za tehnična pogajanja o fiskalnih ukrepih in reformah v zameno za nadaljnjo finančno pomoč državi, a zagotovo političnih sporočil glede Grčije ne bo manjkalo.

Iz Aten prihajajo neuradne informacije, da je Grčija zaprosila za sestanek s ključnimi evropskimi igralci ob robu vrha, in sicer za srečanje grškega premierja Aleksisa Ciprasa z nemško kanclerko Angelo Merkel, francoskim predsednikom Francoisom Hollandom, predsednikom Evropskega sveta Donaldom Tuskom, predsednikom Evropske komisije Jean-Claudom Junckerjem in predsednikom Evropske centralne banke Mariom Draghijem.

PODKUPNINE - Po izbruhu afere pod udarom minister za infrastrukturo

Pozivi ministru Mauriziou Lupiju, naj pride o aferi poročat v parlament

RIM - Dan po seriji aretacij in preiskav v zvezi z novo korupcijsko afero so sledile številne reakcije predstavnikov političnega sveta. V vrtincu se je znašel zlasti minister za infrastrukturo Maurizio Lupi, ki sicer sam ni niti preiskovan, je pa po oceni preiskovalcev vpleten v afero njegov sin Luca, ki naj bi od skorumpiranih visokih funkcionarjev ministrstva bil deležen daril in ugodnosti.

Podsekretar pri predsedstvu vlade, eden jabljžjih Renzijevih sodelavcev, Graziano Delrio, je včeraj izjavil, da ministra sicer nič ne obvezuje, trenutno pa se delajo politične ocene in gotovo takšne ocene dela tudi sam. Torej je na njem odločitev, kaj bo naredil. Minister Lupi, ki je eden voditeljev Albanove Nove desne sredine, je na to odgovoril, da nima nobenega namena podati ostavke in je zavrnil vsakršno obtožbo.

Medtem je Gibanje 5 zvezd v poslanski zbornici resolucijo, v kateri zahteva ministrov odstop, neglede na njegove morebitne odgovornosti, ki bi jih ugotovila preiskava. Gre namreč za izgubo verodostojnosti ministra tistega ministrstva, na katerem je prišlo na ravni visokih funkcionarjev do korupcijskih dejanj.

Skupaj z Grilloovim gibanjem je nezaupnico ministru Lupiju podala stranka Sel Nichija Vendole, ki je dodala, da je napočil trenutek za ustanovitev parlamentarne komisije, ki naj preuči stroške za hitro železnico. In ne samo stroške, temveč tudi procedure, ki zadevajo vse velike investicije za infrastrukturo v državi. Tu Severna liga

Minister za prevoze in infrastrukturo Maurizio Lupi

ANSA

je napovedala nezaupnico, sicer s to razliko, da trenutno ne cilja toliko na ministra Lupija temveč na njegovega kolega in voditelja Nove desne sredine Anfelina Alfana. O tem je včeraj govoril načelnik poslancev Severne lige Massimiliano Fedriga.

Medtem je konferenca načelnikov skupin v senatu soglasno sklenila pozvati ministra Lupija, naj v avli poroča o zgodbi dodeljevanja velikih javnih del, ki je pri vedla za zapahe visokega funkcionarja ministrstva Ettoreja Incalzo. Slednji bo danes prestal prvo formalno zaslišanje preiskovalcev.

Voditelj Severne lige Matteo Salvini se je včeraj oglašil v oddaji Radia Agora, rekoč, da ne obtožuje nikogar, vendar hoče pojasniti s strani

Renzijske vlade. Pričakuje, da bosta tako predsednika vlade kot notranji minister prišli poročat v parlament o tem, kar se je zgodilo.

V vrstah Demokratske stranke je bil kritičen zlasti Pippo Civati, ki je spomnil, kako je Renzi spodbudil k odstopu nekdanjo pravosodno ministroco Annamario Cancellieri zaradi zadeve Ligresti. Kdove, se je vprašal Civati, če bo enako merilo veljalo tudi za ministra Lupija. Kritičen do ministra je tudi tednik Famiglia Cristiana.

Predsednik senatorjev Demokratske stranke Luigi Zanda je vse povabil, naj ne sprejemajo prenapetih odločitev, je pa tudi on ošvrknil ministra Lupija rekoč, da gre za političen razmislek, četudi ni neposredno vpleten v sodno preiskavo.

TRST - Razmišljanja na predstavitvi knjige Franca Belcija

Mladi odhajajo, Italija pa je v primežu slabe politike

V Revoltelli tudi generalna tajnica sindikalne zveze CGIL Susanna Camusso

TRST - »Nekoč se je v politiki dosti govorilo in žal malo ali nič odločalo, danes pa se premalo razpravlja in včasih prehitro odloča.« Ta misel tržaškega župana Roberta Cosolinija je nazorno »fotografirala« politični trenutek, ki ga Italija doživlja v času Renzijeve vlade. Cosolinija je treba vzeti zares, saj sodi med pristaše predsednika vlade, na katerega je letela županova bodica.

In to je bil le eden od številnih političnih utrinkov s sinočnje predstavitve knjige sindikalista CGIL Franca Belcija Tra padri e figli (Med očeti in sinovi), ki je privabila v muzej Revoltella veliko ljudi. Glavno besedo (vsaj o politiki) je imela generalna tajnica CGIL Susanna Camusso. Tudi ona, kot Cosolini, sicer ni niti enkrat izrecno omenila Renzija, a se je zelo dobro razumelo o kom govoru.

Voditeljica največje italijanske sindikalne organizacije meni, da se na italijanski politični sceni pojavljajo velike novosti, ki pa ne temeljijo na pozitivnih vrednotah. Italija ne doživlja politične krize, pač pa hudo krizo politike, je prepričana Camussova. Skrbi jo usoda mladih, ki ne najdejo zaposlitve in se zaradi tega odločajo za pot v tujino. Če to po eni strani lahko ocenjujemo kot pozitiven pojav (nove izkušnje), je to po drugi strani odraz hude gospodarske krize in naraščajočega družbenega nelagodja. »Včasih imam vtis, da smo ravno odrasli tisti, ki našim otrokom pripravimo kovčke za odhod,« je grenko dejala Camussova.

Sindikalistka ni prišla v Trst, da bi polemizirala z vodjo kovinarskega sindikata Fiom Mauriziom Landinijem in z njegovo zamislijo o t.i. socialni koaliciji. Landiniju pa je vseeno namenila nekaj pikrih puščic, ko je njegov projekt ocenila za še zelo nedorečenega in površinskega. »CGIL podpira vse pobude za socialno pravičnost in proti prekarne- mu delu,« je podčrtala Camussova. Pač pa je z Landinijem dokaj ostro polemizirala v Rimu, kjer mu je očitala dvoumnost držo pri oblikovanju svojega novega gibanja.

S.T.

Od leve: Beppino Englaro, Pino Roveredo in Susanna Camusso na predstavitvi knjige Franca Belcija

FOTO DAMJ@N

TRST - Razprava na predstavitvi Berlcijeve knjige

»Družba sili k razkazovanju mišic in skrivanju šibkosti«

TRST - »Živimo v časih, ko nas vse bolj moško usmerjena družba sili k razkazovanju mišic in hkrati k skrivanju naših šibkosti.« Franco Belci je s tem kratkim, a globokim stavkom, nakazal vzgib, ki ga je spodbudil k pisanju svoje življenjske zgodbe v svojem knjižnem prvencu. V njem izstopa odnos do sinov in do očeta, znanega politika Corrada Belcija. Z očetom sta bila na različnih političnih bregovih (Corrado v KD in Franco v KPI), na koncu pa ju je združila odločitev, da ne pristopita v novo Demokratsko stranko. Oče in sin sta namreč skupno ocenila, da gre za »hladno in površinsko fuzijo« dveh političnih subjektov. Franco Belci je sinoči v Revoltelli napovedal, da prihodnje leto ne bo več kandidiral za deželne tajnika CGIL, ne bo pa zapustil druž-

Sindikalist in sedaj še pisatelj Franco Belci

bene in politične scene.

Ob avtorju so na predstavitvi knjige, ki jo je vodil odgovorni urednik Piccola Paolo Posamai, govorili tajnica CGIL Susanna Ca-

musso, pisatelj Pino Roveredo in Beppino Englaro. Predstavitve je uvedel župan Roberto Cosolini.

Englaro je obnovil žalostno zgodbo hčerke Eluane, ki je po dolgotrajnem vegetativnem stanju umrla v videmski kliniki La Quiete. Zelo ga bolijo in žalostijo obtožbe, da je pri Eluani šlo za evtanazijo, kar nikakor ni res. Njegova hčerka in pozneje oče in mama enostavno niso hoteli, da bi ji umetno podaljševali življenje, kar marsikdo označuje kot evtanazijo. Englaro ni hotel podoživljati podlih političnih spekulacij okrog hčerkinega trpljenja, pač pa je izrazil začudenje nad zadržanjem glavnine zdravnikov, ki niso hoteli ali mogli razumeti brezupnega stanja hčerke, ki je bila v komi za posledicami prometne nesreče.

S.T.

DEŽELNI SVET

Zelena luč za Fieste de patrie dal Friûl

TRST - Dežela Furlanija-Juljska krajina bo vsako leto 3. aprila praznovala dan furlanske identitete, jezika in kulture, v furlanščini Fieste de patrie dal Friûl. 3. Aprila 1077 je namreč cesar Svetega rimskega cesarstva Hernrik IV v Pavii daroval Oglejskemu patriarhatu ozemlje med rekama Timavo in Livenzo. Tako je včeraj odločil deželni svet, predlagatelj furlanskega praznika so Barbara Zilli (Severna liga) ter nekdanja ligaša Mara Piccin in Claudio Violino.

Za uvedbo novega praznika je glasovalo 29 svetnikov (med njimi tudi Igor Gabrovec-SSk), sedem jih je bilo proti, sedem pa se jih je vzdržalo. Zakon sta podprli tudi predsednica Dežele Debora Seracchiani in odbornica Sara Vito. Slovenski predstavnik Demokratske stranke Stefano Ukmar se ni udeležil glasovanja, čeprav zelo spoštuje Furlane, je dejal. Ukmarju se zdi, da tako zasnovani zakon gre v smer »etnične proporcionalnosti« v deželni stvarnosti, uradni naziv »furlanski narod« pa po njegovem presega ustavna načela. V imenu deželnega odbora je podporo prazniku izrekel odbornik Gianni Torrenti.

Zakon je v deželnem svetu v primerjavi z izvirnim besedilom doživel kar nekaj sprememb in dopolnil. Črtali so npr. drugi člen, ki je opredeljeval izvajanje tega zakona le na območju, kjer tradicionalno govorijo furlanski jezik.

Občine in druge javne ustanove bodo lahko po lastni izbiri (in torej ne več obvezno) razobesile furlanske zastave. Dežela bo v letu 2016 za izvajanje zakona namenila 70 tisoč evrov. Včeraj odobreni zakon bo v Uradnem listu FJK objavljen v italijanščini in furlanščini.

TRBIŽ - Lep uspeh pevske prireditve Koroška in Primorska pojeta

Pesem, ki povezuje narode

TRBIŽ - V nedeljo popoldne se je v občinskem kulturnem centru na Trbižu odvijala priljubljena pevska prireditev Koroška in Primorska pojeta. Že več kot petnajst let se v Kanalski dolini srečujejo in zapojejo pevski zbori iz južne Koroške, našega zamejstva in Slovenije. Vsi nastopajoči zbori so se kakovostno predstavili in z njihovim izvajanjem trdno pričrli številno publiko, ki je do zadnjega kotička napolnila trbiško dvorano.

Na letošnji reviji so nastopili mešani pevski zbor Sožitje iz Podlemca, mešani pevski zbor iz Senožeč, mešani pevski zbor Prosvetnega društva Sele, moški pevski zbor Valentin Polanšek, združeni pevski zbor Nediške doline in zbor Jakobus Gallus. Poleg krajevnega organizatorja S.k.s. Planike so revijo soorganizirali še Krščanska kulturna zveza, Zveza slovenske katoliške prosvete, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza cerkvenih pevskih zborov od podpori Zveze pevskih zborov Primorske in Javnega sklada R.S. za kulturne dejavnosti. Prireditev je potekala pod pokroviteljstvom občin Trbiž in Naborjet Ovcja vas. V imenu javnih upraviteljev Kanalske doline je na prireditvi pozdravila odbornica za kulturo občine Trbiž Nadia Campana, ki je z veseljem poudarila prisotnost slovenske pesmi in hkrati pred nekaj tedni slovenske besede od praznovanju slovenskega kulturnega praznika v občinskem centru na Trbižu. Izrazila je mnenje, da tudi pesem seže v korenine vsake jezikovne skupnosti.

Tudi revija Koroška in Primorska pojeta se je izkazala kot pomemben dejavnik povezovanja in prijateljstva ne samo med pevci ampak tudi med prebivalci teritorija saj je prireditev obiskalo tudi veliko poslušalcev iz Ziljske doline in drugih predelov južne Koroške. Prireditev je tako izrednega pomena kajti tudi pesem in petje imata pomembno vlogo pri ohranjanju narodne zavesti, predvsem v krajih, ki so odmaknjeni od tradicionalnih centrov slovenske organiziranosti. Med prisotnimi gosti so bili tudi ziljski župnik Trap ter brata Olip.

Posnetek z nedeljske zborovske prireditve na Trbižu

RB

PREISKAVA - Finančna straža odvzela prostost lastniku propadlega podjetja Tergeste

Špediter v hišnem priporu, ker naj bi izčrpaval podjetje

Tržaški preiskovalni sodnik je zaradi suma povzročitve stečaja z goljufijo odredil hišni pripor za Guida Valenzina, lastnika in donedavnega upravitelja znane špediterskega podjetja Tergeste in bivšega predsednika tržaškega združenja špediterjev. Tergeste je tik pred iztekom leta 2014 po neuspelih poskusih reševanja šla v stečaj, preiskovalci pa trdijo, da je Valenzin, ki je podjetje podedoval od očeta, iz blagajne pred časom redno črpal denar za svoje osebne potrebe. Škoda naj bi znašala več kot 800.000 evrov.

Pokrajinsko poveljstvo finančne straže v tiskovnem sporočilu ne imenuje osumljenca in njegovega podjetja, informacije pa so dovolj podrobne. Omenja namreč »zgodovinsko špeditersko podjetje, ki je decembra lani po 70-letni dejavnosti v tržaškem pristanišču šlo v stečaj« ter »njegovega upravitelja, predstavnika tretje generacije družine na vrhu te družbe«. Podjetje Tergeste je bila pred leti med vodilnimi v severnem Jadranu v uvozno-izvoznem sektorju, poglavito dejavnost je predstavljal promet s kavo, nazadnje je bilo zaposlenih nekaj manj kot 30 ljudi.

Finančna straža je med pregledovanjem obsežne dokumentacije, računovodskih izkazov in bančnih računov opazila, da je bilo z dejavnostmi lastnika in upravitelja nekaj narobe, pojavil se je sum kaznivga dejanja. Iz blagajne naj bi redno črpal denar v gotovini in ga porabil v zasebne namene, sam sebi naj bi tudi nakazal previsoke zneske. Tako naj bi podjetje (in posledično stečajno upravo) oškodoval za 800.000 evrov. V računovodskih izkazih je vse to označil kot »upraviteljeve stroške«.

Valenzin je od sobote zjutraj v hišnem priporu. Preiskovalni sodnik se je odločil za ta ukrep, da bi preprečil ponavljanje kaznivga dejanja. Osumljeni je namreč med potekom preiskave snoval novo podjetje, ki bi prevzelo dejavnost Tergeste. (af)

Sedež špediterskega podjetja Tergeste v Ulici Canal piccolo; decembra lani je bilo zadnjih iluzij konec in sodnik je s stečajem zapečatil usodo 70 let starega podjetja

FOTODAMIJ@N

POKRAJINA - Prispevki iz sklada za ovrednotenje kulture

Med financiranimi projekti tudi stalna razstava v Narodnem domu

Med projekti, za katere je Pokrajina Trst zagotovila finančna sredstva iz sklada za ovrednotenje krajevnih kulture in prestižnih lokacij, je tudi stalna razstava v Narodnem domu (prispevek znaša 10.500 evrov), katero namerava urediti Slovenski klub, podpira pa jo tudi rektor tržaške univerze Maurizio Fermeglia. S tem načrtom bodo med uporabniki stavbe v Ulici Filzi spodbujali poznavanje njene zgodovine, poleg tega pa naj bi si zgodovinske posnetke v prihodnje lahko ogledovali tudi pešci na sosednji ulici.

Pokrajina je med 42 prošnjami izbrala le sedem načrtov, katerim bo skupno porazdelila 67.872 evrov. Med financiranimi projekti je tudi pobuda za spoznavanje tradicije mlekaric in drugih žensk, ki so nosile pridelke s Krasa v Trst (5320 evrov)

društva Joseph, ki ima sedež v Pliskovici. Ostali prispevki (vsi 10.500 evrov) gredo pobudi o Soči in 12 bitkah v prvi svetovni vojni (Gruppo Ermada Flavio Vidonis), projektu San Giovanni smart park (deželni zavod za slepe Rittmeyer), gledališki prireditvi Folie d'estate (socialna zadruga La collina), projektu Porti magici (Anno Uno) ter sprehodom za odkrivanje filmov v tržaški pokrajini (tržaški dom filma - Casa del cinema).

17. prošnja je Pokrajina zavrnila, ker niso bile v skladu z razpisom (med temi sta tudi prispevka za konzorcij oljarjev Tergeste Dop ter za srečanje istrskih pihalnih orkestrrov v dolinski občini). Ostalih 18 projektov je bilo sprejetih, a jim na podlagi točkovanja niso namenili sredstev. Med slednjimi je na primer ZSKD z virtualnimi sprehodi v okviru letošnjega Slofesta.

Še o Igri spoštovanja

O »zloglasni« igri spoštovanja, ki je v zadnjih tednih dvigovala veliko prahu (za prazen nič), je včeraj govorila svetniška komisija za transparentnost. Svetniki so na podžupanjo Fabiano Martini in občinsko odborico za šolstvo Antonello Grim naslovili kar nekaj vprašanj. Svetnike je zanimalo, zakaj ta projekt ni bil vključen v vzgojno-izobraževalni program šol (t.i. POF) in zakaj so zanj zapravili toliko denarja. Martinijeva in Grimova sta odgovarjali, da v nobenem od dveh vprašanj ni elementov netransparentnega poslovanja. Kot je opozorila Martinijeva, projekt ni bil vključen v t.i. POF, ker časovno to ni bilo izvedljivo. Odgovor je pojasnila z argumentom, da so proračun sprejeli šele 1. avgusta 2014, zaradi česar niso mogli vedeti prej, ali bodo imeli denar za projekt ali ne.

Debata o plinskem terminalu

Na pobudo Propeller kluba bo danes ob 18. uri v konferenčni dvorani Greif hotela na Miramarskem drevoredu javna razprava na temo: Plinski terminal, priložnost ali nevarnost? Med govorniki so napovedani predsednica dežele Debora Serracchiani, komisar Pristaniške oblasti Zeno D'Agostino, občinski odbornik za okolje Umberto Laurenzi, miljski župan Nerio Nesladek.

Številni podpisi za Contrado

Že skoraj pet tisoč občanov je podprlo petico gledališča La Contrada, ki se zavzema za drugačno opredelitev v okviru reforme gledališč v Italiji. Preko tisoč podpisov so zbrali na spletu, 3600 pa na zbirnih polah. Podpisali so številni kulturniki s Claudiom Magrisem na čelu. Z zbiranjem nadaljujejo v gledališču Bobbio, v pisarni Ticketpoint in na drugih zbirnih mestih. Ob koncu tedna bodo z zbirno mizico navzoči na Borznem trgu.

Srečanje katedre sv. Justa

Drevi ob 20.30 bo novo srečanje iz postnega niza katedre sv. Justa. V cerkvi sv. Justa bodo Male Jezusove sestre Charlesa de Foucaulda predstavile svoje človekoljubno delo predmetstij Neapla in romskem naselju pri Cosenzi.

NOVA KORUPCIJSKA AFERA - Pod drobnogledom preiskovalcev tudi logistična ploščad

Podkupnine v pristanišču: da ali ne?

Preiskava po mnenju pristaniške oblasti ne bo vplivala na potek del - Senator Francesco Russo: Treba je popolnoma presekati s preteklostjo

Nova velika korupcijska afera v zvezi z javnimi deli, ki pretresa Italijo, se je dotaknila tudi tržaškega pristanišča. Točneje nove logistične ploščadi (temeljni kamen so položili lanskega novembra), zaradi katere so sodna jamstvena obvestila dobili nekateri visoki funkcionarji ministrstva za infrastrukturo. Preiskava se ne nanaša na platformo kot tako, temveč na razpise in na tehnično-administrativni pregled načrta. V preiskavo ni vpleten nihče iz pristaniške uprave.

Slednja v tiskovnem sporočilu pojasnjuje, da je junija lani razpisala javni postopek za komisijo, ki bi tehnično in upravno pregledala logistično platformo. Razpis, ki so ga objavili na spletni strani pristaniške oblasti, je bil namenjen zunanjim strokovnjakom in obenem tudi uslužbencem drugih uprav, ki seveda za to izpolnjujejo zakonske pogoje. Pristaniška oblast je ocenila prejete ponudbe in je potem sklenila, da te naloge ne bo nikomur podelila. S tem je formalno končala postopek, piše v sporočilu za javnost. Sodna preiskava vsekakor ne bo pogojevala poteka del za logistično platformo, ki se normalno nadaljujejo, pojasnjujejo še iz pristanišča.

V zvezi s preiskavo se je oglasil tudi senator Demokratske stranke Francesco Russo, ki se

Položitev temeljnega kamna pristaniške logistične platforme (8.11.2014)

FOTODAMIJ@N

postavlja v kožo navadnih državljanov in izpostavlja njihovo naraščajoče nezaupanje v vodilni razred. Slednji očitno ni bil kos korupciji, poudarja parlamentarec, ki obžaluje, da se je pri-

stanišče znova znašlo v korupcijski aferi. Kaj se je v resnici zgodilo bo preverilo sodstvo, po Russovem mnenju pa bo treba v pristanišču odločno presekati s preteklostjo. »Potrebna bo večja tran-

sparentnosti in potreben bo večji nadzor nad javnimi deli, da se izognemo krajam, nejasnim situacijam in uslugam prijateljem prijateljev,« poudarja predstavnik DS.

Tudi spričo dogajanj na državni in krajevni ravni bo treba vse razvojne posege na območju starega pristanišča zastaviti na popolnoma novih temeljih, ki morajo sloneti na popolni prozornosti ter neoporečnosti izvajalcev. Zaradi tega je Russo že zaprosil predsednika državne protikorupcijske agencije Raffaeleja Cantoneja, naj uvede preventivni nadzor nad postopki za staro pristanišče, katerega območja bo - kot znano - prešlo v last Občine Trst. Staro pristanišče torej nujno potrebuje neke vrste psa čuvaja, je prepričan senator DS.

Russo upa in pričakuje, da bomo primer starega pristanišča čez petnajst let lahko ponosno obravnavali kot primer poštene in prozorne politike. Tako kot je Furlanija-Juljska krajina danes vsem zgled učinkovite obnove potresnega območja v Furlaniji in Karniji. »V starem pristanišču bo moralo vse potekati hitreje in ob bellem dnevu, da bodo občani redno seznanjeni z dogajanjem,« je v sporočilu za javnost zapisal še Russo.

KRAJEVNE UPRAVE - Stopnja zaščite v Devinu-Nabrežini, Zgoniku, Repentabru in Dolini

Manjšinske pravice v občinskih statutih

Zveza občin, ki jo narekuje deželna reforma krajevnih uprav, zastavlja celo vrsto vprašanj, ki so neposredno vezana na zaščito slovenske manjšine.

Izhodišče za njihovo obravnavo tiči v drugem odstavku 28. člena zaščitnega zakona (38/2001). Tako pravi: »Nobenega določila tega zakona ni možno tolmačiti na način, ki bi slovenski manjšini zagotavljal nižjo raven zaščite od tiste, ki jo že uživa na podlagi prejšnjih določil.« Tvorci zakona (in zakonodajalec) so - očitno daljnovidno - vključili stavek kot jamstvo za ohranitev dosežene stopnje zaščite. Nižja raven zaščite ni mogoča, kvečjemu višja.

Ta odstavek predstavlja pravcati zakladek v skrinjici narodnostnih pravic.

Uvedba zveze občin na Tržaškem bo zaobjela območja, v katerih so narodnostne pravice slovenske manjšine različno obravnavane. Na to so že opozorili župani štirih občin - devinsko-nabrežinske, zgoniške, repentabske in dolinske - na srečanjih z deželno predsednico Deboro Serracchiani, z deželnim odbornikom za krajevne avtonomije Paolom Panontinom in z županoma ostalih dveh občin, Roberta Cosolinija (Trst) in Neria Nesladka (Milje).

Kako bo mogoče to različnost uskladiti v snujoči se novi širši in raznoliki upravni enoti, ne da bi se pri tem znižala sedanja raven zaščite, na to vprašanje še niso dobili odgovora.

Pri iskanju rešitve bi bilo najbrž potrebno izhajati iz statuten posameznih občin, v katerih so zakoličene nekatere zelo jasne zaščitne norme.

Poglejmo.

Občina Devin-Nabrežina

Prisotnost slovenske manjšine na občinskem ozemlju je obravnavana v 4. členu občinskega statuta. Slednji jo priznava »kot kulturno in jezikovno bogatitev.« Občina »izvaja v skladu z ustavnimi načeli in državnimi zakoni vse potrebne oblike zaščite, da bo zagotovila občanom pripadnikom manjšine ter njenim združenjem enako družbeno dostojanstvo ter enake življenjske in delovne pogoje.«

V drugem odstavku je izrecno poudarjeno, da so »vse odredbe, določila, javna obvestila in drugi akti javnega interesa, ki so izpostavljeni javnosti, kot tudi cestni znaki v staronaseljenih vaseh, sestavljeni tudi v slovenskem jeziku.«

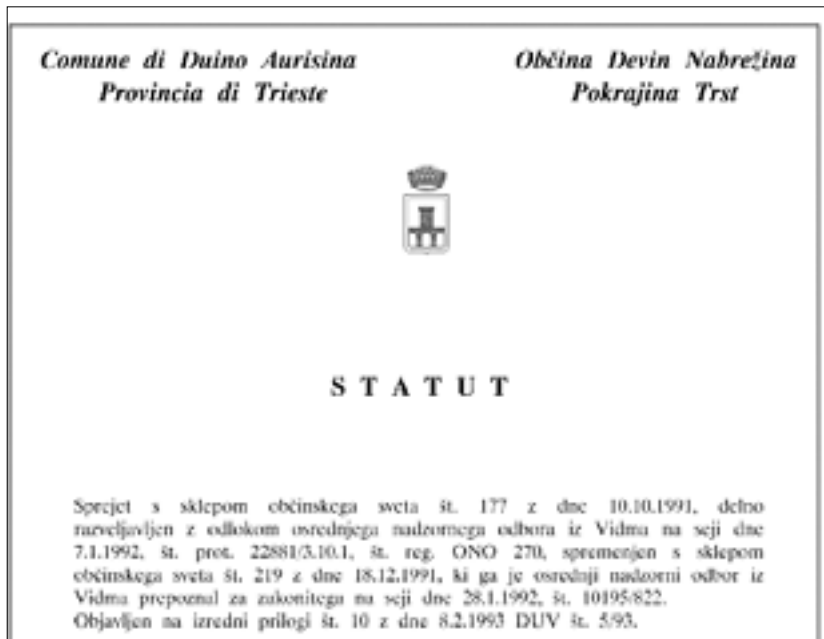
Tretji odstavek pa »zagotavlja vsem občanom v stikih z občinskimi institucijami in uradi pravico do proste rabe slovenskega jezika v pisni in ustni obliki ter do odgovora v istem jeziku, v neposredni obliki ali s pomočjo tolmača.«

Občina Zgonik

Raba slovenščine je omenjena med splošnimi načeli, v 3. odstavku 1. člena občinskega statuta: »V sklopu dejavnosti in delovanja Občine, tako v notranjih kot v zunanjih odnosih se uporablja slovenski jezik poleg italijanskega bodisi v ustni bodisi v pisni obliki. Ravno tako se uporablja slovenski jezik z enakim poudarkom za javne oglase, javne odredbe, uradne objave in splošno za vse pisne akte splošnega značaja, ki jih izda občinska uprava. Ko so občinski akti izstavljeni na osnovi predhodno pripravljenih obrazcev, morajo biti sestavljeni v italijanščini in v slovenščini.«

Občina Repentabor

Statut repentabske občine je v svojih splošnih načelih povsem enak statutu zgoniške občine, kar ne čudi, saj obe kraški občini zgodovinsko sodelujeta, delita isto tajniško službo in številne službe so skupne, povezano s konvencijami.

V zadnjem, 73. členu (Prehodne in končne norme), je vsekakor poudarjeno, da je statut »sestavljn v obeh jezikih.«

Občina Dolina

V občinskem statutu je celotni II. del namenjen rabi slovenskega jezika. Slednji obse-

ga pet členov. V 14. členu je govor o družbeni enakopravnosti. Drugi odstavek določa: »Nazivi na uradnih dopisih, žigih občinskih uradov, ter na občinskem praporu in grbu so dvojezični.« tretji odstavek pa: »Vse občinske akte namenjene objavi, se sestavi v italijanskem jeziku.«

V 15. členu je govor o rabi slovenskega

jezika v okviru delovanja občinskih organov, v 16. členu pa o rabi slovenskega jezika v odnosih z občinsko upravo. Prvi odstavek: »Občani smejo prosto uporabljati slovenski jezik ustno ali v pisni obliki, v odnosih z občinsko upravo in z občinskimi institucijami, imajo pravico do ustreznega odgovora v istem jeziku.« Drugi odstavek: »Občinska uprava bo lastnim uradom priskrbela dvojezične formulare in sestavila v italijanskem in slovenskem jeziku vsa obvestila javnosti, vključno s sklici na seje občinskega sveta in dnevnimi redi le-teh.«

V tretjem odstavku je zapisano, da se »od občinskih funkcionarjev, uradnikov in delavcev, sorazmerno z njihovimi funkcionalnimi kvalifikacijami, zahteva poznavanje slovenskega jezika, ki bo ugotovljeno v okviru postopkov za natečaje in selekcije.«

V 17. členu so omenjene smernice za rabo slovenskega jezika v toponomastiki ter na javnih in zasebnih tablah, 18. člen pa zadeva ohranjanje in razvoj slovenske jezikovne dediščine.

Občinski statuti štirih občin, pisani v obeh jezikih, torej zelo jasno določajo pravice pripadnikov slovenske manjšine na njihovem ozemlju. Take bodo morale ostati tudi v primeru povezave v zvezo občin.

Kajti: vsak odmik od teh pravic bi pomenil kršitev drugega odstavka 28. člena zaščitnega zakona.

M.K.

DSI - Razstava del z likovne koloniji na Sinjem vrhu

V duhu solidarnosti

Jurij Paljk govoril o vprašanjih, ki jih je načel v knjigi Kaj sploh počnem tukaj

Levo: Jurij Paljk z Jano Barba, desno nekatere med umetninami z likovne kolonije, ki so namenjene človekoljubni pomoči

FOTODAMI@N

V katalogih Umetniki za Karitas se je doslej zbralo 1381 imen različnih umetnikov iz vseh petih celin, preko dvatisoč likovnih del, od katerih sta dve tretjini že prodani; umetnine krasijo prostore, s tem pa se širi tudi dobrodelnost. Tako je povedala Jožica Ličen, duša in gonilna sila projekta Umetniki za Karitas, ki je potekal avgusta lani na Sinjem vrhu nad Ajdovščino že dvajseti in katerih rezultate lahko v teh dneh občudujemo na stenah Peterlinove dvorane: »Pri škofijski Karitas vabimo, da ljudje zaznajo človekovo stisko in jim pomagamo«. Moto tokratne kolonije je bil svetopisemski citat: »Tujec sem bil in ste me sprejeli.« Ko so namreč pripravljali kolonijo, je papež Francišek ravno obiskal Lampeduso in se zahvalil vsem, ki pomagajo tujcem, kajti nanje ne smemo gledati različno.

Prodajna razstava je prepotovala že Dunaj, Bruselj, Rim, Sarajevo, prvič pa so bili tudi v Državnem zboru v Ljubljani. Tokrat so na likovno kolonijo

povabili deset zakonskih slikarskih parov, ki so sodelovali v preteklih kolonijah. To so Irena Jeras Dimovska in Boge Dimovski, Marta Jakopič Kunaver in Matej Kunaver, Polona Kunaver Ličen in David Ličen, Maša Bersan Mašuk in Nikolaj Mašukov, Helmut Kortan in Susanne Kortan – Gimbel, Silva Karim in Azad Karim, Ana Marija Botteri Peruzović in Hrvoje Marko Peruzović, Sumiko Kiyohara in Jože Strazar Kiyohara ter Klementina Golija in Klavdij Tutta.

Drugi del večera v Društvu slovenskih izobražencev je potekal v literarnem duhu, ob predstavitvi knjige Kaj sploh počnem tukaj novinarja, pesnika, književnika in odgovornega urednika Novega glasa Jurija Paljka, s katerim je vodila pogovor Jana Barba. To je izbor osebnih rubrike, ki jo vsak teden objavlja v katoliškem tedniku in je pred nekaj meseci izšel pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Knjiga je doživela več odmevnih predstavitev, pozitivno jo je ocenil tu-

di dr. Nežmah v Mladini. Paljk je najprej pohvalil delo, ki ga opravlja škofijska Karitas Koper, saj se zmotno govori, da so vse organizacije slabe. Pri tem se je navezal na Montanellija, ki je glede denarja dejal, da ga je treba dati v roke samo enemu, na katerega se lahko zaneseš. Pri Karitasu porabijo samo šest odstotkov za »režijo«, saj delajo vsi prostovoljno.

V zanimivem pogovoru je Jurij Paljk brez dlak na jeziku razgrnil svoje mnenje o tem, kako se vedno manj družimo in smo vedno manj pripravljeni pomagati, kako pišejo najboljšo italijanščino novinarji, ne pa pisatelji ter o večplastnosti govoric likovnih del. V knjigi ponuja Paljk vprašanja, odgovore pa išče skupaj z bralci. Zajema občutja preprostih ljudi, zavrača brezbriznost in krivice, poudarja pa ljubezen do slovenščine in domovine. Kot je dejal, »Jaz bi umrl, če bi moral svojim otrokom govoriti v italijanskem jeziku. Brez slovenskega jezika ne morem«. (met)

DEŽELA Gibanje petih zvezd proti reformi

Deželna uprava naj takoj »zamerzne« reformo krajevnih uprav. Tako zahteva skupina 26 občinskih svetnikov Gibanja petih zvezd, izvoljenih v občinah v vseh štirih pokrajinah v deželi (prva podpisnika sta tržaška svetnika Paolo Menis in Stefano Patuanelli). V dokumentu je napovedano, da bodo svetniki v vsakem od občinskih svetov predložili resolucije z zahtevo po preklicu reformnega zakona, ker »obuboža avtonomijo posameznih občin.«

Svetniki Gibanja petih zvezd so popolnoma negativno ocenili reformo krajevnih uprav, predvsem kar se tiče prenosa občinskih sredstev zvezam občin. Na ta način bodo prizadete prav tiste občine, ki so bile doslej najbolj gospodarne, so zapisali. Priključitev občin s prebivalstvom od 3 do 5 tisoč občanov zvezam občin je obvezna, kar že samo po sebi omejuje njihovo avtonomijo. Dejansko pa bodo tudi večje občine primorane v pristop k zvezi, sicer jih bo dežela »kaznovala« s finančno sankcijo, to je črtanjem sredstev v višini najmanj 30 odstotkov.

Poleg tega reformni zakon ne ukinja pokrajin, temveč ustanavlja 17 občinskih zvez, s čemer bo onemogočeno združevanje med občinami, ki bi predstavljalo edino resno obliko racionalizacije krajevnih uprav, so zapisali občinski svetniki Gibanja petih zvezd.

JAVNA DELA - Na Ponterošu naposled stekla prenovitvena dela

Prenovljeni trg bo v novi podobi zasijal čez 300 dni

Pod asfaltom so dobro ohranjene plošče iz laporja

FOTODAMJ@N

Teško pričakovana prenova Ponteroša je naposled stekla. V ponedeljek so osrednji tržaški trg zasedli bagri in tovornjak hruška, ki so na eni ploščadi že odstranili asfalt. Podrobnosti prenovitve sta na včerajšnjem srečanju z novinarji na kraju del predstavila župan Roberto Cosolini in občinski odbornik za javna dela Andrea Dapretto. Zadovoljno sta napovedala začetek del, ki bodo trajala 300 delovnih dni, v načrtu pa so širši pločniki za pešce, tlak iz laporja, nova urbana oprema okrog fontane Giovanin in, morda največja novost, drevedred, ki bo sestavljen iz sedmih javorjev. Drevesa bodo posadili vzdolž UL Roma, in sicer samo na desni strani v smeri proti Korzu, na kateri bodo po končanih delih locirane stojnice s sadjem in zelenjavo. Kot je bilo slišati na predstavitvi del, bodo novo posejana drevesa skrbela tudi za senco, ki jo bodo branjevci in branjevke še kako potrebovali.

Vrednost projekta prenove Ponteroša je ocenjena na 1.865.000,00. Prve obrise nove podobe bo Ponteroš dobil že čez nekaj mesecev, ko bodo delavci ugotovili, v kakšnem stanju je tlak pod

asfaltom. Če bo ta v dobrem stanju, potem bosta ploščadi zasijali v starem kamnu iz laporja, ki so ga nekoč zelo veliko uporabljali v Trstu. Poškodovane kamnite plošče bodo zamenjali z novimi. Pomemben je tudi podatek, da med prenovitvenimi deli ne bo prišlo do večji sprememb v prometni ureditvi. Ulica Roma bo normalno odprta za promet, zaprti za promet bosta Ulici Genova in Bellini, kjer lahko krožijo le bagri in tovornjaki, ki so zadolženi za prenovitev. Tudi po končanih delih bo promet po teh dveh ulicah spremenjen in omejen. Marsikdo je že pozabil, da se na ploščadi v neposredni bližini banke na Ponterošu nahaja tudi javno stranišče, ki bo prav tako deležno prenovitvenih del. V njegovi neposredni bližini bodo postavili dve fontani s pitno vodo, s katero si bo mogoče osvežiti roke in obraz in umiti sadje, ki ga bomo kupili na ploščadi. Na včerajšnjem srečanju so tudi povedali, da bo Ponteroš deležen tudi nove javne razsvetljave, ki pa bo upoštevala zgodovinski kontekst trga. Načrtovalci so predvideli stare lampijone, z moderno led osvetljavo, ki bo prihajala iz talne instalacije, pa bodo osvetlili fontano. (sč)

Kaj o novi lokaciji menijo branjevke in branjevci?

Branjevke in branjevci s Ponteroša so včeraj prvič delali na Trgu sv. Antona. Ponudba korenja, različnih vrst solat, pora, zelja, sicilskih pomaranč in klementin je sicer nespremenjena, videz začasne tržnice pa je skorajda bolj ličen in izbran. Morda zaradi prelepe kulise, za katero skrbita cerkev sv. Antona Novega in zelenje okrog fontane. Morda pa zaradi oživitve trga, ki bo začasno postalo srce mesta. Vsaj za tiste, ki menijo, da je srce mesta tam, kjer je tržnica.

Sprehodili smo se med branjevkami in branjevci, ki so bili včeraj zjutraj še nekoliko skeptični; ne toliko zaradi lokacije kot zaradi močne burje. Na tem mestu namreč burja piha z večjo močjo kot na Ponterošu, je opozorila branjevka Sandra, ki je zaskrbljena samo zaradi večje izpostavljenosti vetru in soncu (v poletnih mesecih). »Čeprav bom zdaj imela več dela, ker moram kombi parkirati v UL Bellini in od tam vse znesti na ploščad pri fontani, sem zadovoljna. Ker na novi lokaciji nimamo količkov, na katere bi pritrdili platnene nadstreške, moram s seboj prinesiti tudi kamniti podstavek, okrog katerega lahko privežem vrvi,« je potarnala branjevka. Nasproti branjevke Sandre sadje in zelenjavo iz Fiumicella prodaja Luciana, ki je sprememba lokacije ne moti. O tem smo se prepričali na lastne oči, saj je med našim obiskom kar nekaj strank pravilo, da jim je ta lokacija ljubša od Ponteroša.

Nekoliko bolj naprej, proti cerkvi, so branjevci, ki prodajajo sadje in zelenjavo s Sicilije. Gospod Carmello iz zadruge Figli dell'Etna je nad selitvijo manj navdušen. Pritoževal se je na strogostjo mestnih redarjev, ki so ga že včeraj opozorili, da ne sme hoditi po travi. Tudi zanj je raztovarjanje blaga postalo naporneje. Ampak branjevec ostaja optimist, tudi zato, ker svoje sadje in zelenjavo prodaja tik pred cerkvijo, ki je posvečena sv. Antonu, ki ga kot vernik s Sicilije čišla. Na drugi strani bio izdelke prodajata zakonca iz Lignana, ki sta na Ponterošu imela tržnico urejeno v manjšem odprtem tovornjaku, zdaj pa morata svoje blago prodajati na stojnicah. Z lokacijo sta zadovoljna, le gospa je (upravičeno) potožila, da je morala že zgodaj zjutraj očistiti grmovje, v katerem je nabrala za eno veliko vrečko steklenic in pločevink. Čisto zraven zakoncev ima stojnico cvetličarka Nives, ki je zaskrbljena nad dejstvom, da se bo po končanih prenovitvenih delih vrnila na novo lokacijo Ponteroša, na ploščad, ki je, kot je dejala, zelo izpostavljena vetru in soncu. (sč)

Tako pisano je po novem pred cerkvijo sv. Antona Novega

FOTODAMJ@N

OPČINE - V restavraciji Veto Domače vedute Majde Pertotti

»Domače vedute«. Tako nosi naslov razstava Majde Pertotti s Kontovela, ki bo od danes na ogled v gostili Veto na Opčinah. Umetnica razstavlja dvajset slik, ki prikazujejo predvsem domačo vas Kontovel, morsko (tržaško in bližnjo) pokrajino s privezanimi barkami in kraško naravo. Z oljnatimi barvami na platnu in na lesu prikazuje realistično krajino v svoje umetnine pa vedno doda nekaj svojega. Po mladostniškem ustvarjanju se je izurila v zrelih letih pod vodstvom mentorja Livja Možine in od leta 2012 razstavlja na samostojnih in skupinskih razstavah po Krasu in v Trstu.

Razstava na Opčinah bo na ogled do 3. maja.

PROSEK - Čezmejni gledališki projekt

Zabavna »Svakinja«

Gledališčniki z Repentabra nastopili v soboto na Colu in v nedeljo na Proseku

Gledališke igralce razvojnega združenja Repentabor in KD Kraški dom je konec preteklega tedna čakal pravi »tour de force«. V soboto so v domačem Kulturnem domu na Colu (na sliki Fotodamj@n) uprizorili komedijo Svakinja, da te kap, ki so jo nato v nedeljo ponovili v Kulturnem domu Prosek-Kontovel.

Igra, ki jo je režirala Anja Škabar, je tako na Colu kot na Proseku navdušila gledalce, jih pozabavala in

spravila večkrat v smeh, da so bili nastopajoči (Petra Škabar, Gianni Soban, Nuša Živec, Jan Škabar, Tanja Pangerc Žnidaršič, Jana Može Kariž, Nataša Škrk in Ana Škabar) ob koncu obeh predstav deležni zaslužnega aplavza.

Čezmejni ansambel, ki je že z dvema igrama potrdil uspešno medsebojno usklajenost, bo nastopil v nedeljo, 29. marca, v Lokvi.

Dokumentarec o Josipu Pangercu na Tv Koper

Tv Koper Capodistria bo danes ob 22.30 predvajala dokumentarec Josip Pangerc, plemeniti rodoljub, ki je nastal v produkciji dlovenskega programa Deželnega sedeža Rai ob 90-letnici smrti Josipa Pangerca in ob 100-letnici izbruh prve svetovne vojne. Premierno so ga predvajali 5. februarja in je med publiko doživel zelo dober sprejem. Dokumentarni film prikazuje življenje in delo večkratnega nadžupana Doline, poslanca v dunajskem parlamentu, gospodarstvenika, kulturnika, skladatelja in organista, ki je vse svoje moči posvetil svoji skupnosti. Scenarij je napisal Pangercov potomec Marko Manin, ki v dokumentarcu tudi nastopa, režijo pa je podpisala Loredana Gec.

Včeraj danes

Danes, SREDA, 18. marca 2015

EDVARD

Sonce vzide ob 6.12 in zatone ob 18.14
- Dolžina dneva 12.02 - Luna vzide ob 4.49 in zatone ob 16.04.

Jutri, ČETRTEK, 19. marca 2015

JOŽEF

VREME VČERAJ: temperatura zraka 12 stopinj C, zračni tlak 1026,1 mb ustaljen, vlaga 60-odstotna, veter 25/52 km na uro severovzhodnik, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 9,8 stopinje C.

Šolske vesti

DNEVI POMLADI SKLADA FAI: Dijačkinje in mentorice Prešerna in Slomska vas v soboto, 21. marca, vabijo na ogled Kavarne S.Marco in nekdanje Vojaške Bolnice. Za slovenski ogled kavarne se zberemo v UL Donizetti ob 9.45 ali ob 11.45. Za obisk Vojaške bolnice se zberemo ob 10.15 v notranjosti pred stavbo, na križišču med UL F.Severo in Coroneo (sledi odhod na ogled kavarne). Drugi termin za ogled Vojaške bolnice ob 11. uri (po zgodnjem jutranjem ogledu kavarne). Vsak ogled traja približno 45 minut.

VEČSTOPENJSKA ŠOLA NABREŽINA vabi starše na predavanje psihologinje dr. Samuele Bandi na temo »Otrok in šola: učne in vzgojne težave«. Potekalo bo v prostorih Večstopenske šole v Nabrežini v torek, 24. marca, ob 16.30.

Loterija 17. marca 2015

Bari	81	26	57	10	62
Cagliari	11	52	9	15	14
Firenze	88	80	18	81	90
Genova	50	73	34	86	68
Milan	26	78	87	42	16
Neapelj	69	50	20	57	86
Palermo	28	69	41	64	7
Rim	11	36	67	85	9
Turin	9	73	37	40	17
Benetke	87	20	38	81	16
Nazionale	63	17	29	60	42

Super Enalotto št. 33

10	13	21	36	66	69	jolly 73
Nagradni sklad						9.787.557,40 €
Brez dobitnika s 6 točkami						– €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						– €
9 dobitnikov s 5 točkami						21.997,04 €
751 dobitnikov s 4 točkami						268,62 €
28.383 dobitnikov s 3 točkami						14,08 €

Superstar

46

Brez dobitnika s 5 točkami	– €
5 dobitnikov s 4 točkami	26.862,00 €
154 dobitnikov s 3 točkami	1.408,00 €
2.077 dobitnikov s 2 točkama	100,00 €
11.696 dobitnikov s 1 točko	10,00 €
24.669 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

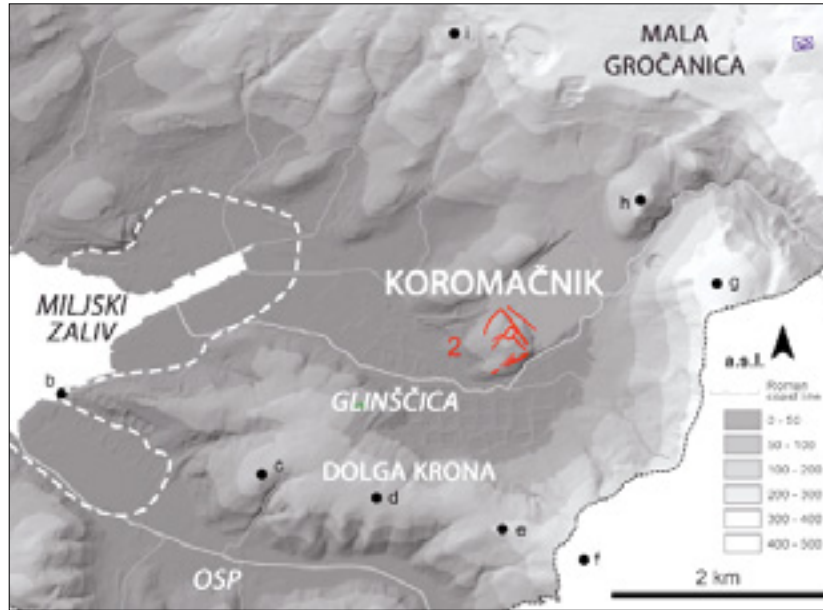
ZNANOST - Najsodobnejša raziskava potrdila intuicije slovenskih arheologov

Ko so se Rimljani utaborili na Koromačniku

Težko si je z današnjimi očmi predstavljati, da je na območju, ki ga zaznamujejo industrijske hale tovarne Wartsila in rezervoarji družbe Siot, nekoč stal velik starorimski vojaški tabor. Pa vendar so arheologi in znanstveniki prepričani, da je bilo pred več kot dva tisoč leti območje, kjer reka Glinščica zapuša istimensko dolino in se spuša proti miljskemu zalivu, najstarejše vojaško oporišče na Tržaškem (in sploh eno najstarejših, kar jih poznamo). Kar, če nekoliko poenostavimo, tudi pomeni, da se antično mesto Tergeste ni »rodilo« na griču sv. Jutta, temveč v Boljuncu.

Zanimivo odkritje je včeraj predstavila javnosti raziskovalna skupina, ki je delovala pod okriljem tržaškega centra za teoretsko fiziko ICTP Abdus Salam in so jo sestavljali tudi kolegi s tržaške in videmske univerze, inštituta za arheologijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in drugih sorodnih institucij. Zaključke svoje raziskave so objavili v prestižni ameriški reviji *Proceedings of the National Academy of Sciences*.

Raziskava, ki jo je sofinancirala Dežela FJK, sloni na najmodernejši tehnologiji LIDAR in GPR: prva z laserskim osvetljevanjem natančno zariše značilnosti terena, druga pa »išče« pokopane strukture. Z njuno pomočjo so razisko-

Največji vojaški tabor so Rimljani zgradili na Koromačniku

ICTP

valci odkrili obris rimskega vojaškega tabora, ki je meril preko trinajst hektarjev (to je več kot 13 nogometnih igrišč) in stal na strateškem območju: blizu reke Glinščice, ki ga je ščitila in oskrbovala z vodo, ter blizu zavetnega predela miljskega zaliva. Najverjetneje so ga zgradili v letih 178-177 pred našim štet-

jem v vojni proti Histrom. Poleg tega so raziskovalci odkrili tudi ostanke manjših vojaških taborov v Mali Gročnici (med Bazovico in Peskom) in na območju Dolge Krone.

Kot je spomnil arheolog Federico Bernardini, je pri vsem tem pomembno vlogo odigrala tudi Srenja Boljunec, saj je

območje, na katerem je stal največji vojaški tabor, ki mu domačini pravijo Koromačnik (Italijani pa Monte San Rocco), srenjska last. »Hvaležni smo ji, ker nam je dovolila nemoten potek raziskave, predvsem pa za njen pozitiven odnos do naravnega okolja, saj je ta nedvomno prispeval k ohranitvi teh pomembnih arheoloških ostankov.« Na Koromačniku so našli tudi materialne dokaze o rimski prisotnosti - žebliček, s katerimi so bili okovani sandali rimskih legionarjev, in ostanke amfor. Njen predsednik Edi Zobec je izrazil zadovoljstvo, da so intuicije nekaterih arheologov našle potrditev v najsodobnejši raziskavi in izrazil pripravljenost na nadaljnje sodelovanje. O starorimskem taboru na Koromačniku sta namreč, kot nam je pojasnil Davide Stoll - mladi arhitekt s konjičkom za zgodovino in arheologijo - pisala že Stanko Flego in Matej Zupančič v knjigi *Arheološka topografija Občine Dolina*, ki sta jo izdali Narodna in študijska knjižnica in ZRC SAZU. Najsodobnejše tehnologije so potrdile, da so bile njune intuicije pravilne.

Kakšna prihodnost čaka Koromačnik in ostala najdišča, ni znano. Bernardini je izrazil prepričanje, da bi z ustreznimi raziskovalnimi in finančnimi posegi lahko postale atraktivne turistične točke. (pd)

V Šempolaju o zdravi hrani

V Štalco v Šempolaju se danes ob 18.30 na povabilo SKD Vigred ponovno vrača priljubljena strokovnjakinja za zdravo prehrano, dipl. inž. živilske tehnologije Marija Merljak. Predavanje z naslovom *Kako zdravi in krepki zakorakamo v pomlad* se bo dotaknilo različnih tem: kako lahko s prehrano premagamo fizično in umsko spomladansko utrujenost, ohranimo dober spomin pa še o nekaterih novostih glede zdrave prehrane in pripravi koprove in drugih spomladanskih zelišč, ki v tem obdobju rastejo na naših vrtovih. Dragocene nasvete Marije Merljak lahko večkrat poslušamo v raznih radijskih in televizijskih oddajah, beremo v strokovnih revijah, poleg tega je tudi napisala že štiri knjige, zadnjo o uporabi raznih olj v kuhinji.

Enrico Bertolino v Contradi

V komičnem nizu gledališča La Contrada bo drevi v Bobbiovi dvorani nastopil Enrico Bertolino, priljubljeni protagonist popularnih televizijskih oddaj, od katerih velja posebej omeniti večletne nize *Glob* na tretji mreži RAI. Tokrat se v novi predstavi z naslovom *Casta Away*, katere besedilo je spisal skupaj s Curziom Maltesedjo in Lucom Botturo, v monologu, pravzaprav v dialogu z žogo kot Tom Hanks v znanem filmu, sprašuje o Italiji v nepopolnem viharju, o deželi žametnih revolucij, z ladjo, ki je na tem, da se bo potopila, na koncu pa se odpelje z vedno istimi ljudmi, ki ti s krova kažejo, kam se na laket obeha dežnik, medtem ko si ti ostal sam na zapuščenem otoku. Predstava je na sporedu samo danes z začetkom ob 20.30.

Les Ballets Trockadero

Drevi in jutri bodo v veliki dvorani Rossettijevnega gledališča nastopili plesalci slovite skupine Les Ballets Trockadero de Montecarlo, ki jih njihovi res številni občudovalci kličejo kar Trocks: gre za povsem moško skupino, a njene najuspešnejše točke so ravno najslovitije koreografije za zvezdniške plesalke, ki jih Trocks izvajajo en travesti z vrhano mero ironije in vrhunsko tehniko. Sicer je skupina v Trstu že dvakrat uspešno nastopila in prav tu bo prvič v Italiji predstavila novo koreografijo Don Quixote po baletu Mariusa Petipaja in Aleksandra Gorskega na glasbo Ludwiga Minkusa. Spored predvideva še prvo dejanje Labodjega jezera po koreografiji Leva Ivanoviča Ivanova na glasbo Čajkovskega in Pas de six iz Esmeralde po Petipajevi koreografiji na glasbo Cesareja Pugnija.

Paganini, Ravel in Ryan

V okviru koncertov združenja Chamber Music bosta drevi ob 18. uri na tržaški prefekturi nastopila violinist Giulio Plotino in violončelist Giovanni Scaglione, izvajala bosta Paganinijeve in Ravelove skladbe. Na konservatoriju Tartini pa bo ob 20.30 koncert v sodelovanju z ameriško Northern Arizona University: Klarinetist Cris Inguanti iz Vancouvra bo med drugim prvič v Italiji zaigral skladbo Grace period Jeffreyja Ryana.

Razstava pri Ad formandumu

Na sedežu Ad formanduma (v Ul. Ginnastica 72) bodo drevi ob 19. uri odprli slikarsko razstavo Closer umetnice Annalise Pisoni Cimelli. Predstavila jo bo Elisabetta Bacci.

Eseji o ženskah

V Domu žensk v Ul. Pisoni 3 bodo danes ob 18. uri predstavili zbirko esejov o ženskah *Soggetti itineranti*; donne alla ricerca di Sé. Pri projektu so sodelovale univerze iz Trsta, Alicanteja, Lizbone, Zagreba, Kopenhagna in Osla.

BOLJUNEC - Obisk razstave Pogled s Primorja 1914-1918

Naši ljudje v prvi vojni

V srenjski hiši si lahko ogledamo uniforme iz raznih obdobj, fotografije, zemljevide, dokumente in različne predmete iz prve svetovne vojne

FOTODAMJ@N

Prva svetovna vojna je globoko zaznamovala naše kraje. To ne velja samo za območje Goriške in Beneške Slovenije, v katero se je boleče zarezala soška fronta, ampak tudi za Trst, slovenski Kras, Breg in Istro. V Galiciji in na srbski fronti se je borilo veliko število slovenskih in italijanskih vojakov, v naših krajih pa je življenje za linijami potekalo pod močnim vtisom nesmiselnih bitk v Posočju.

Posebne pogledu na prvo svetovno vojno je posvečena razstava *Pogled s Primorja 1914-1918*, ki so jo pred tedni odprli v srenjski hiši na boljunski Gorici. Majhno, a dobro premišljeno in poučno razstavo je uredilo kulturno društvo Zenobi v sodelovanju s Srenjo Boljunec, dragoce- no gradivo prihaja iz osebne zbirke kustosa Roberta Toderara. Pobudo so podprle Pokrajina Trst, Občina Dolina in Kmečka zveza, razstava je na ogled ob sredah, sobotah in nedeljah med 16. in 18. uro (poletni urnik od 17. do 20. ure).

»V muzejih navadno obravnavajo vojne z zornega kota tistega, ki je prišel na neko ozemlje, torej zmagovalca. Domačinom posvečajo manj pozornosti,« nam je ob vходу povedal Toderar. Društvo Zenobi, ki je lani priredilo tudi izlet v poljski del Galicije, si je v Boljuncu zamislilo razstavo v več fazah, z razstavljenim gradivom bodo spremljali razvoj dogodkov izpred 100 let. Zdaj je na vrsti začetek prve svetovne vojne, od julija dalje bo glavna tema soška fronta, v letu 2016 vojna v gorah, v letu 2017 bodo na vrsti voj-

ni materiali, leta 2018 pa bodo obravnavali vojaško pokopališče. Prireditelji vabijo domačine, naj sodelujejo z gradivom, ki ga hranijo doma, saj se v številnih podstrešjih in kletih skrivajo dragoceni kamenčki mogočnega mozaika prve svetovne vojne. Zanimanje je veliko, predvsem med mladimi: pomembno je sodelovanje z dolinsko občinsko upravo in krajevnimi šolami, aprila bodo med drugim na obisku mladi Avstrijci iz organizacije Črni križ, ki vsako leto prostovoljno vzdržujejo tukajšnja avstro-ogrska vojaška pokopališča.

Domačin Stojan Glavina nam je razložil, da je v prvi svetovni vojni padlo 17 ali 18 Boljunčanov (umrli so v Galiciji, Srbiji, na Goriškem, v ujetništvu in raznih bolnišnicah), srenja jim namerava postaviti spominsko ploščo. Avstrijska utrjena obrambna črta pa je tekla prav ob Boljuncu, s hriba Mihael se je nadaljevala do doline Glinščice, Mallega Krasa, Osapske doline in naprej do obale.

Ze ob vstopu je jasno, da boljunska razstava ne sledi kalupom italijanskega zgodovinskega spomina. »Trst je bil od leta 1382 vdan Avstriji in tolikih stoletij ni mogoče kar tako izbrisati, niti s propagando,« je povedal Toderar. Nek zemljevid iz 17. stoletja prikazuje mejo med Avstrijo in Beneško republiko, ki je kot starodobna »železna zavesa« delila Mačkolje na dve: to vas so med uskoško vojno (1615-17, tristo let pred prvo svetovno vojno) tudi požgali, kar se

žal ni zgodilo zadnjič.

Toderar je originalno gradivo, tudi uniforme iz različnih obdobj, zbral v več letih, kose in dokumente kupuje tudi po spletu. Zdaj pa so vsem na ogled: tu so reprodukcija notranjosti avstrijske vojašnice med prvo svetovno vojno, večjezični razglesi, vojni napovedi Srbiji (1914) in Italiji (1915). Zanimiva je tudi reprodukcija avstrijskega tabora na poti za Lvov. V Galiciji je avstrijska vojska leta 1914 do božiča izgubila 1,2 milijona mož: veliko jih je padlo, druge so ranili ali ujeli, nekateri so dezertirali. Samo v okolici Krakova je 400 avstrijskih vojaških pokopališč. Na ogled je tudi več originalnih dokumentov in zemljevidov, smrtonosni šrapneli ter skrinjica, v kateri so vojaki hranili svoje osebne predmete: knjige, pisma, pipo, igralne karte in podobno. Zadnja vitrina je posvečena avstrijski mornarici, v kateri je bil dejaven marsikateri domačin. Katalog je v slovenščini in italijanščini, kmalu tudi v nemščini. (af)

TRST - SKGZ na izrednem deželnem kongresu napovedala novosti

Predsednik organizacije bo neposredno izvoljen

TRST - Na Izrednem kongresu, ki je potekal v ponedeljek zvečer v Gregorčičevi dvorani v Trstu, je Slovenska kulturno-gospodarska zveza ob skoraj sto odstotni prisotnosti delegatov vseh včlanjenih organizacij in ustanov ter individualnih članov odobrila svoj novi statut. S tem se je krovna organizacija, ki domuje v Ul. Sv. Frančiška, primerno opremila, da bo v koraku s potrebnimi sodobne družbe in same slovenske narodne skupnosti.

Odslej bo delovanje SKGZ slonelo na dveh nosilnih stebrih, na »parlamentu« (Deželni svet) in »vladi« (Izvršni odbor). Prvi bo imel veliko večje pristojnosti, številčneje bodo v njem zastopani kolektivni in individualni člani, ustvarjal bo politično strategijo krovne organizacije in odločal o bistvenih zadevah. Vladno ekipo, ki jo bo vodil predsednik SKGZ, ki bo odslej neposredno izvoljen na kongresu (za to mesto bodo lahko kandidirali vsi individualni člani SKGZ), bo sestavljalo ožje število odbornikov, ki bodo odgovarjali za posamezna področja. Naloga Izvršnega odbora pa bo predvsem izvrševanje smernic in izbor Deželnega sveta, ki ga bo odslej vodil predsednik, ki ga bodo izvolili člani iz svoje srede na prvi seji.

Pred Kongresom pa so se delegati kolektivnih in individualnih članov zbrali tudi na letnem Občnem zboru, da bi odobrili bilančne dokumente. Predsednik Skgz Rudi Pavšič je orisal finančni položaj v manjšini in v sami krovni organizaciji. Skrbi ga dejstvo, da se je pomoč iz Slovenije v zadnjih petih letih zmanjšala za skoraj 40%, kar posamezne organizacije in ustanove bistveno občutijo pri svojem delovanju. Dodal je tudi, da kljub zagotovitvi, da bo Dežela izplačala 70% predplačila letošnjega prispevka že v teku februarja, sredstva še niso bila nakazana, tako da so nekatere organizacije že v teža-

Posnetek z
zasedanja SKGZ v
Gregorčičevi
dvorani v Trstu

FOTODAMJ@N

vah zaradi nelikvidnosti. Občni zbor je soglasno odobril bilančne dokumente.

Izredni kongres je bil tudi priložnost za analizo sedanjega stanja in naši narodni skupnosti in v širšem obmejnem prostoru. Predsednik Pavšič je ugotovil, da se manjšinska vprašanja uokvirjajo v splošno politično stvarnost, tako v Sloveniji kot v Italiji, ki je postala veliko bolj pragmatična in ki uvaja z vrtočavo naglico spremembe. Novosti zadevajo tudi našo skupnost. »Novi čas in spremenjena pravila igre zahtevajo od vseh nas, da se primerneje opremimo, spremenimo naš odnos do zunanjih sogovornikov, tako da se iz obrambnega položaja premaknemo v središče dogajanja in soudeleženo iščemo odgovore na odprta vprašanja,« je nadaljeval Pavšič in zaključil svoje misli s prepričanjem: »Da bomo kos tej nalogi,

pa potrebujemo veliko večjo strokovnost pri analizi in iskanju rešitev. Naslanjati se moramo na stvarnost, oceniti zdajšnji položaj znotraj narodne skupnosti in zarisati njene glavne značilnosti razvoja v naslednjih desetih, petnajstih letih.«

Skgz bo prepričano stopila na to pot in zato je tudi poskrbela za posodobitev Statuta in svojega notranjega ustroja. Sodelovala bo z vsemi, ki bodo podpirali take poglede, ne da bi pri tem predolgo čakala, da se bodo z izbirami strinjale vse manjšinske komponente. Očitno je namreč, da obstajata dva miselna tokova (konservativni in reformni) in s čimer se ni treba pretirano obremenjevati, kot niti ne z nelogičnimi kritikami in napadi, kakršne je Skgz beležila v zadnjih mesecih predvsem iz nekaterih krogov na Goriškem in Videmskem.

Kot je že v svoji 60-letni zgodovini, bo Skgz še dalje igrala vlogo protagonista v tem prostoru, je bilo poudarjeno na kongresu To dela v prepričanju, da je v korist celotne narodne skupnosti potrebno širše delovanje, stalno povezovanje v obmejnem prostoru, večje sodelovanje med sosednjima državama (predvsem med Slovenijo in Deželo FJK) ter skrb za uveljavljanje zaščitnih norm, utrjevanje in širjenje slovenskega jezika ter dostojanstveno spoštovanje slovenske prisotnosti na tem območju. Tega se morajo resneje zavedati tako tukajšnje države in krajevne institucije kot tudi sama Republika Slovenija, ki mora na podlagi sodobnih parametrov opredeliti svojo vlogo do slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah, je na izrednem kongresu povedal predsednik Rudi Pavšič.

LJUBLJANA

Polemike zaradi preiskave v DZ

LJUBLJANA - Predsednik Državnega zbora Milan Brglez je v zvezi z nedavno hišno preiskavo v poslanski skupini ZaAB za pojasnila zaprosil notranjo ministrico Vesno Györköš Žnidar. Sodeč po izjavah po sestanku vodij poslanskih skupin, pa dogajanje izpred tedna dni sproža tudi vprašanja avtonomije DZ v odnosu do ostalih vej oblasti ter vloge in ravnanja notranje ministrice. Vodja poslanske skupine ZaAB Jani Möderndorfer je v zvezi s hišno preiskavo v prostorih poslanske skupine pred dnevi na predsednika DZ že naslovil protest zaradi »grobega posega v avtonomijo DZ, oviranja delovanja DZ in poslansko imuniteto«.

Včeraj je potrdil, da je bil to tudi eden od povodov za srečanje vodij poslanskih skupin pri predsedniku DZ. Kot je dejal, so ti imeli svoja stališča in poglede, a so si bili enotni v oceni, da na način, kot so stvari potekali v prejšnjem tednu, enostavno ne morejo in ne smejo več.

Kako bo DZ ravnal, bo jasno šele, ko bodo dobili vsa pojasnila, je po sestanku dejal predsednik DZ Milan Brglez. »Vsekakor si pa znam predstavljati, da če pride še enkrat do podobnega dogodka, reakcija DZ ne bo ista. In tisti trenutek, ko bi sam dobil takšno zadevo, najverjetneje zdaj ne bi niti pomislil, da bi bil z njo samo seznanjen,« je dejal.

Na zapisniku bi moralo biti navedeno, da se s postopkom ne strinjam, je dejal Brglez, ki pa priznava, da pravega protokola glede tega v DZ ta trenutek ni. Vse skupaj je vezano tudi na to, da je varovanje DZ del policije, kar je po njegovih besedah sicer v nasprotju s samo zakonodajo, a je dejstvo, da si država ta trenutek najverjetneje ne more privoščiti, da bi bile stvari urejene, kot je zapisano v zakonu.

Kot je opozoril Möderndorfer, je DZ pravzaprav edini organ, ki sploh nima svojega zakona in bi treba določene stvari urediti in razmejiti odnose do drugih dveh vej oblasti.

Da bi lahko bila dolgoročna rešitev vprašanja, kako zagotoviti avtonomijo DZ v odnosu do ostalih vej oblasti, še zlasti izvršne oz. v tem primeru policije, tudi v sprejetju ustreznega zakona, ki bi bil na nek način nadrejen zakonu, ki ureja siceršnja pooblastila policije v odnosu do vseh drugih državnih organov, je potrdil tudi Brglez.

Kratkoročno reševanje problemov pa predsednik DZ veže na ugotavljanje, kaj se je zgodilo in kako to ravnanje presojejo tisti, ki so pravzaprav zanj odgovorni. Poizvedovanja v samem DZ je že opravil, odgovor notranje ministrice še čaka, »najverjetneje se bo treba posvetovati tudi s pravno stroko in na podlagi vsega tega presoditi, kaj je možno narediti,« seveda v soglasju z mandatom, ki ga lahko dobi znotraj kolegija, je dejal.

Vodja poslanske skupine SD Matjaž Han težko verjame, da ministrica za notranje zadeve »ni vedela, kaj se v državi dogaja«. Meni tudi, da je ministrica tista, ki bi morala predsednika DZ obvestiti, da v prostorih DZ poteka preiskava.

KOPER - Obisk Evropske komisarke v Luki Koper

Violeta Bulc: Za evropski razpis sredstev za drugi tir bo junija vse pripravljeno

Komisarka EU Violeta Bulc s predstavniki severnojadranskih pristanišč

KOPER - Evropska komisarka Violeta Bulc je ob ponedeljkovem obisku Luke Koper izrazila prepričanje, da bodo do junija uspeli pripraviti uradne rezultate razpisa za sredstva EU, za katera kandidira tudi drugi tir.

Predsednik uprave Luke Koper Dragomir Matić si želi odločitev izvedeti čim prej, da bodo lahko po potrebi prilagodili svoje razvojne načrte. Kot je v izjavi ob robu ponedeljkovega obi-

ska koprškega pristanišča pojasnila komisarka za promet, se je na »prvi klic« prijavilo več kot 700 projektov, potrebe pa so bistveno večje od razpoložljivih sredstev, »kar pa samo pomeni, da je Evropa prepoznala pomen prometa in prometnih povezav za svoj razvoj.«

Bulčeva je ponovno poudarila, da je Luka Koper del dveh pomembnih evropskih koridorjev in da je Evropa s tem prepoznala pomen železniških povezav

Kopra z Madžarsko in Avstrijo, se je pa vzdržala ocene o možnostih uspeha projekta drugega tira med Divačo in Koprrom.

»Verjamem pa, da bomo uspeli do junija pripraviti uradne rezultate, ker vemo, kako zahtevni projekti so to in kako vse države čakajo, da bodo potem znale preusmeriti tudi svoja sredstva in svoje resorje v projekte, ki bodo potrjeni,« je dodala.

Glede možnosti vstopa strateškega partnerja v Luko Koper je komisarka poudarila, da so konkretne rešitve domena posameznih držav oz. lastnikov, pri čemer verjame, »da bo tudi Slovenija našla zase najbolj ustrezno rešitev«. Kot je navedla, pa pri tem ni enotnega recepta, ampak je odvisno od ambicij, zmogljivosti in strank, na katere je neko območje vezano, »in potem na osnovi tega sprejeti lokalne odločitve«.

V Luko Koper imajo ambiciozne načrte v zvezi s povečanjem zmogljivosti in širjenjem infrastrukture, »vsekakor pa je na drugi strani treba zagotoviti tudi ustrezno zaledno infrastrukturo,« je opozoril prvi mož Luke Matić.

»Naši projekti so usmerjeni v to, da drugi tir bo. V kolikor bo drugačna odločitev, bi želeli izvedeti to odločitev jasno in čim prej, tako da lahko prilagodimo tudi svoje razvojne načrte in da vsa okolica sprejme jasna sporočila, kaj lahko od Luke Koper v bodoče pričakuje,« je dodal predsednik uprave.

Z obiskom Kopra je Bulčeva sicer zadovoljna. Razvojne načrte Luke do leta 2030 je ocenila za smeje in zanimive. Komisarka se je srečala tudi s predstavniki severnojadranskih pristanišč. Gre za prvo uradno srečanje, pri čemer je Bulčeva izpostavila vse večji pomen teh pristanišč in njihovega medsebojnega sodelovanja z vidika strateških usmeritev Evropske unije.

KNJIŽEVNOST - Recenzija dveh pesniških zbirk Tržačana Marka Kravosa

»Imam psa za sosedu? Imam sosedu za psa?«

Poezija Marka Kravosa vklesana v kamen z okusom soli

Marko Kravos: *Sol na jezik/Sale sulla lingua*, ZTT, Trst 2013, str. 129.

Marko Kravos: *V kamen, v vodo*, MK, Ljubljana 2013, str. 170.

Pesniški opus tržaškega avtorja Marka Kravosa, ki ga je slovenska literarna veda in kritika označila za enega osrednjih v povojni slovenski poeziji, nosi svoje razpoznavno jedro v dednostnem izročilu, ki mu ga je v pesem vpisalo naravno okolje. Ukoreninjenost v zavetje mesta »pod oljko«, v sredozemski »kamniti otok« samobitnosti, pesniku pomeni emocionalno zaledje, kraj pojmovnega sveta in ožji prostor jezika. V polstoletnem časovnem loku pesniškega ustvarjanja je Marko Kravos razvil svoj osebni ironično igrivi izraz, čeprav večkrat neobremenjena lahkotnost odzivanja na notranje in zunanje dogajanje razkriva odčaranost nad trpko vsakdanjostjo.

Ob pesnikovi sedemdesetletnici sta praznično izšli dve pesniški zbirki. Jubilejna antološka zbirka **V kamen, v vodo**, polepota z likovno govorico slikarja Klavdija Palčiča, je le delna novost, ker predstavlja v avtorskem izboru že izdano, obrušeno poezijo. Nova razporeditev pesmi znotraj osmih razdelkov, ki izstopa iz običajnega kronološkega reda nastanka besedil, pomeni nedvomno vsebinski presežek, ker zajema vrednostni segment avtorjevega tematskega in stilnega pesniškega ustvarjanja ter ponuja branje pesnikov izpovedi skozi izrazit intimistični interpretacijski ključ. Kravosov »avtoportret v verzih« s približno stotimi pesmimi iz štirinajstih zbranih zbirk zgošča lirično ustvarjalno življenje z »v kamen« vklesano poezijo, ki ji pesnik pripiše trajnost in veljavnost, z »vodo« izčiščena jasnost izpovedi pa vstopa v odprt dialog z izkustvenim pojavom okoli sebe in v sebi. Ob potrebnih poetski (samo)refleksiji se namreč vzpostavlja načelna zavest o kreativni fantaziji in svobodnem gibanju v jeziku, ki ga opredeljuje način zapisovanja verzov, po lastni meri in okusu.

Zbirka *V kamen, v vodo* oklepa z uvodnim razdelkom *Javnih pesni* in končnimi *Okroglo ličnimi, hudo mušnimi, rado živimi* zapisi, torej med družbeno kritičnimi pesmimi in izborom priložnostno šaljivih verzov, zelo osebno izpovedno jedro. Ob pikrem omalovaževanju in verzni ugotovitvi, da se časi niso bistveno spremenili »iz bivšega v boljše«, pesnik ne zrelativizira svojih globoko ponotranjenih idealitet. Razmerje do družbene okolice, zabeleženo iz notranje humorne neprizadetosti in brez zajedljive bolečine, kaže na moralno in družbeno samorazdejanje: trezen obračun z zamejsko-tržaško in slovensko notranjepolitično retoriko (»njegovi gnadi v novi vladi: tu in tam«) se upira sentimentalnemu domoljubju (»vsako prase iz rodoljuba rase«), demitizira brezplodne simbole

Marko Kravos (1943) je pesnik, mladinski pisatelj, prevajalec in publicist

FOTODAMJ@N

neenotne skupnosti (lipa, leva-desna), išče etično poravnanje »pozabljenih travm iz zgodovine«, udari po utilitarizmu zlaganih vrednot (»oblast, objekt, korist«) in se odreka manipulativnemu besedičenju »cincarjev in kosobrinov«, ki se obešajo na »karkoli-vsekakor«. Vračanje v zaupljivo razmerje do življenja najde v bivanjski zbranosti sebstva (*Na samem*), v prizanesljivem razpoloženju do »nadležne starosti« (*Skozi šume*) in v miselnih refleksijah (*Pokončno in vodoravno*), v katerih se sporočilno mesto giblje med besedami »moč, vedrina, modrina«, svojo legitimacijo načelnega subjektivizma (»nikomur nič dolžan, na svojem, na svoji koži« in »opr t nase za vse čase«), ki se ne umika teži univerzalnega (»jazim se več ne v svojih slepih globi-

impresionističnem pogledu na ulice Trsta in z iglavci in kamenjem posejano (Kosovelovo) pokrajino (*Kot kamen in kost*) ter se oblikovno širi v pripoved dolgega verza (*Desetnice*), se zgoščajo trenutki resnice in prizori prvine življenjske moči. Pesnik se s prostodušno humorno držo do vsega »kar je bilo, kar bi lahko bilo«, z brezbrizno (»kdo mi kaj more«) in radoživo (»grem jaz tako sprehajalno skozi vse to«) govorico odpira mnogoterosti življenja, sicer v travestiji parafraziranih ironičnih pripomb, kamor lahko poseže pritajen dramatični obrat. S tragiko nasičeno ozračje zahteva, da se posameznik samostojno opredeli do senzualističnega hedonizma ali do nenadejanega brezupnega položaja: ptico, ki se ne podreja samovolji nikogar, v letu in s svetom »na božji dlani«, lahko človeška pest trešči med čeri (*Sokol selec*).

Druga zbirka, dvojezična *Sol na jezik/Sale sulla lingua*, je

kompozicijsko in estetsko tudi premišljena celota: pesmi se mestoma z zlitjem v italijanski prevod (delo Darje Betocchi, Roberta Dedenara in samega avtorja) sporočilno brusijo in se izvirno prepešene odpirajo italijanskemu jezikovnemu prostoru, na vizualni ravni pa se

dvo-

delna

sestava pesemskih razdelkov rahlja z razpletanjem manj znanih figuralnih jedkanic Avgusta Črnigoja, ki bogatijo grafično opremljeno knjigo.

V slednji zbirki izpisan pesniški lok se zadržuje v območju čustveno čutne igrivosti in erotizirane metafore, ki obnavlja senzualno naravo biti, se razpušča v svet naravne pojavnosti ter išče pomiritev za krizne družbene položaje (*V živo/A vivo*) in intimno lirično sprostitve (*Še, pod zlato strešico/Ancora*). Vsa

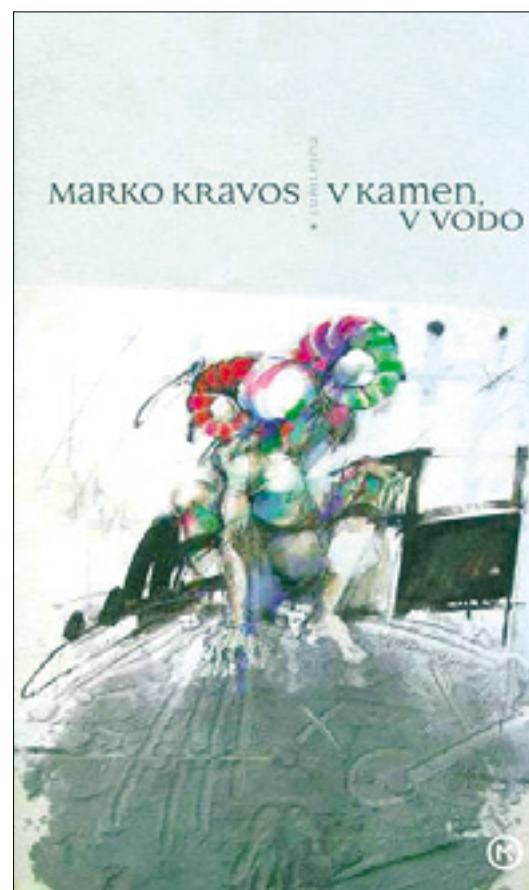
težnja izpovedi je na ustreznosti pesniškega izraza, v občutku skladja za zvočno razsežnost jezika, za stopnjevanje ritma besed, ki se največkrat razpustijo v vsebinsko ironični ton, skozi katerega sta izraženi ostra kritičnost ter sočutje do drugega, sočloveka. Tako v *Brezosebni* paradokсна misel, ovita v hipnost zaznave in podkrepljena s sugestijo in globino intimnega ozadja, postaja domiselno humorna, ko ostri zbadljivost (čebele in nosoroga) in hkrati izpostavi resen pogled na svet oblastiželjnosti, nasilja in krivic. V besedni navezi figur z zvočnim in pomenskim učinkom se resna misel največkrat razveže v posmehljivo asociacijo (zaplojevalnega trota, brez roga in žela). Igrivo zapletanje možnosti pesniškega jezika (»mrmram si domislilo«, »obračam besede«, »spretno mršim pomene«) zakriva ironijo pesnika v brezizhodnem položaju: dvomni podobi pajka, ki obvisi na niti in požira »pesniško slino« ali bosega bora »na begu pred lastnimi iglami« sta le modernistični upodobitvi navidezne pesniške svobode v dojemanju realne človeške nemoči, v izganjanju stiske in ujetosti. Umik v ubranost narave, v vznemirljivo prizorišče eksistencialne vitalnosti (»ko te oljka vzame za moža«), ali polet na svoje (»v naročje brez korenin«, »v naključje«) odvrata pesnika od misli na končnost in neznatnost posameznikove eksistence ter mu vračata prenovljeni zagon (»vsak, čeprav ni sile ne tuje, lahko postori še to in ono«) in spravljivi občutek za zemeljsko (»prst je tistege, ki vanjo seje«). Metaforika, ki se naslanja na besede o naravi in človeku sredi nje, deluje intimno in dovaja branju možnost lirsko tenkočutne identifikacije s stvarmi. Ozemljitev pomeni tudi opomin in gledanje razobličene danosti, tako v bližnji okolici (»Imam psa za sosedu?/Imam sosedu za psa?«) kot v polpreteklem zgodovinskem spominu (cikel *Bazovica*). Temeljna doživljajska napetost, ki izhaja iz bivanjske izkušnje (»odnosi so skrajno napeti«), je prizadevanje za ohranjanje lastne integritete - »junaka s krojaško dušo«.

Osvobajanje iz tesnobe razpoloženja in straha pred ločitvijo iz sveta odpira zaupanje v moč pesniške besede, ki besedam vrača notranjo svobodo (»razglagoliti se«) in nakazuje tudi nove konture »v kamen in kost« ukleščene srca. Po nareku srca se sprošča igra, ki se sprejema po smislu bivanja (»čemu opredeliti, ograditi ljubezen/zajeti, zaobseči z eno osebo ocean, tekočo snov, ki svet objema!.../Dokončna, edina/je samo črna bela sestra.«), po »čudežu smrtne ljubezni« (*Morda v dvojce*) in načinu pretehtavanja možnosti in meja življenja (*postaviti ljubezen in smrt/v premo so razmerje*). Ciklična zasnova (*Parni zagon, Talno gretje*) in 21 minimaliziranih kroki (»Nočni cvet«) kažejo na iskanje določenega formalnega in stilnega ustroja, ki bi z zopet osvobodeno pesniško igro vzpostavil obvladljivo razdaljo do vsake stvari, ki »traja/kolikor traja/tak je svet/kar zgodi se ti/končna postaja«. V antološkem razdelku *Ljube-*

Proti vzhodu: v petek srečanje v Gopčević

Tržaški pesnik Marko Kravos bo v petek gost srečanja Proti vzhodu, zadnjega literarnega popoldneva iz niza, posvečenega sodobnemu pesništvu, ki ga pod naslovom Let me introduce poetry (Dovolite, da vam predstavim poezijo) pripravlja Riccardo Cepach. Pesniški popoldan v Palači Gopčević ob Kanalu se bo pričel ob 17. uri; ob Kravosu ga bodo sooblikovali literarni kritik Miran Košuta, kitarist Marko Feri, igralka Nikla Petruška Panizon in slikar Franko Vecchiet.

V dopoldanskih urah (od 9. dalje), pa bo Kravos sodeloval na delavnici o pesniškem prevajanju, ki jo v sklopu letošnjega Praznika literature in poezije prireajo na tržaški univerzi (Androna Campo Marzio 10).

zenske in intimističnih pesmih zbirke *Sol na jezik* pesnik razkriva, da zna prisluhniti emocionalnemu gonu (»čakam te, brezsrčna ura/z novičem za ljubezen/pod jezikom iz pelina«), globinskemu čutu za ohranjanje živosti duha (»s poljubom se vrača v pesem življenje«), kar obenem pomeni obvladovanje osebnega sentimenta, in torej pesniške igre kljubovalne razdalje do bolečih zadev (»Je srce brez bolečine kaj vredno?«). Z začinjenim jezikom soli se pesnik »navzame modrine«, videnja sveta skozi (so)občuteno imaginacijo, iznajdljivih sinestetičnih podob, kajti »sol še bližnji smrti podeli/okus po ljubezni«.

Kravosovo razmerje do poezija se kaže v kompozicijski zbranosti, ki obvladuje zelo razgiban notranji svet. Njegova pesem se nikoli ne izlije v nedolžno posmehljivo ali lepotno besedje, temveč išče pomiritev v stanju nadzorujoče samoobrambne zavesti, v volji do obvarovanja individualnosti in svobode nad človekovo samobitnostjo.

Loredana Umek

GLASBA - Madžarska skupina pri Tržaškem koncertnem društvu

Godalni kvartet Kelemen s posebno interpretativno vizijo

Inovativen, neortodosken pristop prevetril ustaljeno glasbeno tradicijo

Po nizu treh pianistov nam je tržaško Koncertno društvo podarilo mlad godalni kvartet, ki se je rodil v Budimpešti pred šestimi leti in prevzel ime prve violine: Barnabas Kelemen, Katalin Kolas, ki izmenično igra drugo violino ali violo, Oskar Varga, prav tako druga violina in violist, ter čelist Laszlo Fenyő so nam pripravili lep program in dokazali, da so si lani upravičeno priborili zmago na tekmovanju Borciani, visoke uvrstitve pa so dosegli še na vrsti mednarodnih tekmovanj.

Kvartet Kelemen se je izpopolnjeval pri uglednih mojstrih, člani slavni kvartetov, ki so zaznamovali minulo stoletje, medtem pa si je izoblikoval lastno interpretativno vizijo, s katero se lahko strinjamo ali ne, ne moremo pa ji zankati originalnosti. To smo ugotoviti med izvedbo Kvarteta v d-molu op.76 št.2 Franza Josepha Haydna, partiture, ki izstopa iz ogromnega opusa avstrijskega mojstra zaradi resnobe, skoraj tragičnega značaja prvega stavka, čigar tema je kvartetu podarila podnaslov »kvintni kvartet«. Skoraj odsekane poteze, skrajna dinamična nasprotja, rekli bi nekam nevrotična, vsekakor naelektrena igra, ki je bila vseskozi zanimiva, čeprav se je odločno oddaljila od blagovročnosti 18.stoletja. Loke so včasih vodili na neortodosken način in rezultat je nekoliko drugačilen zvočno sliko, na katero nas je tradicija navadila. Godalci so tudi drugemu stavku odvzeli galanten prizvok, poudarili strogost tretjega, ubrali v četrtem zelo hiter tempo, ki ga je prekinila majhna nezgoda-violistu je počila struna, po kratkem tehničnem premoru pa so Finale izpeljali z velikim zanosom.

Oskar Varga in plavalas Katalin Kolas sta si zamenjala vloge za Kvartet v a-molu op.13, ki ga je Felix Mendelssohn-Bartholdy spisal pod očitnim vplivom poslednjih Beethovnovih kvartetov: madžarski godalci so našli mnogo mehkejši in romantično naphan zvok, lepo so poustvarili bogato tematsko invencijo, s katero je osemnajstletni skladatelj pokazal svojo originalnost, pa tudi globino; pretanjeno so podali kontrapunkt, s točno odmerjeno dinamiko, ki je vsa-

Člani godalnega kvarteta Kelemen iz Budimpešte

kemu glasu namenila potrebno težo, vsekakor sta prva violina Barnabas Kelemen in violistka Katalin Kokas izstopala s temperamentno igro, ne da bi porušila ravnovesja.

Drugi del koncerta je bil posvečen Kvartetu št.5 Bele Bartoka, predzadnjega iz čudovite zbirke, ki je znala v zelo kompleksnih in izvirnih kombinacijah spojiti prvine ljudske glasbe z najsodobnejšimi kompozicijskimi prijemi. Kar burno so Madžari odigrali prvi stavek, svilene zvočnosti poustvarili v drugem, se nato razigrali v bolgarskem navdihu Scherza, ki je z močnim ritmičnim nabojem učinkovito prikazal živost ljudske glasbe; očitno je bilo, da so mladi mojstri poglobili študij do najmanjše podrobnosti, kajti nič ni bilo prepuščeno slučaju in kvartet se je odvijal kot vznemirljiva pripoved.

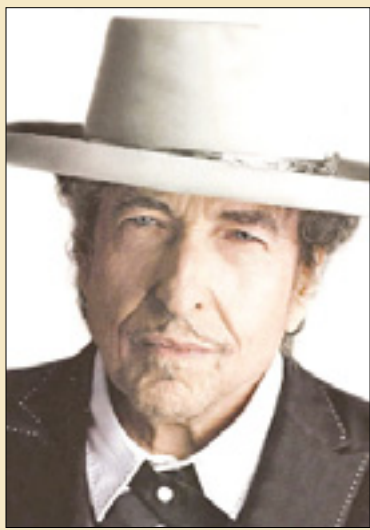
Dvorana gledališča Rossetti ni bila polna, kot bi si izvajalci zaslužili, aplavzi pa so bili dolgi in navdušeni ter izvalili kar dva daljša dodatka: kvartet Kelemen je izbral Čajkovskega, in sicer drugi, nato še tretji stavek poslednjega kvarteta v es-molu- ruskega mojstra.

Katja Kralj

KONCERT - 27. junija na poletni prireditvi

Bob Dylan bo pel v kraju San Daniele

Bob Dylan bo 27. junija nastopil v Furlaniji na otvoritvenem koncertu poletnega praznika »Aria di Friuli Venezia Giulia« v kraju San Daniele. Koncert ameriškega folksingerja bo tudi prvi v krajši koncertni turneji v Italiji, ki se bo 29. junija dotaknila še Rima (Terme di Caracalla), 1. julija Luce in 2. julija Turina. Organizatorji praznika v kraljestvu pršuta San Daniele, ki bo letos trajal od 26. do 29. junija, so si Dylanov koncert zagotovili s posredovanjem dežele FJK v sodelovanju z deželo Piemont. Z Dylanovima koncertoma želijo ovrednotiti turistično in kvalitetno gastronomsko ponudbo obeh dežel. Praznik v San Danieleju bo ponudil še druge glasbene dogodke, srečanja s pisatelji in kulturniki ter pokušnjo pršuta, deželnih vin in drugih tipičnih pridelkov.

LJUBLJANA - Sinoči

Nagrada Amnesty filmu Goli otok

Nagrada organizacije Amnesty International Slovenija za najboljši film na temo človekovih pravic je na 17. festivalu dokumentarnega filma, ki se je sinoči sklenil v Cankarjevem domu v Ljubljani, pripadla dokumentarnemu filmu Goli otok režiserke Tihe K. Gudac. Posebno omembo je žirija namenila filmu Biti Iranec v režiji Mehrena Tamadona.

Kot je zapisano v obrazložitvi nagrade, Tiha K. Gudac na dokumentaristično prepričljiv način pove zgodbo, ki se je začela pred 60 leti in ki jo je bilo danes končno treba povedati ter prekiniti politično zapovedani molk. Osebná zgodba režiserkinih starih staršev je hkrati zgodba neke generacije, ki je dolga leta nosila v sebi strah, ki je vplival na življenja vseh v družini.

Avtorica uspe dramaturško stopnjevali svojo pripoved od lahkotne animacije, s katero ponazori svoje otroško razumevanje sveta odraslih, vse do resnega vizualno dokumentiranega sklepa, da pretrga začarani krog molka in ponotranjene krivde žrtve kršitev človekovih pravic.

V Franciji živečega Iranca Tamadona ne zanima utopičen boj za človekove pravice, ki veljajo v evropski sekularni družbi, temveč ga zanima vprašanje človekovih pravic v iranski islamski republiki. Ta je seveda daleč od Mehranovega ideala, a raje kot za neposredni napad na družbo, ki ga izloča, se režiser odloči za raziskovanje možnosti kompromisa, ki bi mu v prihodnje omogočil življenje v domovini.

Pred nami se izriše islamski svet, ki še zdalec ni črno-bel in v katerem je pod vprašaj postavljeno tudi naše razumevanje svobode in človekovih pravic. Ko za trenutek zbliža medsebojno oddaljene ljudi, film Biti Iranec vzbudi upanje, da se lahko nekoč zbližajo tudi oddaljeni svetovi, je v utemeljitvi zapisala žirija.

Žirijo so sestavljali pisatelj in kolumnist Goran Vojnovič, s filmom tesno povezana Jelka Stergel ter aktivist iz Nigerije Majid Hussain, ki je prepotoval nevarno pot čez Sredozemsko morje v Evropo in zdaj živi v Italiji. Za nagrado Amnesty International Slovenija so se potegovali še filmi Srbski odvetnik Aleksandarja Nikolića, V suženjstvo zakleti Görana Olssona in Brez uspanke Helen Simon.

PREDSTAVITEV - Zanimanje za knjigo ekonomista in grškega ministra Janisa Varufakisa, ki so jo predstavili v Trstu

Kako kljubovati globalnemu Minotavru

Avtor bralcu ponuja preprost in razumljiv pogled na dileme današnje ekonomske krize v svetu - Minotaver je danes pošast, ki požira kapital

Mitološki Minotaver je bila me-sojeda pošast, ki se je potikala v Knososovem labirintu. Človek z bikovo glavjo pa je pred leti spet postal učinkovita prisposoba dogajanja na mednarodni gospodarski sceni in hkrati naslov uspešnice ekonomista in sedanjega grškega finančnega ministra Ciprasove vlade Janisa Varufakisa.

Knjiga Globalni Minotaver (Il Minotauro globale) je v Italiji izšla pri tržaški založbi Asterios, v lasti grško tržaške družine Delithanassis, ki je hkrati leta 2013 prevzela upravljanje kavarne San Marco. Ravno v prostorih kavarne v Ulici Battisti se je v petek zvečer odvijala predstavitev dela grškega ministra na pobudo tukajšnje Liste Tsipras.

Varufakis je sicer z založnikom stopil v stik že leta 2011, ko je še poučeval kot univerzitetni profesor na ekonomski fakulteti v Atenah, nihče pa si ni pričakoval, da bo eklektični profesor, ki ljubi video-igrice in motorje Harley Davidson, nekega dne po-

S predstavitev knjige v tržaški kavarni San Marco

FOTODAMI@N

stal minister, in sploh ne, da bi se v grški vladi postavil po robu evropski gospodarski politiki. Sam Aleksandros Delithanassis, sin ustanovitelja založbe Asteriosa Delithanassisa, je na

predstavitvi izjavil, da je vzljubil Varufakisa predvsem po njegovih prepričljivih tezah in pisanju proti nemškemu gospodarskim manevrom znotraj Evrope, v končni fazi pa se je iz-

bira prevoda dela v italijanščino izkazala pravilna.

Trenutni grški finančni minister bralcu ponuja preprost in razumljiv pogled današnje ekonomske krize. Po besedah moderatorja srečanja, novinarja Pierluigija Sabattija, je delo zlahka razumljivo, saj je Varufakis akademski zapis prilagodil potrebam študentov in takim, ki jim ekonomija ni vsakdanji kruh.

Globalni Minotaver je delo, ki bralcu v 250 straneh ponuja jasev vpogled v razloge ekonomske krize, predvsem pa navaja, zakaj se je pojavil problem in kako se je rodila pošast, ki namesto človeškega mesa požira kapital. Podnaslov »Amerika, prvi začetek krize in prihodnost globalne ekonomije« dokaj jasno razkriva krivca, ki je svetovno gospodarstvo načel že med drugo svetovno vojno s finančnimi dogovori v Vermonskem mestecu Bretton Woods. Varufakis razlaga, kako so ZDA leta 1944 uveljavile dolar za mednarodno valutno osnovo, nato še v sedemdesetih letih z Nixonom od-

pravile konvertibilnost denarne enote v zlato, predvsem pa se nanaša na globalni presežek prihrankov, ki je ustvarilo neuravnovesje tržišče. Temelji današnje ekonomske krize so po Varufakisovi nastali z oblikovanjem pošasti, ki je od sedemdesetih let pošteno žrla denar, se počasi nasitila in leta 2008 doživela šok, kar je bilo po mnenju grškega ekonomista tudi predvidljivo.

Varufakisovo delo je ob priložnosti boljše predstavil in kritično analiziral priznani profesor ekonomske fakultete iz Bologne Piergiorgio Ardeni, ki je sedanjega grškega finančnega ministra spoznal v akademskih letih. V svojem komentarju Ardeni ni bil ravno najbolj prizanesljiv, saj je Varufakisovemu delu očital vrsto pomanjkljivosti, med drugimi tudi to, da naj bi pozabil na konflikt med delavskim razredom in vladami vodilnih držav oziroma med delom in kapitalom v sedemdesetih letih, ko so državni aparati živeli na ramenih vse manj zaščitenih delavcev. (mar)

KRMIN - Predlog Konzorcija Collio podpira tudi Trgovinska zbornica

Krminska vinoteka naj preraste v pokrajinsko

Gianluca Madriz

Robert Princic

Krminska vinoteka naj bi v prihodnje dobila pokrajinsko razsežnost ter postala izložba z vrhunsko vinsko in tudi širšo ponudbo goriškega prostora. Kakovosti pri nas ne manjka, a jo je treba primerno ovrednotiti, saj njen potencial iz vidika turistične privlačnosti še ni povsem izkoriščen, menijo pri Konzorciju Collio, kjer že nekaj časa razmišljajo o uresničitvi pokrajinske vinoteke, s katero bi lahko učinkoviteje promovirali kvaliteten proizvod lokalnih vinarjev in goriške adute nasploh. K sodelovanju so zato povabili Krminsko vinoteko, ki ima okrog trideset članov, pa tudi krminsko občinsko upravo in goriško Trgovinsko zbornico, ki je pripravljena konzorcijev projekt finančno podpreti.

»O potenciranju vinoteke v Krmini se s partnerji pogovarjamo že nekaj ča-

V razširjeni vinoteki, ki naj bi zasedla tudi del prostorov v občinski palači, bo urejena izložba za vrhunsko ponudbo

sa. Želimo si, da bi postala promocijsko središče celotnega briškega in hkrati širšega pokrajinskega teritorija, nekakšna referenčna točka za promocijo vinarstva in gastronomske ponudbe naših krajev,« je za Primorski dnevnik včeraj povedal predsednik Konzorcija Collio Robert Princic. Pojasnil je tudi, da razmišljajo v tem okviru tudi o selitvi sedeža konzorcija v prostore pokrajinske vinoteke; sedanjí sedež je v Domu kmetijstva v Gramscijevi ulici. »Dokončnih odločitev še ni, zato se nočem prenapliti. Lahko pa povem, da želimo vinoteko tudi prostorsko razširiti. Naš predlog je, da bi sedež ostal v središču Krmina, na Trgu XXIV Maggio, vinoteka pa bi po novem delno zasedala tudi sosednje prostore občinske palače Locatelli, kjer ima med drugim svojo sedež muzej,« pravi Princic. Na to temo se bo v kratkem sestal z županom Lucianom Patatom.

»Predlog Konzorcija Collio, da se v Krminski vinoteki in bližnjih prostorih uredi središče, kjer bi predstavljali in promovirali vrhunske proizvode naše pokrajine z vinom na čelu, seveda podpira. Trgovinska zbornica si prizadeva, da bi v našem prostoru mrežno povezovala proizvajalce in spodbujala gospodarsko sodelovanje. Načrt, da se Krminska vinoteka razširi in njena ponudba nagradi z novimi vsebinami, gre ravno v to smer. Da se navzven čim bolj predstavimo, moramo združiti ves potencial, ki ga imamo na razpolago,« poudarja predsednik goriške Trgovinske zbornice Gianluca Madriz in dodaja, da bi k zagonu projekta lahko finančno prispeval tudi Goriški sklad, s katerim upravlja ravno Trgovinska zbornica. (Ale)

Vinoteka (levo) ob občinski palači Locatelli na glavnem trgu v Krmini

BUMBACA

GORICA - Od petka tridnevno dogajanje na sejmišču

Ob enakonočju zeleni prsti

Udeležilo se ga bo okrog sto razstavljalcev in prodajalcev iz raznih italijanskih dežel, iz Slovenije in Poljske

Spomladansko enakonočje bo letos s seboj prineslo tudi prijetno presenečenje. V petek, 20. marca, se namreč ne bo le uradno začela pomlad, ampak tudi priljubljeni sejem vrtnarskih mojstrov Pollice verde, ki bo v Goriči potekal že enajstič. O tridnevnem dogajanju na goriškem sejmišču v Ulici Barca so včeraj spregovorili predsednica sejemске ustanove Udine e Gorizia Fiere Luisa De Marco, direktor Maurizio Tripiani, goriški župan Ettore Romoli in predsednik Trgovinske zbornice Gianluca Madriz; poudarili so, da je goriški spomladanski sejem že tradicionalni dogodek, na katerega vneto čakajo ljubitelji vrtnarjenja in narave z obeh strani meje.

Kot v prejšnjih letih se bo razstava in prodajnega sejma udeležilo okrog sto razstavljalcev iz Furlanije Julijske krajine, Abrucev, Emilije-Romagne, Lacija, Lombardije, Mark, Piemonta,

Toskane in Veneta, kar nekaj podjetij pa bo prišlo tudi iz Slovenije in Poljske. »Slovenija bo med razstavljalci in prodajalci tudi letos dobro zastopana. Temu botruje obnovljeni dogovor z Območno obrtno-podjetniško zbornico iz Nove Gorice, s katero smo dobro sodelovali že pri organizaciji vzorčnega sejma Expomago,« je povedala De Marcova, župan Ettore Romoli pa je pristavil, da je sejmišče v Ulici Barca postalo že pravo čezmejno sejemsko razstavišče. »Lahko bi rekli, da gre za sejmišče Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje,« je dejal župan, ki upa, da bo v prihodnjih letih del vrtnarskega sejma lahko spet potekal v mestnem središču, kot se je zgodilo pred štirimi leti zaradi obnove sejmišča.

Ob bogatem izboru rož, zelenih rastlin, zelišč, dreves, opreme za dvorišče, gnojil, vaz, košar, semen, pripomočkov za gojenje cvetic in knjig bo tri-

dnevna prireditev ponudila tudi številne spremne pobude - predavanja, delavnice in tečaje. Udeleženci bodo na primer lahko sledili delavnicam in praktičnim prikazom bonsai tehnik, gojenja balkonskega cvetja, gojenja orhidej in vrtnic v vazah. Za mladino, je povedala De Marcova, prirejajo tri ekološke in naravoslovne delavnice, precej zanimanja pa pričakujejo tudi za razstavo zajcev, ki so vsako leto med največjimi atrakcijami prireditve.

Sejem bo mogoče obiskati vse tri dni med 10. in 20. uro, vstop bo prost. Uradno odprtje bo v petek, 20. marca, ob 11.30 v hali A, kjer bodo ob predstavnikih družbe Udine e Gorizia fiere pozdravili krajevni upravitelji in drugi gostje. Med pokrovitelji tridnevnega sejma vrtnarjenja je letos tudi trgovska veriga Despar, ki bo prve obiskovalce nagradila z darilnimi boni za nakupe v njenih trgovinah.

Z lanskega sejma

BUMBACA

Goriško sejmišče

BUMBACA

GORICA - Hala D odprta tudi za šport

Še bodo vlagali v ureditev sejmišča

»V zadnjih letih smo kar nekaj sredstev vložili v posodobitev in funkcionalnost sejemskega razstavišča, ki nam ga zdaj - tako v deželi kot v čezmejnem prostoru - lahko marsikdo zavida,« pravi Gianluca Madriz, predsednik Trgovinske zbornice, ki bo v prihodnjih mesecih vložila v sejmišče v Ulici Barca še nekaj deset tisoč evrov. »Po obnovi hal A, B in D je na vrsti glavni vhod, ki ga je treba prilagoditi novim predpisom in zahtevam. Dela bomo predvidoma izvedli v prihodnjih mesecih, ko bodo sejmi in prireditve mimo,« pojasnjuje Madriz in opozarja, da je od februarja sejmišče ponovno na razpolago tudi za športne dejavnosti. »Potem ko je občinski svet spre-

nil namembnost hale D, je te prostore mogoče spet uporabljati za treninge, tekme, turnirje in druge dogodke, tudi večdnevne. Poudariti vsekakor želim, da ostaja hala prvenstveno namenjena sejemskim prireditvam, zato ne razmišljamo o tem, da bi jo trajno preuredili v športni objekt, kot bi lahko kdo sklepal na podlagi nekaterih računalniško izdelanih renderjev, ki smo jih pred časom opazili v časopisih. Trgovinska zbornica, ki je lastnica sejmišča, trenutno ne razmišlja o dodatnih investicijah v halo D,« pojasnjuje Madriz, po katerem pa so vrata na stečaj odprta javnim in zasebnim ustanovam z obeh strani meje, ki bi želele prostore uporabljati za svoje dejavnosti.

ŠTEVERJAN - Premiera na Humu

Uigran ansambel odigral in odplesal Plautovo Aululario

Čeprav društvo Francišek Borgia Se-dej še ne razpolaga s svojimi prostori, ker poteka v Sedejevem domu temeljita obnova, dramska družina, ki deluje pri društvu, ni vrgla puške v koruzo. V režiji Franka Žerjale, ki mu je pri režijskem delu stala ob strani Jasmin Kovic, so števerjanski gledališčniki postavili na oder *Aululario*. Premiero so odigrali v soboto v dvorani na Humu, kjer je bila v nedeljo še ponovitev.

Več kot dva tisoč let staro gledališko besedilo rimskega komediografa Tita Makcija Plauta sta Franko Žerjal in Jasmin Kovic predelala in posodobila, dogajanje pa prenesla na Balkan. Uporabljeni jezik je seveda slovenščina, pojavlja pa se tudi srbohrvaščina. Balkanska je glasba, ki spremlja dogajanje na odru in jo je za potrebe igre prispeval priljubljeni goriški bend Radio Zastava. Ob njegovi glasbi se je oder nekajkrat spremenil v plesišče s plesi in ritmi, ki jih premore le Balkan in ki jim je bil kos tudi šestnajstčlanski igralski ansambel. Posebej se je izkazala najmlajša na odru, Sanja Vogrič, ki ji je bila zaupana vloga družinskega »lara« - duha, ki ščiti družino. Poleg odlične mimike in obvladovanja z rimo prepletenega besedila je Sanja dokazala tudi izvrstno plesno znanje.

Igra se odvija okrog skopušnega očeta, čigar največja skrb je, kako bo skril lonec z zlatniki. Kljub temu da se koplje v zlato, živi v zanemarjeni hiši pa tudi njegov videz spominja na berača. Poleg očeta-stiskarja se v igri pojavljajo njegova noseča hči, njen zaljubljenec pa tudi njegov stric, ki se poteguje za roko dekleta. Dogajanje, v katerega so vpleteni še odlični

ki, njihovi sužnji, kuharji in služkinje, slo-ni na nesporazumih, sumničenju, lažnih namigih in na pol prikritih resnic, kot se za komedijo spodobi. Ta pa gledalca med vrsticami sprašuje, če bogastvo zares osrečuje človeka. »Nam bo uspelo pred očmi poželjnih sosedov skriti naš zaklad? Joj, koliko skrbi, koliko trpljenja, koliko nezaupljivosti in sumničavosti lahko prinaša bogastvo. Igra je bila napisana pred 2200 leti, v razmišljanju in obnašanju pa se veliko ni spremenilo niti danes,« je v gledališki list zapisal režiser Franko Žerjal.

Domiseln je tudi začetek igre: kratek pogovor med možem in ženo, ki ji med gledališko predstavo v torbici naenkrat zazvoni mobilni telefon, kar se rado dogaja ...

Franko Žerjal nam je pojasnil, da so za igro vadili na različnih lokacijah, največ še doma pri igralcih, deloma tudi v tesnih kletnih prostorih Sedejevega doma. Zadnje tri tedne pa so imeli na razpolago oder Kulturnega doma na Humu. Prijateljski stiki s sosedi onstran državne meje so se obrestovali, saj so jim dvorano nudili po simbolični ceni. Oder na Humu je sicer premajhen, da bi popolnoma razvili plesne točke, ki bi zahtevale večji prostor. Težavo so vse-kakor premostili in vse se je dobro izteklo, je ugotavljal režiser, ki je bil posebno ponosen na uigrani igralski ansambel. Tega čakajo sedaj nastopi v različnih krajih - aprila tudi v Gorici -, saj so že prejeli več vabil. Pomerili pa se bodo tudi na Linhartovem srečanju za slovenske ljubiteljske gledališke skupine, kar bo še dodatno motiviralo števerjanske igralce, ki doživljajo izjemen trenutek.

Med predstavo (zgoraj), na odru igralci z režiserjem in sodelavci (spodaj) VIP, F.B. SEDEJ

V *Aulularii* so igrali Sanja Vogrič, Matej Pintar, Ilaria Bergnach, Lucrezia Bogaro, Nikolaj Pintar, Tadej Lukman, Sara Miklus, Simon Komjanc, Branko Terčič, Martin Komjanc, Zvonko Simčič, Alaksander Frandolič, Aleksander Faganel, Marinka Černic, Carlotta Nanut in Sara Soban. Dramaturgijo in scenografijo sta podpisala Franko Žerjal in Jasmin Kovic, koreografinja je Monika Zajšek, kostumografinja Snežica Černic in Carlotta Nanut, šivilja Irene Gruzovin, korepetitor in svetovalec za govor Jan Leopoli, tehnična mojstra sta Niko Di Battista in Evgen Komjanc, za luči skrbi Marko Lutman, tehnični vodja je Janez Terpin, njegova asistentka Chiara Bergnach, šepetalka in inšpicientka pa Katja Dorni. (vip)

GORICA Z igralko o vzgoji za lepoto

Zadnjega izmed letošnjih predavanj v organizaciji goriške Skupnosti družin Sončnica se bo kot gostja udeležila igralka in besedna ustvarjalka Nataša Konc Lorenzutti, ki bo predavala o vzgoji za lepoto. Doma je iz Kranja, diplomirala in magistrirala je na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani, nastopala je na odrih celjskega in novogoriškega gledališča, zadnja leta poučuje na dramsko-gledališkem oddelku novogoriške gimnazije. Hkrati je mladinska pisateljica, več del je namenila tudi odraslim. Piše tudi scenarije za igrane oddaje otroškega in mladinskega programa RTV Slovenija, sicer pa z dijaki gimnazije uprizarja avtorske igre.

Na večeru, ki bo v Močnikovem domu drevi ob 20. uri, bo beseda tekla o tem, »kako je v vsakem človeku prirojen občutek za lepoto, vendar težko je najti besedo, s katero bi o lepoti spregovorili. Po lepoti vsakdo izmed nas hrepeni, vredno je zato razmisлити in razumeti, kako pomagati najmlajšim, otrokom in najstnikom, da bodo prepoznali pristno lepoto in jo znali razlikovati od tiste, ki je ponarejena,« pravijo organizatorji nocojšnjega srečanja.

GORICA

Paolo Rumiz o tretji vojni

V okviru praznovanj goriških zavetnikov s ponedeljkovo podelitvijo nagrade mesta nobelovcu Carlu Rubbii bo v prihodnjem tednu še zadnji dogodek. Novinar in pisatelj Paolo Rumiz bo v ponedeljek, 23. marca, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž razvil misel, ki jo je septembra lani v Redipulji izgovoril papež: »Doživljamo tretjo svetovno vojno, ki se bije po kosih.« Opravičujemo se, ker smo v nedeljski napovedi napačno zapisali datum Rumizovega predavanja.

Paolo Rumiz

FOTODAMJ@N

GORICA-NOVA GORICA - V soboto svečano odprtje

Na Poti miru ob Borutu Pahorju in Francu Mariniju še Boris Podrecca

Odprtje Poti miru, ki bo speljana od Alp do Jadrana, bo v soboto ob 12. uri na Tigu Evrope - Transalpini med Gorico in Novo Gorico. Napovedana je udeležba slovenskega predsednika Boruta Pahorja, ki bo glavni govornik, medtem ko bo italijansko stran zastopal Franco Marini, predsednik državnega odbora za obeležitev stoletnice prve svetovne vojne, uvodoma pa bo zbrane nagovoril Boris Podrecca, ki sodi med najbolj znane evropske arhitekte.

Podrecca je rojen v Beogradu, njegov oče Milovan je bil tržaški Slovenec, mati iz Hercegovine. Kratek del otroštva je preživel v Ljubljani, mladost pa v Trstu. Od leta 1972 živi kot samostojni arhitekt na Dunaju, kjer ima arhitekturno biro z dvema beneškima iz-

postavama, v katerem dela mednarodno in starostno mešana zasedba pod njegovim vodstvom. Z vrsto odličnih del, s pedagoškim, znanstvenim in publicističnim delom, s svojo kultiviranostjo in svetovno razgledanostjo si je pridobil ugledno mesto v evropskih strokovnih krogih. Podrecca trdi, da izhaja arhitektura iz tradicije, v neprestanem ustvarjalnem dialogu s preteklostjo. Pobudniki sobotnega dogodka so Podrecco prosili, naj v svojem razmišljanju zaobjame pomen Poti miru, ki bo na razdalji 280 kilometrov povezala jarke, steze, predore in druga znamenja prve svetovne vojne na območju dveh držav, kjer je bila nekoč krvava fronta, danes pa diha kot en sam prostor. Nagovorom bo v soboto sledil koncert.

Boris Podrecca

ARHIV

GORICA - Glasbena matica

Štafeta za klavir in harmoniko

Beatrice Zonta in Manuel Figheli

FOTO K.D.

Glasbena matica iz Gorice je pripravila program pomladanskih glasbenih doživetij s profesorji in učenci šole. Danes z začetkom ob 18. uri v mali dvorani goriškega Kulturnega doma bosta pianistka Beatrice Zonta in vsestranski glasbenik Manuel Figheli oblikovala *Glasbeno štafeto*, v kateri si bosta docenta podajala vloge pianista pri izvedbi mednarodno obarvanega programa. Na sporedu bodo *Fuga* Marija Kogoj za klavir štiriročno, priredba za harmoniko in klavir koncerta *Aconagua* Astorja Piazzolle ter znana Gershwinova *Rapsodija v modrem* v priredbi za klavir in harmoniko.

Beatrice Zonta je prejela veliko nagrad in priznanj na državnih in mednarodnih ravni. Nastopa kot solistka, v raznih komornih zasedbah in v klavirskem duu, sodeluje kot korepetitorica pri gledaliških predstavah in snema za razne radiotelevizijske postaje. Igrala je na prestižnih odrih tako doma kot na tujem in je profesorica klavirja na Glas-

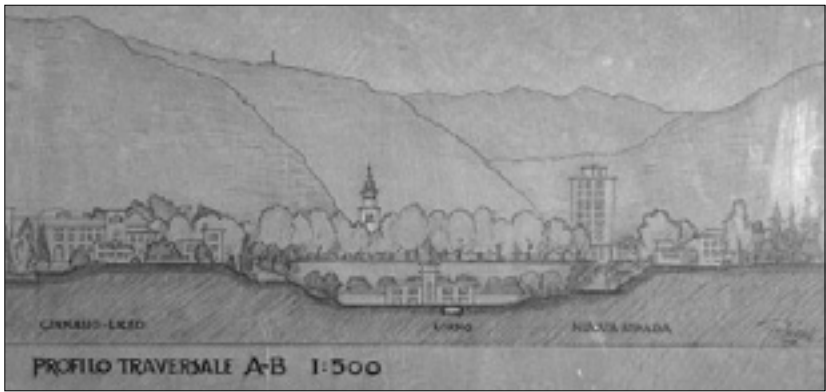
beni matici v Trstu in v Gorici. Manuel Figheli je diplomiral iz harmonike, klavirja in muzikologije, obenem je zaključil tudi študij kot glasbeni producent. Redno koncertira z različnimi zasedbami doma in v tujini. Igral je tako za televizijske kot radijske oddaje in posnel več zgoščenk na različnih glasbenih področjih: jazz, soul, etno, klezmer. Od leta 2013 je pobudnik in umetniški vodja mednarodnega glasbenega tekmovanja Tomaž Holmar. Poučuje klavir in harmoniko na Glasbeni matici v Gorici in v Ukvah. Današnji koncert je nastal v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica in s podporo Fundacije Goriške hranilnice.

Naslednje glasbeno doživetje bo že v prihodnjem tednu. Osmo srečanje komornih skupin Glasbene matice *Z glasbo v pomlad* bo potekalo v sredo, 25. marca, ko bodo z začetkom ob 18. uri v Kulturnem domu Jožef Češcut v Sovodnjah nastopili učenci v različnih zasedbah.

GORIŠKA - S Fabianijevim delom se srečujemo malodane na vsakem koraku

Vizionar, ki je umrl sam

Življenje in delo Maksa Fabianija bi lahko razdelili na tri temeljne sklope, pravi Nataša Kolenc iz Ustanove Maksa Fabianija. »Prvi sklop je povezan z njegovim poreklom, rojstvom in otroštvom na multikulturnem Krasu v obdobju tedanje avstro-ogrske monarhije. Drugi del zajema njegovo ustvarjanje na Dunaju, tedaj je dosegel največjo slavo. Tretji pa se začne po vrnitvi v Gorico. V tem obdobju je izdelal več kot devetdeset regulacijskih načrtov za povojno obnovo krajev vzdolž soške fronte,« našteta Kolencova.

Največjo slavo je Fabiani dosegel v času delovanja na Dunaju v obdobju avstro-ogrske monarhije. V tistem obdobju je deloval kot svetovalec prestolonaslednika avstro-ogrske monarhije Franca Ferdinanda in ustvaril svoja največja dela. »Najbolj poznana Fabianijeva dela so na Dunaju, po

nja. Na lastno željo se je tedaj vrnil v Gorico, ker je čutil moralno dolžnost, da pomaga pri obnovi krajev, ki so bili vzdolž soške fronte izravnani s tlemi. Izdelal je več kot 90 načrtov za obnovo po vojni porušeni vasi na obeh straneh meje od Bovca do Tržiča. »Ta njegova struktura je baza za strukturo ulic, po katerih hodimo še danes, pa tega sploh ne vemo. Vsa ta naselja imajo skupno rdečo nit, za katero sedaj vemo, komu jo lahko pripišemo. Tvoril je torej neko skupno identiteto teh vasi, kakršno poznamo danes,« poudarja Kolencova.

Kljub odmevnemu delu je Fabiani v Gorici umrl leta 1962, star 97 let, zapuščen in reven. »Fabiani se je po razpadu avstro-ogrske monarhije vedno znašel v napačni državi ob napačnem času. Pod fašistično Italijo je veljal za preveč avstrijskega in slovenskega, ko je bila tu Jugoslavija, je veljal za Italijana in fašista, v Sloveniji kasneje nismo dobro vedeli, kako bi ga opredelili ..., zato je imel vso drugo polovico svojega življenja stalno težave in se je strašno boril, da je prišel do dela. Tega pa je dobil mnogo manj kot v prvi polovici, ko ga je sistem podpiral,« pravi Nataša Kolenc.

Ker so se v zadnjem času v javnosti pojavile polemike o pripadnosti Maksa Fabianija fašistični stranki, so se na raziskovalni postaji ZRS SAZU v Novi Gorici odločili javnosti pojasniti določene okoliščine v povezavi s tem. »Ob interpretaciji zgodovinskih virov se je treba vedno postaviti v čas nastanka vira. Za čim bolj objektivno sliko je treba primerjati različne vire. Poleg arhivskih dokumentov so zelo pomembni ustni viri, katerih se pred nekaj desetletji ni toliko upoštevalo,« pojasnjuje Jasna Fakin Bajec. »Tudi biografijo Maksa Fabianija iz tega časa je treba razumeti v tem kontekstu in razumeti čas, v katerem je nastajala. Da se ga danes označuje kot zagrizenega fašista, je zelo diskriminatorno. Če je namreč hotel doseči svojo vizijo, ideje, se je moral vpisati v fašistično stranko, tako kot se je nešteto drugih Slovencev, od gostilničarjev, učiteljev ..., če so hoteli ostati v svojem prostoru. O tem ljudje takrat niso niti toliko polemizirali, ker je bilo to nekaj splošnega. Če si želel v tistem času preživeti, je to bila ena izmed nuj tudi ta, da si se vpisal v fašistično stranko,« zaključuje Jasna Fakin Bajec. (km)

Izsek Fabianijevega urbanističnega načrta za Gorico iz leta 1948 (levo), tabla na novogoriški mestni hiši (zgoraj)

DRŽAVNI ARHIV GORICA, K.M.

GORICA-NOVA GORICA - Niz dogodkov Fabianijevo leto povezuje mesti

Novogoriška mestna občina se z nizom dogodkov pridružuje mednarodnemu dogajanju v okviru Fabianijevega leta 2015, ki ob 150. obletnici rojstva arhitekta, urbanista in humanista, združuje institucije, društva in posameznike iz Slovenije, Italije in Avstrije. Skoraj dva ducata prirediteljev, ki se bodo do konca leta odvijale v ožjem novogoriškem prostoru, bo Maksa Fabianija in njegovo zapuščino približalo tako strokovni kot laični javnosti.

»Odločitev, da leto posvetimo Maksu Fabianiju, je bila pravzaprav naš naravni odgovor na skupna razmišljanja o prostoru, urbanizmu, arhitekturi in večkulturnosti goriškega prostora. Fabiani nam pomaga razumeti prostor, kjer ni meja in kjer vlada spoštovanje med vsemi, ki v njem živijo,« poudarja novogoriški župan Matej Arčon. Novogoriška mestna občina, ki vsako leto že tradicionalno posveča posameznemu področju ustvarjanja ali osebnosti, se letošnje tematike prvič loteva v sodelovanju s tako širokim naborom društev in institucij v goriškem prostoru in tudi izven slovenskih meja. Pravzaprav se s svojim programom tokrat pridružuje mednarodnemu projektu, ki vključuje kraje, ki jih je Fabiani pomembno za-

znamoval - med njimi so tudi Ljubljana, Trst, Gorica in Dunaj.

Novogoriški program, ki se v določenih segmentih prepleta tudi z goriškim, obsega 22 dogodkov: od fotografskega natečaja, arhitekturnih delavnic, razstav, kulinarčnih dogodkov, festivala znanosti, znanstvenega simpozija, gledališke predstave do javne spominodajalske akcije. Sosednji mesti bo zgodaj jeseni povezala skupna dvodelna razstava o Fabianijevem delu na Goriškem po prvi svetovni vojni. »Pobuda za to razstavo je nastala v sodelovanju z ustanovo Maks Fabiani, Društvom primorskih arhitektov in Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo iz Gorice. Dvodelna je zato, ker bo v istem terminu razstava na prostem postavljena v Novi Gorici in v Gorici. V novogoriškem delu gre za fotografije urbanističnih vizij in izvedb na Goriškem, v Posočju in na Krasu. V Gorici pa bodo razstavljene urbanistične vizije krajev z območja Furlanije Julijske krajine,« pojasnjuje Polona Filipič, članica Društva primorskih arhitektov in iz Centra arhitekture Slovenije. V Novi Gorici bodo samostojeci panoi postavljene ob robu travnika pred mestno hišo, v Gorici pa v Ljudskem vrtu ob Trgovskem domu. (km)

Pillinini novi kvestor

Gorica je dobila novega kvestorja. Pier Riccarda Piovesano, ki odhaja v Parmo, je nasledil Lorenzo Pillinini, vodja mejne policije v videmski pokrajini. Imenovan je bil včeraj, na novo delovno mesto bo prišel 30. marca.

Posmrtno odlikovanje

Slovenski predsednik Borut Pahor je z medaljo za zasluge posmrtno odlikoval Gabrijela Devetaka za zasluge pri uveljavljanju blaginje, ugleda in napredka Slovenije na gospodarskem področju. Odlikovanje je včeraj vročil Devetakovemu sinu. (km)

Delavec padel z droga

V Lokovcu, v novogoriški občini, se je včeraj poškodovalec 43-letni delavec telekomunikacijskega podjetja. Med izvajanjem del na lesenem drogu sta se mu je na višini petih metrov na hodalkah strgala jermena, zato je padel na tla. Reševalci so posumili, da gre za poškodbo hrbtnice, zato so ga prepeljali v ljubljanski klinični center. (km)

Vabijo na Labodje jezero

V okviru svoje koncertne sezone Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice vabi na ogled baleta »Labodje jezero«, ki bo v Ljubljanski operi 24. aprila ob 18. uri. V ta namen bo organiziran avtobusni prevoz; odhod iz centra Bratuž bo ob 16. uri. Rezervacije sprejemajo na tel. 0481-531445 od 8.30 do 12.30 ali na naslov info@centerbratuž.org.

Miran Potrč v Gorici

Jutri ob 18. uri bo Kulturni dom v Gorici gostil slovenskega politika, poslanca in pravnika Mirana Potrča, avtorja knjige »Klic k razumu - Spomini«. Predstavil ga bo politolog Savin Jogan.

Nič več azbesta na šoli

Na zavodu D'Annunzio v Ulici Brass v Gorici bodo v kratkem obnovili pod. Dela, v kateri bo pokrajina vložila 70 tisoč evrov, so nujno potrebna, saj je v linoleju, s katerim so prekrita tla šole, tudi nekaj azbesta. Naložbo po pokrajinska uprava krila z željnimi sredstvi.

Ženski obrazi in besede

V državni knjižnici v Gorici bo danes novo srečanje iz niza »Ženski obrazi in besede«. Ob 17. uri bo svojo knjigo »Guanti binchi« (Bele rokavice) predstavila Edgarda Ferri.

Od Brassa do Lipizerja

Na sedežu Fundacije Goriške hranilnice bodo drevi ob 18. uri predstavili knjigo Giannija in Lorenza Drasca o šolski stavbi v Ulici Ponte Isonzo, ki je bila posvečena Guidu Brassu in je pozneje postala sedež društva in knjižnice združenja Rodolfo Lipizer.

GORICA Trgovski dom je potreben temeljitih del

Delavec se je z žerjavom včeraj povzpel do strehe nad četrtim nadstropjem Trgovskega doma, zato da je utrjeval kovinsko oblogo vzdolž strešnega roba. Nujni poseg na Fabianijevi palači je naročil meddeželni proveditorat za javna dela; iz varnostnih razlogov in zaradi vozila z žerjavom, ki je zasledilo del cestišča, je bil promet po Ulici Petrarca nekoliko oviran. Poseg naj bi trajal do jutri. Ponovno se je izkazalo, da je Trgovski dom potreben temeljitih del zlasti v višjih nadstropjih - omet se krusi, v zidovih nastajajo špranje - in na strehi: pred nedavnim je burja z nje »odpihnila« nekaj strešnikov in kos antene.

Poseg vzdolž strehe Trgovskega doma

GORICA - Nakupovalno središče na Korzu

Jutri odprtje supermarketa, trgovine naj bi sledile jeseni

Znamenje nad vhodom v novi market

V palači na vogalu Verdijevega korza in Ulice Contavalle v Gorici bodo jutri odprli nov supermarket Despar. Trgovina, ki bo obratovala v pritličju, je zametek novega nakupovalnega središča družbe Fratelli Ganassin, ki je del skupine Sorelle Ramonda. Po marketu naj bi ostale prodajne prostore v zgornjih nadstropjih in v podzemni etaži zasedle druge trgovine, investitorji pa zaenkrat še niso razkrili, s katerimi podjetji se pogajajo. Po zadnjih napovedih naj bi se vsekakor ostale trgovine ne vselile pred septembrom ali oktobrom, ko bo palača v celoti obnovljena.

Po prvih napovedih bi morali nakupovalno središče Ganassin 55 odpreti že pred koncem prejšnjega leta, zaradi spremembe načrta pa so se dela precej zavlekla. Investitorji so se odločili za »efektno« rešitev, saj so velika izložbena okna vzdolž Ulice Contavalle spremenili v neke vrste arkadni hodnik, ki ločuje ulico od izložb. Jutrišnja uradna odprtja ob 9. uri se bodo udeležili tudi občinski upravitelji, ki upajo, da bo novo nakupovalno središče prispevalo k poživitvi mestnega središča.

GORICA - Jutri Anita, ženska »za volanom«

V Kinemaxu o ženskah v družbi

Anita Kravos

FOTO R. KRASNIK

Filmska igralka goriškega rodu Anita Kravos bo jutri, 19. marca, posebna gostja na dogodku, ki bo z začetkom ob 9.30 potekal v Kinemaxu na goriškem Travniku. V pogovoru z Roso Oliva, bojevitvo predsednico gibanja Rete per la parità, bo sodelovala na javnem soočanju o vlogi žensk v družbi in o stereotipih, v katere so ženske vključene. Pobudnica ciklusa srečanj, ki bodo potekala v glavnih mestih štirih pokrajin dežele FJK pod naslovom *Ženske za volanom* (*Donne al volante*), je novinarka Simona Regina v sodelovanju s tržaško založbo Scienza Express.

Anita Kravos je pri trinajstih letih sanjala, da bo DJ, nazadnje se je uveljavila kot igralka in z vloge Talie Concept v celovečercu *Neskončna lepota* (*La grande bellezza*) Paola Sorrentina prispevala k pridobitvi oskarja za najboljši tuji film lanskega leta. »Nevarnost stereotipov je v tem, da včasih še same verjamejo vanje. In ovirajo nas v naporih, da bi sedle za volan svojega življenja,« pravi Anita.

GORICA - Nocoj Sto svečk za Ježka

Trijezični festival komičnega gledališča Komigo se nocoj ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu začne v znamenju Franeta Milčinskega - Ježka. Kabaretna predstava z naslovom *Sto svečk za Ježka* je nastala ob 100-letnici rojstva velikana slovenske komične scene; producenti so Teater Morpheus, Café Teater in Cankarjev dom v Ljubljani, režijo je podpisal Matija Milčinski, v glavnih vlogah pa nastopajo Janez Hočevnar Rifle, Nana Milčinski, Juš Milčinski, Ivan Lotrič in Joži Šalej.

Predstava, ki je premiero doživela oktobra lani v Cankarjevem domu, oživlja dva legendarna Ježkova lika: Ježka (komentatorja aktualnih družbeno političnih razmer) in Anzla Pimperdragonarja (izumetnika in čvekača). Izbor besedil se je omejil na tiste odlomke, ki še danes delujejo zabavno. Večina Ježkovega ohranjenega arhiva je bila izvedena na radiu, zato ni naključje, da so za uprizoritev izbrali obliko sporeda radijske postaje - od poročil preko poljudnoznanstvenih predavanj do zabavne muzike.

Še danes poteka vpis abonmajev za festival Komigo; za sedem predstav je treba odšteti 50 evrov (redni) oz. 40 evrov (znižani), za posamezno vstopnico pa 15 evrov (redna) oz. 10 evrov (znižana za upokoence, študente in brezposelne). Naslednja predstava bo v sredo, 1. aprila, ko se bo na odru Kulturnega doma predstavil Andrej Rozman - Roza v komediji *Ježik, ne jezi se*.

v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici, tel. 0481-30212; več na www.teatronomfalcone.it.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU NOVA GORICA: v četrtek, 19. marca, ob 17. uri recital, posvečen spominu na režiserja in profesorja Marjana Bevka »Marjanu v slovo«; ob 18. uri premiera po Antonu Pavloviču Čehovu »Ljubezen ali pač...«, Amaterski mladinski oder SNG Nova Gorica; informacije na blagajna.sng@siol.net ali po tel. 003865-3352247.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.20 - 20.00 - 22.10 »Cenerentola«. Dvorana 2: 17.00 »Dancing with Maria«; 18.20 - 20.20 - 22.15 »Nessuno si salva da solo«. Dvorana 3: 17.00 - 20.15 - 22.10 »Suite Francese«; 19.00 »Dancing with Maria«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 20.00 - 22.15 »Cenerentola«. Dvorana 2: 16.30 »Cenerentola«; 18.30 »Dancing with Maria«; 20.40 »Queen Rock Montreal 1981«; 22.15 »Focus - Niente è come sembra«. Dvorana 3: 17.15 - 20.20 - 22.10 »Ma che bella sorpresa«. Dvorana 4: 17.30 - 20.10 - 22.10 »Suite Francesek«. Dvorana 5: 17.00 - 19.50 - 22.15 »Fox-catcher - Una storia americana«.

Razstave

V GORICI: v galeriji ArtOpenSpace v Ul. Diaz 6 bo v petek, 20. marca, ob 18. uri odprtje samostojne razstave Emilije Mask z naslovom »Brtje v jeseni - Gemme d'autunno«. Umetnico in njena dela bo predstavila umetnostna kritičarka Cristina Feresin; na ogled bo do 3. aprila od torka do nedelje 10.00-12.00, v sredo, četrtek, petek in soboto 15.30-18.30.

Koncerti

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ v Gorici vabi na ogled baleta »Labodje jezero« v SNG Opera in Balet v Ljubljani 24. aprila ob 18. uri. Odhod iz Kulturnega centra Lojze Bratuž ob 16. uri; rezervacije po tel. 0481-531445 od 8.30 do 12.30 ali na info@centerbratuz.org; več na www.centerbratuz.org. **V GRADU KROMBERK** bo 19. marca ob 20. uri koncert Dua Claripiano (Dušan Sodja, klarinet in Tatjana Kaučič, klavir) z gostom Martinom Sikurjem, violončelo; informacije in predprodaja vstopnic vsak delavnik 10.00-12.00, 15.00-17.00 in uro pred pričetkom prireditve, sobota in nedelja uro pred pričetkom prireditve (tel. 003865-3354016, blagajna@kulturnidomng.si).

46. MEDNARODNA REVIIJA PRIMORSKA POJE: 20. marca ob 20.30 v cerkvi Sv. Andreja v Štandrežu (Idrijski oktet, Župnijski zbor sv. Urbana Godovič, DePZ Kraški slavček, Krasje, Komorni zbor Musica Viva, Komorni dekleški zbor Vox Ilirica, ŽeVS Vikra, MePZ Postojna); 22. marca ob 17. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici (Ženski cerkveni pevski zbor Rojan, Pevci ljudskih pesmi KD Borjač, ŽeVS Dekleta s Škofij, MoPZ Lijak 1883 Vogrsko, MoPZ Kras Opatje Selo, ŽePZ Prem, MoPZ Stane Malič Opčine); 29. marca ob 18.30 v KD Jožef Češcut v Sovodnjah (VS Grica, MoPZ Vesna, ŽePZ Večernica, Oktet pr'farcy, MoPZ Anton Klančič Miren); 18. aprila ob 20. uri v Kulturnem domu v Šempasu (MoPZ Dragotin Kette Ilirska Bistrica, ŽePS Kalina, Lovski oktet Javorniki, ŽePZ Sanje Nova Gorica, MoPZ Jezero Doberdob, ŽePZ Korte, KD MePZ Stanko Premrl Podnanos). Prireditve je letos posvečena 110. obletnici rojstva Ubalda Vrabca in 70. obletnici konca 2. svetovne vojne; več na www.zpzs.si.

V NOVI GORICI: v Kulturnem domu bo 23. marca ob 20.15 bo koncert pianista Eugena Indjica. 28. marca ob 20.15 bo koncert skupine Rudi Bučar & Istrabend; informacije in predprodaja vstopnic vsak delavnik 10.00-12.00, 15.00-17.00 in uro pred pričetkom prireditve, sobota in nedelja uro pred pričetkom prireditve (tel. 003865-3354016, blagajna@kulturnidomng.si).

»VEČERNI KONCERTI« združenja Rodolfo Lipizer v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici: 27. marca, ob 20.45 koncert dua Šiškočič - Mallozzi (vijolina in harfa); informacije in rezervacije na lipizer@lipizer.it, predprodaja vstopnic in abonmajev v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici (tel. 0481-30212); več www.lipizer.it.

V TRŽIČU: v lokalni Il Carso in Corso na Korzu del Popolo 11 bo 27. marca ob 21. uri iz niza »Jazz in Progress 2014-15« koncert »Molly in Full Flow«, nastopata Luisa Vermiglio in Giovanni Maier. Informacije in rezervacije po tel. 0481-46861; več na www.ilcarsoincorso.it.

Izleti

22. POHOD PO STOPINJAH VALENTINA STANIČA bo v soboto, 28. marca, s parkirišča pri mostu in Solkanu od 6. do 9 ure. Glavni pohod, Solkan - Sabotin - Vrhovlje - Korada - Kanal, je dolg približno 30 km za 8 ur zmerne hoje brez postankov; krajši južni del pohoda, Solkan - Sabotin - Vrhovlje - greben Sabotina, 4 ure zmerne hoje; krajši severni del pohoda z začetkom na Vrhovljah od 8. do 10. ure, Vrhovlje - Korada - Kanal - slame Kanalskega Kolovrata, 4 ure zmerne hoje. Zaključna prireditev bo od 15.30 dalje na Koradi. Topel obrok bo zagotovljen za pohodnike, ki bodo na cilj prispeli med 12. in 17. uro. Organizira planinsko društvo Valentin Stanič Kanal; informacije po tel. 0038641-604887 in pdvs.kanal@gmail.com. Več na www.pd-kanal.nvoplanota.si.

v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica
vabi na koncert
v sklopu projekta »Glasbena štafeta«

BEATRICE ZONTA, klavir
MANUEL FIGHELI, klavir, harmonika

(M. Kogoj, A. Piazzolla, G. Gershwin)

sreda, 18. 3. 2015 - ob 18. uri
Mala dvorana Kulturnega doma v Gorici, ul. I. Brass 20

Vstop prost

PD ŠTANDREŽ organizira šestdnevni društveni izlet v Makedonijo od 21. do 26. aprila; informacije in vpisovanje po tel. 347-9748704 (Vanja Bastiani) in tel. 0481-20678 (Božo Tabaj, od 12. do 14. ure).

KŠRD DANICA vabi na »Enogastro-nomski pohod kraških dobrot« - po poteh 1. svetovne vojne v nedeljo, 12. aprila. Start 10 km dolgega pohoda, ki ne bo voden, bo med 8.30 in 10. uro izpred centra Danica na Vrh, med potjo bodo stojnice s kraškimi dobrotami in zanimivosti iz 1. svetovne vojne. Žažele na je prijava do 10. aprila, vpis je možen tudi pred startom. Ob plačilu bodo udeleženci prejeli bone za degustacijo (sodelovalo bo 15 zelo znanih kmetij z goriškega in tržaškega Krasa ter Slovenije). Pohod bo potekal ob vsakem vremenu, udeleženci naj s sabo prinesejo svetilko; informacije in prijave po tel. 338-4390324, pohod2015@pohod.it; več na www.pohod.it.

OBČINA SOVODNJE in Pastoralno področje Soča - Vipava vabita v pobrateno mesto na Škofjeloški Pasijon p. Romualda Marušiča iz Štandreža v nedeljo, 22. marca. Odhod avtobusa ob 13. uri izpred občinske hiše v Sovodnjah, s postankom pri lekarni in v Štandrežu (na placu). Povratek okrog 21. ure. Vpisovanje v župnijskem še danes, 18. marca, po tel. 0481-21849.

ONAV GORICA - (Vsedržavna organizacija degustatorjev vin), organizira obisk sejma Vinitaly v nedeljo, 22. marca. Za informacije in vpisnine po tel. 0481-32283 ali markovicdaniela@yahoo.com.

SPDG organizira v sklopu Kekčeve poti (lažji pohodi namenjeni otrokom) prvi izlet v pozdrav pomladi v nedeljo, 22. marca. Mali pohodniki in njihove družine se bodo povzpeli na hrib Volnik na tržaškem Krasu. Zbirna točka bo parkirišče pri (bivšem) mejnem prehodu Rdeča hiša v Gorici ob 8.45, odhod z lastnimi prevoznimi sredstvi ob 9.00. Za informacije in prijave po tel. 347-6220522 (Fanika) in 338-3550948 (Mitja).

Obvestila

OBČINSKA KNJIŽNICA V SOVODNJAH je odprta ob ponedeljkih od 10. do 13. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtek od 15. do 18. ure in ob petkih od 8.30 do 10.30.

RIBIŠKO DRUŠTVO VIPAVA prireja v nedeljo, 22. marca, v sodelovanju z občinsko upravo in civilno zaščito čistilno akcijo bregov Soče in Vipave. Udeleženci se bodo zbrali ob 8.30 na sedežu ribičev ob robu Sovodenj, kjer bo opoldne skupinsko kosilo.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV sklicuje Pokrajinski svet včlanjenih društev na Goriškem, ki bo v ponedeljek, 30. marca, ob 7.30 v prvem in ob 20.00 v drugem sklicu, v Tumovi dvorani KB Centra, Korzo Verdi 51, v Gorici.

V GORICI: v telovadnici AŠZ Olympia bo v četrtek, 2. aprila, ob 17. uri velikonočni prikaz dela »Olympia in classic«. Nastopajo skupine Rhythm & Dance, Gymplay, Artistic Gym, Show dance in glasbena šola Emil Komel.

SEKCIJA VZPI DOL-JAMLEJ bo v sklopu proslave 70-letnice osvoboditve in v sodelovanju s sekcijo iz Doberdoba in občinsko upravo organizirala odprtje partizanske knjižnice 15. aprila na se-

dežu sekcije v Jamljah. Za čim bogatejšo knjižnico sekcija namerava ustanoviti solidarno knjižnico, kjer naj bi sekcija le registrirala, katalogirala in skrbela za posojila knjig, medtem ko bi lastnik knjige ostala ustanova ali posameznik, ki bi jih dal na razpolago; informacije pri odbornikih ali po tel. 333-1175798 (Jordan Semolič) ali 338-8399452 (Patrik Zulian) ali v društvenem baru v Jamljah.

Prireditve

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA vabi danes, 18. marca, ob 20. uri na četrto in zadnje od letošnjih predavanj. Gostja večera bo pisateljica, igralka in pedagoginja Nataša Konc Lorenzutti, ki bo spregovorila na temo »Vzgoja za lepoto«. Srečanje, ki letos poteka v sodelovanju s Srečanji pod lipami, bo v Domu Franca Močnika (Ul. San Giovanni 9) v Gorici.

V GORICI: v prostorih Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ul. (Ul. Carducci) 2 bo danes, 18. marca, ob 18. uri predstavitev knjige »L'edificio scolastico di Via Ponte Isonzo dedicato al volontario irredento Guido Brass« avtorjev Giannija in Lorenza Drasceka. O knjigi bodo spregovorili Ferruccio Tassin, Lorenzo Qualli in Mario Brancati. Organizira kulturno združenje Rodolfo Lipizer.

V TRŽIČU: v občinski knjižnici (Ul. Ceriani 10) bo 19. marca, ob 18. uri predstavitev knjige »Essere padri« avtorjev E. Aceti in M. Meneguzzo. Večer spada v sklop literarne revije Il Giovedì del Libro s srečanji ob četrtek, do 11. junija.

PRAZNIK PRIJATELJSTVA V KRMINU: v nedeljo, 22. marca, ob 17. uri bo v palači Locatelli odprtje likovne in fotografske razstave Kultura brez meja društva briških likovnih ustvarjalcev Dabla in Fotokluba Skupina 75. Ob 18. uri bo v občinskem gledališču koncert »Soča zapoj o vojni, ki se ne sme nikdar več ponoviti!«. Nastopali bodo: MePZ Jazbine Plešivo, MePZ F.B. Sedej Števerjan, MePZ Mirko Špacapan Podgora.

V GORICI: v Tumovi dvorani KB centra na Korzu Verdi 51 int. bo v sredo, 25. marca, ob 18. uri Marija Merljak predavala o zdravi prehrani. Organizira Društvo Slovenskih upokoencev za Goriško.

PD ŠTANDREŽ prireja avtobusni prevoz za ogled »Škofjeloškega pasijona«, ki ga je leta 1721 napisal kapucin Lovrenc Marušič iz Štandreža. Odhod iz Štandreža bo v soboto, 11. aprila, ob 16.30, vrnitev ob 24. uri, predstava se začne ob 20. uri. Prijave po tel. 347-9748704 (Vanja Bastiani) in po tel. 0481-20678 (Božo Tabaj, od 12. do 14. ure) najkasneje do 28. marca.

Pogrebi

DANES V GORICI: 10.25, Maria Sandrin vd. Dogani z glavnega pokopališča v cerkev Sv. Ane (ob 10.30) in na glavno pokopališče; 10.50, Gianni Giovannetti iz splošne bolnišnice v kapelo glavnega pokopališča (ob 11. uri), sledila bo upepelitev.

DANES V LOČNIKU: 12.10, Franco Bregant (z goriškega glavnega pokopališča ob 12. uri) v cerkvi in na pokopališču.

O NAŠEM TRENUTKU

Kritika naj ima rep in glavo

ACE MERMOLJA

»Bog živi kritiko!« vendar je kritikova dolžnost, da svoje opravilo izvaja razumno, na osnovi dejstev in z argumenti, ki imajo neko trdnjšo osnovo. To ne pomeni le ene same kritike, ampak več možnosti, ki pa naj hranijo resnost postopka. Z metodo bi se izognili preštevilnim klevetam. Želel bi dodati in dokazati še nekaj pomembnejšega. Če ostajam pri slovenski manjšini, mnoge situacije preprosto bežijo kritiki, kritik se ne dodatne njihove resnice: kvečjemu se zateka v demagogijo, ki ničesar ne reši. Naj navedem nekaj čisto preprostih primerov, ki bežijo tako kritiki kot »organizaciji« in politiki v klasičnem smislu besede.

Čisto banalno: nisem velik ljubitelj folklorne ali, višje, etnologije. Nisem navdušen za Kraško ohcet, a me je novica, da bi je letos ne bi bilo, vznemirila. Toliko bolj, ker bi s težavo našli krivca, če organizatorji preprosto nimajo poročnega para, ki bi bil neobhodno potreben protagonist dogodka. Lahko bi sicer vse zaigrali, a bi ohcet postala gledališče, kar ni v njenem značaju. Brez grešnega kozla pa se človek težje potolaži.

Če me spomin ne vara, so se v preteklosti že pojavile podobne težave s parom in z ohcetjo. Nato je doživela folklorno-etnološka prirediteljenavaden zagon in navdušenje, sedaj pa so očitno določeni razlogi, ki so privedli dočasne odpovedi letošnje ohceti. Zapisal sem »začasne«, ker se bosta morda še našla dekle in fant, ki se bosta vzela na repenski poroki, čeprav je slednja za mladoporočenca kar zahtevna preizkušnja (v smislu angažmaja pri prireditvi).

Ponavljam, ne morem kritizirati morebitne odpovedi dogodka, ker ne vidim krivca, čeprav je v ozadju le neka krivda. Nekje se skriva vražji razlog, da po blišču in številnimi na novo sešitimi nošami nenadoma ni para in brez para ni ohceti in brez ohceti ni veselja. Tu nas ne reši stara obtožba-tolažba, da je mladina premalo narodno zavedna. Preprosto: če para ni, nam razlogi za to uhajajo, niso dosegljivi jezični kritiki, a preprečujejo pomemben dogodek. Nadaljujem.

Neprijetno mi je bilo, ko sem v Primorskem prebiral, kako se kar lep odstotek mladih dijakov pa zaključeni slovenski nižji šoli vpiše na italijanske višje srednje šole. Nekateri zato, ker ni slovenskih enačic, drugi pa imajo očitno drugačne razloge. Lenobam, kot sem jaz, bi bil tu nujen obisk na Sloriju, kjer imajo odlične rentgenske slike naše stvarnosti, a so podatki celo vodilnim v manjšini premalo poznani.

Osip, ki ga beležimo ob raznih pomembnih prestopih, kot so lahko vrtec-osnovna šola, srednja in višja, bo težko odpraviti z demagoško kritiko. Ponovno ni tu dovolj zgodb o slovenstvu ali pa celo o slabem šolskem sistemu, o pomankljivih zakonih itd. To so lahko razlogi, vendar so mene podatki zanesli k drugačnemu vprašanju: »Je res danes biti Slovenec občutna debata?«

Spročeno kočljivo debato? Bil sem slušatelj raznih okroglih miz in debatnih večerov, ko so govorci navajali razloge o tem, zakaj je biti Slovenec v Italiji, torej manjšinec, prednost. Že od mladih nog se srečujem z dvema kulturnima in jezikoma. Položaj v mešani družbi širi obzorja, odstranja predsodke, vežba posameznika in skupino, da se lažje znajde v vedno novih miljeih itd. Celo glede zelo konkretnih stvari, kot je delo, naj bi dajalo Slovencu, ki pozna italijanščino in

italijanski svet, prednost. Ti in drugi razlogi ostajajo veljavni. Čemu pa se potem dijaki izpisujejo iz slovenskih šol v italijanske in starši podpirajo ali celo narokujejo izbiro?

V moji mladosti so bila Slovencem zaprta številna vrata: npr. v italijansko javno upravo, ki je zaposlovala veliko število Tržčanov in Goričanov. Predsodki so bili hudi in razlog za vpis v italijansko šolo, danes jih je veliko manj. Istočasno živimo v družbi, ki je izrazito individualna, obenem pa so usode posameznikov odvisne od bolj ali manj osebnih kontaktov. Prostor stikov in akcije se širi. Vedno več je mladih, ki se pomikajo po Evropi, se srečujejo z drugimi v drugih državah, najdejo zaposlitev daleč od doma, skratka, so podvrženi nomadizmu samotarjev, ki se združujejo na osnovi interesov. To lahko vsak opazi v svoji bližini. Je v tem svetu res prednost »manjšina«, ki je ob osnovni nagljenosti k stikom tudi »topla greda« ljudi s sorodnimi navadami, mislimi in cilji? Ni morda za mladega več šans za spoznanja in znanja v veliki in številni šoli, kot pa v majhnih razredih slovenske šole, v prostorih slovenskih društev itd.?

Hipoteza je tvegana, vendar nakazuje, da demagoška kritika nekega stanja ali »slabe šole« ne rešuje problema. Skratka, ostaja vprašljivo, če je biti »manjšinec« danes resnično prednost ali pa je lahko zavora, oziroma jo člani skupnosti slutijo kot tako. Gre za neprijetna vprašanja, kjer mora imeti kritika svoj rep in svojo glavo, to je celovit premislek ob pogledu na stvarnost, predno jo kdo izreče. Skok v demagogijo je na področjih, ki so težko obvladljiva z »organizacijo«, lahek.

Omenil sem organizacijo. Slovenici v Italiji smo organizirana manjšina s številnimi ustanovami, organizacijami in društvi najrazličnejših vrst. Na to našo stvarnost smo ponosni, kot smo ponosni, da marsikaj vsega tega, kar imamo, vzdržujemo s prostovoljnim delom. Smo pred novo dilemo, ki beži opredeljevanju in trezni kritiki.

Niso namreč vsi prepričani v sodobno vrednost ljubiteljstva in amaterstva. V bližnji npr. Sloveniji pojma nista ravno oznaka dobrega dela in še boljših rezultatov. V amaterski ustroj silijo manjšince tradicija, posebne čustvene vezi a tudi potreba: nimamo dovolj sredstev za širšo profesionalizacijo. Brez te pa na nekaterih področjih preprosto ne gre. Marsikaj kritiziramo, čeprav bi morali ugotoviti, da sta bila za slabši rezultat kriva šibka osnova in postopek. Zmanjkala je specializacija, ki je tako odločilna v sodobnem svetu.

Znova smo pred pojavom, ko je kritika v resnici le samotolažba. Koga naj npr. kritiziramo, če prevzemajo pomembna mesta v naših ustanovah in organizacijah izkušeni upokojenci, ker imajo pač čas za delo, ki pa ni služba z dohodkom. Kaj lahko rešimo s kritično pripombo: dajmo prostor mladim! Nato opazimo, da bi mlad človek moral prevzeti zahtevno mesto, za katerega pa ni denarja, ni skromen honorar. Mlad človek potrebuje najprej delo s plačo, nato lahko sprejema dodatne funkcije, če mu seveda osnovno delo to dopušča. Kako naj to kritiziramo?

Zato sem v naslov podal nasvet, naj ima kritika svoj rep in glavo, kar pomeni, da naj bo dosledna in racionalna, torej nedemagoška in naj prizna, da obstajajo področja in problemi, za katere so včasih resne rešitve izven dometa naše manjšinske skupnosti.

JEZIK NA OBROBJU

Veliko se piše in govori o prvi svetovni vojni in o sto letih, ki so minila od takrat, ko smo bili skoraj vsi Slovenci, razen Benečanov, še pod streho ene države. Z medsebojnim sporazumevanjem v slovenščini nismo imeli težav, čeprav so bile srednje šole v Ljubljani, Celju, Mariboru samo nemške. Prve slovenske so se pojavile na našem koncu v Gorici in realka v Idriji, najbližjo univerzo smo imeli na avstrijskem Dunaju, seveda v nemškem jeziku. **Največ Slovencev je živel v Trstu. In vendar so vsi pismeni Slovenci brez težav brali tako tržaško Edinost kot ljubljanski Slovenski narod.** Kranjci so si sicer domišljali, da so nekaj več od ostalih, čeprav je nemškutarska Ljubljana daleč zaozstajala za kulturno razgibano Primorsko in Koroško.

Ko se je Slovenija pred četrto stoletja osamosvojila, smo vsi naivno pričakovali, da bo zdaj spet tako, kot je bilo nekoč.

Z velikim optimizmom smo čakali na padec mej, čeprav smo vedeli, da se bodo dvignile samo mejne zapornice in bodo avtomobili brez ustavljanja in pregledov zdrveli proti Ljubljani ali Kopru. Nekoč tesni stiki med obmejnimi prebivalstvom so ostali pretrgani. **Pre stolna Ljubljana gleda na nas zviška, prebivalstvo pa na splošno sploh ne ve, da obstajamo.**

Zgražamo se, ko izvemo, da Itali-

ja še danes ne ve, do kod segajo njene meje in si »prilašča« tudi kraške kraje, ki jih je že zdavnaj izgubila.

Tudi v Ljubljani ne vedo, da leži Komen v Sloveniji. **Če pogledamo v Menašev Svetovni biografski leksikon (Lj. 1994) in poiščemo geslo Franco Giraldu, film. režiser, izvemo, da je njegov rojstni kraj Comeno.**

Nekateri dopisi iz Slovenije prihajajo v Trieste in so večkrat napisani kar v angleščini. Da v Trstu ne slovenske organizacije, ne privatniki med seboj ne komuniciramo v angleščini, v Ljubljani pozabijo, če sploh vedo. Pa tudi slovenskih okoliških krajev skorajda ne poznajo, zato beremo Duino, Aurisina, Prosecco in še kaj.

Ali je torej čudno, da se jezikovno ne zblizujemo in ne poenotimo? Pred leti smo govorili o enotnem kulturnem prostoru, potem pa so v praksi skoraj vsi nanj pozabili. **Prva leta po drugi vojni so za Prešernovo nagrado predlagane zamejce črtali, še preden je kdo napisal na listo njihovo ime.**

To se je spremenilo.

Vprašati pa se moramo ali bodo današnja priznanja, nagrade, odlikovanja Borisu Pahorju, Alojzu Rebuli, Miroslovu Košuti, Pavletu Merkuju, Živi Gruden, Marinki Pertot prodrli v zavest ljudi, ali bodo ostala zapisana samo med prijatelji?

Ali se bo kdo spomnil in priporo-

čil vsaj profesorjem slovenščine, da bi bilo lepo in prav, če bi svoje dijake seznanili s pomembnimi rojaki in rojakinjami zunaj Slovenije.

Medtem ko Boris Pahor, kljub svojim zelo visokim letom, predava dijakom po vsej Italiji in jih seznanja z nami, se jaz sprašujem ali bodo naši današnji šolarji v svojih zrelih letih še lahko brali slovenske časopise, če se matica ne bo tesneje povezala z nami. Predvsem pa mora uradna Ljubljana spremeniti svoj odnos do jezika in kulture, saj brez tega tudi naroda ne bo več, ne na eni ne na drugi strani »meje«. Vse kaže, da se tega, da mora jezik živeti na vseh ravneh, zavedamo predvsem na naši strani, medtem ko v matici premišljajo samo o tem, kako bi se znebili finančnih bremen. Nekateri bi prodali tudi naše duše, če bi jim kdo dal kaj zanje.

Lejla Rehar Sancin

GRAHOVO BRDO - Pestra aktivnost kluba Balilla

Veliki ljubitelji starodobnikov, pa tudi humanitarnih akcij

Dva izredno ohranjena in vzdrževana starodobnika

OK

GRAHOVO BRDO – Primorski klub ljubiteljev starih motornih vozil Balilla, ki deluje že skoraj četrto stoletje ter združuje več kot sto ljubiteljev starodobnih vozil s celotne Primorske, je poznan po organizaciji tradicionalnega jesenskega srečanja starodobnih vozil Kras Brkini. Lani se je blizu sto vozil častiljive starosti že 23. leto zapored zbralo v Sežani, od koder so krenili do Komna in si ogledali spomenik braniteljem zahodne meje na Cirju in srečanje zaključili v Dutovljah.

Ob spomladanskem srečanju članov društva pa posvečajo veliko pozornosti tudi druženju s sosednjimi sorodnimi društvi kot so Oldtimer klub Postojna, Martin Krpan Pivka in Moto klub Bistrce, s katerimi organizirajo prvomajsko srečanje prijateljev, pravi predsednik divaške Balille Nenad Majkič. Že več let pa so s svojim delom zgled humanitarne pomoči, udeležujejo se tudi ekoloških akcij. Tako so njihovi člani redni krvodajalci, s starodobniki popeljejo na izlet varovance VDC iz Ilirske Bistrice in Divače ter poskrbijo za prevoz daril dedka Mrza. Njihov član Marian Bržan pa je na tekmovanjih za

prvenstvo zveze SVS v lanskem letu osvojil 1. mesto v kategoriji motornih koles 1919-1930 in bil proglašen za generalnega zmagovalca za motorna kolesa v lanskem letu.

Na osmici Šuc na Grahovem Brdu so se pred kratkim zbrali člani kluba Balilla na redni letni skupščini in pregledali številne opravljene aktivnosti v preteklem letu. Poudariti velja pohvalno delo predsednika Nenada Majkiča, ki klub vodi že tri leta in je v delovanje vnesel popestritve, ki so jih člani z veseljem sprejeli. Po uradnem delu so si zbrani ogledali tudi film, posnet na osrednjem srečanju Kras Brkini lani (ki se vsako leto odvija prvo soboto v septembru), avtorja in dolgoletnega televizijskega snemalca Ljuba Severja, ki že več kot pol stoletja hrani bogat arhiv posnetkov ter je bil tudi med ustanovitelji Balilla kluba, ki je prvih nekaj let imel sedež v Sežani, nato se je preselil v Divačo.

O delu Balille v preteklem letu velja omeniti še tradicionalno spomladansko srečanje članstva, sodelovanje na tradicionalni prireditvi V osrčju dežele terana v Tomaju, Furmanskem

prazniku v Postojni in Prazniku terana in pršuta v Dutovljah ter na Festivalu Teranga v Škrbini. Svoje humanitarno delo so pokazali tudi v sodelovanju v vseslovenski akciji zbiranja pomoči za ljudi, prizadete v poplavih v Bosni in Hercegovini, Srbiji in na Hrvaškem. Tekmovalno sezono so zaključili z izletom s posebnim avtobusom Mercedes Benzom 302 iz leta 1967, s katerim so se popeljali na ogled muzeja Ford Gratton v Gorici in muzeja Gino Tonutti pri Vidmu. Predstavili pa so se tudi na sejmju v Miljah.

V klub so sprejeli tudi nekaj novih članov v želji, da bi se lepo počutili med ljubitelji starodobnikov, predvsem pa da bi čuvali in negovali tehnično dediščino Slovenije. Divaški starodobniki so si namreč nadeli ime po avtu Fiat Balilla, ki je bil prevladujoči avto na Primorskem v času med obema vojnoma.

Gostitelji na domačiji in osmici Mahnič – Šušč na Grahovem Brdu so zbrane postregli z odlično hrano in pijačo ter predstavili res lepo Vespo, ki se je kar nekaj časa skrivala na podstrešju domačije.

Olga Knez

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103
18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.10 TDD predstavlja **20.30** Deželni Tv dnevnik, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

RAI1

6.00 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 13.30, 16.25, 20.00 Dnevnik in vreme **6.45** Aktualno: UnoMattina **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** Show: La prova del cuoco **14.05** Show: Dolci dopo il Tiggì **14.40** Torto o ragione? Il verdetto finale **16.00** La vita in diretta **18.50** Kviz: L'Eredità **20.30** Igra: Affari tuoi (v. F. Insinna) **21.15** Nad.: Velvet **23.10** Aktualno: Porta a porta

RAI2

6.00 14.00 Detto fatto **7.10** Nad.: Streghe **8.30** Nad.: Il tocco di un angelo **10.00** 13.30 Rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00** 17.45, 18.20, 20.30, 23.00 Dnevnik in vreme

16.15 Serija: Ghost Whisperer **17.00** Serija: Cold Case **18.00** Šport **18.50** Serija: Blue Bloods **19.40** Serija: N.C.I.S. **21.00** LOL **21.10** The Voice of Italy **0.00** Emozioni

RAI3

6.30 Rassegna Stampa **7.00** Tgr Buongiorno Italia **7.30** Tgr Buongiorno Regione **8.00** Agorà **10.00** Mi manda RaiTre **11.00** Elisir **11.55** 14.00, 19.00, 0.00 Dnevnik, vreme in rubrike **12.45** Pane quotidiano **13.10** Dok.: Il tempo e la storia **15.10** Nad.: Terra Nostra **15.55** Dok.: Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **20.00** Blob **20.15** Sconosciuti **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Chi l'ha visto?

RAI4

11.35 Heroes **12.15** 17.45 Robin Hood **13.30** 18.30 Andromeda **14.10** 19.50 Star Trek Enterprise **14.50** 90210 **15.30** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **15.35** Heartland **16.15** The Lost World **17.00** Novice **17.05** Streghe **19.10** Stargate Atlantis **21.10** Film: La scomparsa di Alice Creed (triler, '09)

22.40 Film: Switch (krim., '11)

RAI5

14.15 La Terra vista dal cielo **15.10** Il popolo dei cieli **15.55** Film: L'assassino (noir, '61) **17.30** Scaramouche Scaramouche **18.10** Novice **18.20** Memo – L'agenda culturale **18.45** Il giro del mondo in 80 meraviglie **19.55** Divini devoti **20.40** Passepartout **21.15** Museo Italia: Galleria Borghese **22.10** Le meraviglie dell'art nouveau **23.10** David Letterman Show

RAI MOVIE

14.00 Film: La scomparsa di Patò (krim., It., '12) **15.45** Film: Wanda Nevada (rom., '79)

SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV (17. marca 2015)

Vodoravno: straničar, avtomat, urinaliza, Merlini, rimesa, ekleziast, I.B., Ta, stearin, tek, Mauro, ata, Bi, Irena, Banne, SLO, biks, Kras, kvas, šipek, Aral, rent, Eva Carli, Indijanec, vodnar, slikanica, Kratin, to, as, kol, Aas, R.A.; na sliki: Mauro Bandi.

17.35 Novice **17.40** Film: La freccia insanguinata (vestern, '53) **19.30** Film: I mitici – Colpo gobbo a Milano (kom., It., '94) **21.15** Film: French Kiss (rom., '95, i. M. Ryan) **23.05** Film: Jade (triler, '95)

RAI PREMIUM

11.05 Nad.: Un posto al sole **12.10** Nad.: Medicina Generale **13.05** 19.15 Nad.: Terra Nostra **14.00** Serija: Medium **15.35** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **15.40** Serija: Capri **16.40** Nad.: Legami **17.30** Novice **17.35** Nad.: Batticuore **18.30** Nad.: La signora in rosa **20.10** Nad.: Un medico in famiglia **21.10** Nad.: Il restauratore **23.05** Serija: Close to Home – Giustizia ad ogni costo **23.50** Autoritratti

RETE4

6.40 Serija: Miami Vice **8.45** Nad.: Cuore ribelle **9.40** Serija: Carabinieri **10.45** Rubrika: Ricette all'italiana **11.30** 18.55 Dnevnik, vreme in prometne informacije **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.35** Film: Oceano rosso (akc., '55) **19.30** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Dalla vostra parte **21.15** Film: U.S. Marshals – Caccia senza tregua (akc., '98, i. T. Lee Jones)

CANALE5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar **8.45** Mattino Cinque **11.00** Aktualno: Forum **13.00** 19.55 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.: Beautiful **14.45** Uomini e donne **16.10** L'isola dei famosi – Pillole **16.20** Nad.: Il segreto **17.00** Pomeriggio Cinque **18.45** Igra: Avanti un altro **20.20** Striscia la notizia – La voce dell'indecenza **20.40** Champions League **22.45** Champions League – Speciale

ITALIA1

6.45 Risanke **8.30** Nad.: Una mamma per amica **10.30** Nad.: The O.C. **12.25** 18.30 Dnevnik, vreme in prometne informacije **13.00** Šport **13.55** 19.55 L'isola dei famosi – Day Time **14.10** Nan.: Simpsonovi **14.35** Nan.: I Griffin **15.00** Serija: Merlin **15.50** Serija: The Vampire Diaries **16.40** Serija: Dr. House – Medical Division **19.00** Fattore umano **19.30** Notorius **20.30** Serija: C.S.I. – Miami **21.10** Film: Crazy, Stupid, Love (rom., '11, i. S. Carell, R. Gosling, J. Moore) **23.40** Film: Arturo (kom., '11, i. R. Brand)

IRIS

13.50 Film: La polizia è sconfitta (det., It., '77) **15.45** Film: A 008, operazione Sterminio (spio., '65) **17.35** Film: Uomo d'acqua dolce (kom., It., '96) **19.10** Serija: Supercar **20.05** Serija: A-Team **21.00** Film: Assassination (akc., '87) **22.50** Film: Mystic River (krim., '03, i. S. Penn, K. Bacon)

LA7

7.00 7.55 Omnibus **7.30** 13.30, 20.00, 0.00 Dnevnik **7.50** 19.55 Vreme **9.45** Coffee Break **11.00** L'aria che tira **14.00** Kronika **14.40** Serija: Il commissario Maigret **16.15** Serija: Le strade di San Francisco **18.05** Serija: L'ispettore Barnaby **20.30** 0.15 Otto e mezzo **21.10** Talk show: Le invasioni barbariche

LA7D

6.30 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint **7.35** 8.50, 11.00 I menù di Benedetta **8.30** 12.55, 18.55 Dnevnik **9.00** Chef per un giorno **10.00** 19.00, 20.05 Cuochi e fiamme **12.00** 13.00 Nad.: Grey's Anatomy **15.00** SOS Tata **17.00** Cambio moglie **21.10** Serija: Crossing Jordan

TELEQUATTRO

6.00 13.20, 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik in vreme **6.30** 12.40 Rubrika: Le ricette di Giorgia **7.00** 7.30 Sveglia Trieste! **8.30** 13.00, 20.00 Dodici minuti con Cristina **12.30** Italia Economia e Prometeo **13.15** 17.55, 20.25 Oggi è **13.45** Oggi studio a voi stadio **18.00** 19.00 Trieste in diretta **20.15** Happy Hour **21.00** Azzurro Italia **23.30** Roma InConTra

LAEFFE

12.45 17.45 Chef Sara in Italia **13.40** Pepe quanto basta **14.40** 18.40 Il cuoco vagabondo **15.40** Sacro e profano **16.45** Grand Designs **19.45** Novice **20.00** Racconti dalle megalopoli **21.00** Marco Paolini racconta **21.15** Paolini: I miserabili **23.25** Nad.: Borgen – Il potere

CIELO

12.00 13.15 MasterChef USA **13.00** Novice **14.15** 15.15 MasterChef Australia **16.15** 18.15 Fratelli in affari **17.15** Buying and Selling **19.15** Affari di famiglia **20.15** Top 20 Funniest **21.10** Film: Hold Your Breath – Trattieni il respiro (horor, '12) **22.45** Love, Jessica

DMAX

12.30 Miami in affari **13.20** Container Wars **14.10** 19.30 Banco dei pugni **15.05** Cattivissimi amici

15.55 Top Gear **16.50** Affari a quattro ruote **17.45** 23.45 Airport Security **18.35** Affare fatto! **20.20** Rimozione forzata **21.10** Come è fatto il cibo? **22.00** Wild Chef **22.55** Orrore da gustare

SLOVENIJA1

6.00 Kultura **6.05** Odmevi **6.55** Dobro jutro **10.20** 18.25 Kviz: Vem! **11.00** Posebna ponudba **11.55** Dok. film: Kino, ki je preveč videl – Od Ljubljanskega dvora skozi Slogo do Kinodvora **13.00** 15.00, 17.00, 18.50, 22.35 Poročila, športne vesti in vreme **13.30** Intervju **14.25** Glasnik **15.10** Mostovi – Hidak **15.40** Kviz: Male sive celice **16.20** Globus **17.30** 23.35 Turbulenca **17.55** Novice **18.00** Infodrom **18.10** Risanke in otroške serije **19.30** Slovenska kronika

20.05 Film: Bolhice ni... (dram., It., '14) **22.00** Odmevi **23.05** Točka preloma

SLOVENIJA2

6.00 Zabavni infokanal **7.00** Risanke in otroške odd. **8.30** Zgodbe iz školjke **8.50** Infodrom **9.15** 20.30 Alpsko smučanje: SP, smuk (m), prenos **10.45** Alpe-Donava-Jadran **11.15** 21.15 Alpsko smučanje: SP, smuk (ž), prenos **12.45** Dobro jutro **15.20** Točno popoldne **16.20** Z vrta na mizo **16.35** To bo moj poklic **17.05** Dok. feljton: Bukovniške točke **17.35** Mostovi – Hidak **18.10** Dosje **19.00** 0.20 Točka **19.50** Žrebanje Lota **20.00** Športni izziv **22.00** Odd.: Bleščica **22.35** Film: Sivi kamion rdeče barve

KOPER

13.55 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - Deželne vesti **14.20** Evronovice **14.40** Meridiani **15.40** Potopini **16.10** Alpsko smučanje: SP, smuk (m in ž) **17.25** Vse-danes – Vzgoja in izobraževanje **18.00** Sledi **18.35** Vremenska napoved **18.40** Primorska kronika **19.00** 22.00, 23.45 Vse-danes – Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Ciak Junior **20.00** Alpe Jadran **20.30** Webolution **21.00** Dok.: Rusija moja usoda – Moskva **21.45** Avtomobilizem **22.15** Artevisione **22.45** Najlepše besede **23.15** Dok.: K2

POP TV

7.00 Risanke in otroške serije **8.25** 9.10, 11.00, 12.15 Tv prodaja **8.40** Serija: Morske deklice **9.25** 17.20 Nad.: Moje srce je tvoje **11.15** 16.00 Nad.: Barva strasti **12.30** 15.00 Nad.: Dubrovnika zora **13.30** Serija: Lepo je biti sosed **14.30** Serija: Ana kuha **17.00** 18.55, 22.00 Novice in vreme **20.00** Film: Greva narazen (rom., '06, i. J. Aniston) **22.30** Serija: Na kraju zločina – Miami **23.25** Serija: Seznam strank

VREDNO OGLEDA

Sreda, 18. marca
Rai movie, ob 21.15

French kiss

ZDA 1995

Režija: Lawrence Kasdan

Igrajo: Meg Ryan, Timothy Hutton in Susan Anbeh

Kate in Charlie živita na videz popolno in srečno življenje. Skupno prihodnost sta načrtovala do najmanjše podrobnosti, saj sta si tudi s trudom uredila lepo hišo, sanjata poroko in seveda družino. Na lepem pa se vse spremeni, ko zaradi strahu pred letenjem Kate odpove potovanje, Charlie pa se zaradi delovne obveznosti sam odpravi v Pariz. Tam ga osvobi lepa Juliette in Charlie kmalu nato kar po telefonu prekine zvezo s Kate. Odločena, da ga mora pridobiti nazaj Kate kljub vsemu sede na letalo in v njem spozna zanimivega, pa čeprav nekam svojevrstnega francoza Luca Teyssiera...

KANAL A

7.00 18.00, 19.50 Svet **7.50** 11.30 Nad.: Budva na morskem peni **8.50** Risanke **10.00** 16.15 Serija: Goldbergovi **10.25** 12.30, 12.45 Tv prodaja **10.40** 16.50 Serija: Odvetnik z ulice **13.00** 18.55 Serija: Komisar Rex **14.00** Film: Bela modela (kom., '04) **16.00** 17.45 V živo iz hiše Big Brother **20.00** Big Brother **21.00** Film: Ninja (akc., '09) **22.35** Film: Krvava odrešitev (akc., '13)

PLANET TV

10.55 Tv prodaja **11.25** Nan.: Moja družina **12.10** 18.00 Nan.: Castle **13.05** Nad.: Sulejman Velikaštni **14.10** Ellen **15.05** Nan.: Zasebna klinika **16.00** 21.00 Bar **16.15** Ustrelil! **17.00** 20.00 Nad.: Ena zlahtna štorija **19.00** Danes **22.00** Bogneđaj, da bi crknu televizor **23.00** Nan.: Zločinski um **23.55** Bar doma

RADIJSKI PROGRAM

RADIO TRST A

7.00, **13.00**, **19.00** Dnevnik; **7.20** Koledar; **7.25** Dobro jutro; **8.00** Poročila in krajevna kronika; **8.10** Prva izmena: Radioaktivni val; **10.00** Poročila; **10.10** Prva izmena: Goriški ogledi – pripravlja Aldo Rupel; **11.00** Studio D; **12.15** A Beautiful Day – Čudovit dan, osvežitev angleškega jezika s prof. Vesno Bajc (realizacija Vida Valenčič); **13.20** Iz domače zakladnice; **14.00** Poročila in deželna kronika; **14.10** Pesem morja, zemlje in ljudi – Barkovlje nekoč in danes; **14.40** Music box; **15.00** Mladi val; **17.00** Poročila in kulturna kronika; **17.10** Music box; **17.30** Odprta knjiga: Sonja Grizila: Nevrotična gospodinja, 28. nad., sledi Music box; **18.00** Glasbeni magazin, sledi Music box; **19.20** Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; **19.35** Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; **5.30**, **5.50** Jutranja kronika; **6.30**, **8.30**, **9.30**, **10.30**, **11.30**, **14.30** Poročila; **7.00** Jutranjik; **7.30** Sredine minute; **7.45** Primorske novice; **8.00** Pregled tiska; **9.00** Dopoldan in pol; **9.10**, **16.20** Pregled prireditev; **10.00** Živalski blues; **10.40**, **15.00**, **18.55** Pesem tedna; **12.00** Utrinek s PP; **12.30** Opoldnevnik; **13.30** Na rešet; **14.00** Aktualno; **15.30** DiO; **17.00** Glasba po željah; **17.30** Primorski dnevnik; **18.00** Radio Live; **19.00** Dnevnik in kronika; **20.00** Odprto za srečanja; **21.00** S koncertnih prizorišč; **22.00** Zrcalo dneva; **22.30** Indie ni Indija; **0.00** Nočni program.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; **6.15**, **7.00**, **8.30**, **9.30**, **11.30**, **12.00**, **12.28**, **13.30**, **14.30**, **15.28**, **16.30**, **17.30**, **18.30**, **19.28** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; **7.15** Jutranji dnevnik; **8.00** Calle degli orti grandi; **8.05** Horoskop; **8.35**, **17.33** Euroregione News; **8.40**, **12.15** Pesem tedna; **9.00** Nel paese delle donne; **9.35** Appuntamenti; **10.15**, **19.15** Sigla single; **10.25** Televizijski in radijski programi; **10.35** Glasbena lestvica; **11.00**, **18.00** Economia e dintorni; **11.35** Ora musica; **12.30** Dogodki dneva; **13.00**, **20.30** Commento in studio; **13.35** Glasba; **14.00**, **23.00** Finestra sul Friuli Venezia Giulia; **14.35** Glasba; **15.00** McGuffin; **15.30** Dogodki dneva; **16.00** Pomeriggio ore quattro; **19.30** Večerni dnevnik; **20.00** Glasba; **21.00** Sonoricamente Puglia; **22.00** Classicamente/Liricamente; **22.30** Sonoricamente classic; **0.00** Nottetempo.

Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d. z. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380,
fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28,

tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,

fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2015 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2015

230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,

Partizanska 75, Sežana,

tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v

Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne

prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.

www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6

Quintana zmagovalec

SAN BENEDETTO DEL TRONTO - Kolumbijec Nairo Quintana je zmagovalec kolesarske dirke od Tirenškega do Jadranskega morja. V zadnji etapi, deset kilometrov dolgem kronometru, ni bil med najboljšimi, a tam ni bilo niti njegovih glavnih konkurentov, tako da se je kolesar Movistarja lahko veselil zmage. Kronometer je sicer dobil Švicar Fabian Cancellara (Trek Factory), Quintana, lanski zmagovalec Gira, pa je v skupnem seštevku za 18 sekund prehitel Nizozemca Baukeja Mollemo.

Nespodobno vabilo

RIM - So dirkalniki Mercedesa tako močni, da je prvenstvo formule ena že ob svojem startu povsem izgubilo na zanimivosti? Tega se bojijo vsi, a Nico Rosberg (na sliki) ima recept: rojaka Sebastiana Vettla, ki je s Ferrarijem dosegel v nedeljo v Melbournu tretje mesto, je pred prihodnjo dirko v Sepangu povabil na moštveni sestanek v boksu in obljubil, da mu bo tam razkril, zakaj so hitrejši od drugih. »Ne pozabi vzeti s sabo beležko,« je tvtal tekmeu.

NOGOMET - Proti Juventusu danes v Dortmundu za Borussia najbrž tudi Kevin Kampl

Za mesto v G8

TURIN - Nogometni G8 je danes v dometu Juventusa, ne bo pa lahko. Če bo »prestal« gostovanje v Dortmundu proti Borussia (na prvi tekmi je zmagal z 2:1), se bo trener Allegri s »scudetom«, ta ni več sporen, in četrtfinalnim nastopom v ligi prvakov izenačil z Antoniom Contejem, ki mu je na evropski sceni pred dvema letoma še boljše uvrstitve v četrtfinalu preprečil nepremagljivi munchenški Bayern.

Borussia je na prvi tekmi v Turinu dosegla gol le zato, ker je Chielliniju spodrsnilo med obrambnim posegom, toda po igri Nemci ne zaostajajo za italijanskim moštvom, v katerem tudi tokrat ne bo Andree Pirla. Kljub temu, da je moštvo iz Dortmundu na zadnji tekmi bundeslige v Kolnu doseglo le neodločeni 0:0, se v vrstah Juventusa pripravljajo na juriš nasprotnikov. Allegri ne verjame, da bi se lahko tekma končala brez zadetkov in od svojega moštva zahteva gol, zato se ne bo odpovedal polspici in dvema napadalca. Prvo vlogo bo odigral Pereyra, drugo pa Tevez in Morata. Obrambo linijo bodo sestavljali Bonucci, Chiellini, Evra in Lichsteiner, vezno vrsto pa Vidal, Marchisio in Pogba. »Juventus je inteligentna ekipa, a ni nepremagljiva. Nam zastuje izid 1:0,« pa svoje bodri trener Borussia Jurgen Klopp. Vendar se boji nasprotnega napada italijanskega moštva, zato poudarja, da morajo biti potrpežljivi in se ne smejo prenehati. Čisto možno je, da bo za Nemce od vsega začetka igral tudi slovenski reprezentant Kevin Kampl. K Borussia je prestopil januarja in takoj odigral pet tekem, nato je zbolel prav pred prvo tekmo proti Juventus (za radi viroze sem v enem dnevu izgubil tri kilograme in pol, je izjavil za časnik Bild), zdaj pa je po dveh tekmah, ki jih je preživel na klopi, spet v normalni formi.

Jan Oblak že v četrtfinalu

MADRID - Med Athleticom iz Madrida in Bayernom iz Leverkusna ni sinoči za določitev četrtfinalista zadostovalo niti 120 minut igre. Madridčani so v rednem delu z golom Suareza že v 27. minuti poravnali izidi s prve tekme, a jim dlje ni uspelo. Moštvi sta si bili enakovredni, zato je bilo logično in pravično, da so po slabi igri obojih zmagovalca določile enajstmetrovke. Pri njihovem izvajanju so bili gostitelji bolj prisebni, izkazal pa se je tudi slovenski vratar Jan Oblak, ki je en strel ubranil.

V četrtfinale se je uvrstil tudi Monaco, a težje kot je bilo pričakovati. Potem ko je v Londonu premagal Arsenal s 3:1, je proti moštvu trenerja Wengerja doma izgubil z 2:0, le malo je manjkalo, da bi iz svoje mreže moral pobrati žogo trikrat. V tekmah lige prvakov ni Monaco doslej doma prejel niti gola. V tem tekmovalstvu je na zadnje prebil do četrtfinala v sezoni 2003/2004.

ODBOJKA - Matej Černic o bivšemu soigralcu Andrei Gianiju

Dodana vrednost bo!

Gabrca veseli, da je izbral Slovenijo, mislil pa je, da ga čaka selektorski stol v Italiji

»V vlogi trenerja ga sicer še ne poznam, ni me povabil v svoje ekipe ...« Tako je pogovor o novemu selektorju slovenske moške izbrane vrste Andrei Gianiju (novico smo objavili včeraj, op.a.) začel Matej Černic, gabski odbojkar, ki je bil več let njegov soigralec. A ugotovitev nikakor ni hotela biti kritika na račun novega selektorja, saj je nato pogovor nadaljeval s samimi presežki. »Andrea Giani je res enkrat tip. Vrhunski igravec, veliki mož in upam, da se bo izkazal tudi kot trener. Pisal je zgodovino svetovne odbojke, tako da sploh ne potrebuje mojega opisa.«

Černic je z Gianijem delil marsikatero izkušnjo, zmago in poraz. Skupaj sta osvojila nepozabno srebrno kolajno na olimpijskih igrah v Atenah. v Modeni pa sta igrala skupaj med leti 2002 in 2005. »Takrat je on živel v Parmii, tako da se je po treningih vozil domov,« se spominja Černic, ki letos igra pri Materi v A2-ligi. »Kot soigralec je bil vedno zelo ponižen in vpluden. Z mlajšimi igralci, kot sem bil takrat jaz, je bil v reprezentanci vedno zelo razpoložljiv. Z njim sva si delila mesto krilnega napadalca na olimpijskih igrah v Atenah: v predtekmoval-

Andrea Giani
in Matej Černic
leta 2002
z reprezentanco
v Gorici

BUMBACA

nju sem igral jaz, on je igral polfinale, v finalu pa sem spet nastopil jaz. To ga sploh ni motilo. In na najini skupni poti se nisva nikoli sporekla. Bil je torej šampion z velikimi š-jem, tako s športne kot človeške plati.«

Čeprav se Giani in Černic nista nikoli srečala v odnosu trener - igravec, pa je predvsem v zadnjih dveh sezonah gabski odbojkar slišal same pohvale na račun bivšega soigralca. »Nanzadnje sem se o njem pogovarjal včeraj s Coscionejem (igravec Verone, kjer trenira Giani), ki mi je potrdil, da je Giani res odličen

trener. O njem sva se pogovarjala na ključno, saj še nisem vedel, da je postal selektor slovenske vrste. Z Verono je 4. na lestvici, pa čeprav ekipo ne sestavljajo vrhunski igralci. Skratka, v zadnjih dveh sezonah je dozorel tudi kot trener. Zato me veseli, da je sprejel nov izziv. Sam sicer se sprašujem, zakaj je tako izbral. Prepričan sem bil, da je italijanska zveza stavila nanj in da bo torej on nasledil Berruta. Do lani je bil tretji trener v reprezentanci. Gotovo pa bo zdaj dodana vrednost za Slovenijo. Dobra ekipa potrebuje tudi dobrega trenerja.« (vs)

KOŠARKA

Dragič spet rešeta mrežice, kaj pa Eurobasket?

MIAMI - Slovenski košarkarski as Goran Dragič po poškodbi spet rešeta nasprotnikove mrežice. Na tekmi NBA lige proti moštvu Cleveland Cavaliers je k zmagi Miami Heat (106:92) prispeval 20 točk, kar devet podaj in pet skokov. Vročica se je z zmago znova vrnila na osmo mesto vzhodne konference, ta uvrstitev pa po rednem delu vodi v končnico. Vanjo se je z zmago s 108:105 proti LA Lakers že uvrstil Golden State. Igral je tudi Memphis Bena Udriha, tudi grizljivi so zmagali. Z 92:81 so bili boljši od Denver Nuggets. Udrih je v 24 minutah dosegel devet točk, pet skokov in dve podaji.

Manj zadovoljni z Dragičem pa so pri Košarkarski zvezi Slovenije. Z obiska pri njemu sta se direktor Matej Avanzo in sekretar KZS Rašo Nesterović vrnila brez odgovora na vprašanje, ali bo septembra nastopil na Eurobasketu. Končne odločitve še ni, a je Dragič sporočil, da pričakuje drugega otroka, poleg tega se mu ob koncu sezone izteče tudi pogodba o igranju za Miami v ligi NBA, pravila slednje pa so vse strožja. Zdaj namreč omejuje treniranje do pet tednov pred pričetkom nove sezone, za katero Dragič še sploh ne ve, kje bo igral.

NOGOMET - Trenja pri Triestini

Včeraj brez treninga

Nogometaši pričakovali plačo, predsednik Pontrelli jo je nakazal prej, a so jo dobili šele po stavki

Proseške zelenice včeraj ni teptal nihče. Ob uri, ko bi morali igralci Triestine opraviti običajen torkov trening, so se ti sestali v slačilnici in nazadnje odločili, da se iz protesta odpovedo treningu. Obenem so zatrdili, da bo protestna akcija trajala vse dokler ne bo društvo izpolnilo obljub, to se pravi ne bo izplačalo vseh honorarjev igralcem.

Medtem ko so se v prvenstvu stvari le nekoliko izboljšale in je ekipa začela dosegati tudi kako zmago (več), se je društveno stanje poslabšalo, oziroma so se odnosi med igralci in vodstvom kluba precej poostrili. Da je bila mera polna in kaka protestna akcija na vidiku, je bilo jasno že v ponedeljek, ko so vsi igralci pričakovali, da jim bo klub vendarle nakazal denar na njihove tekoče račune. A o vsem denarju ne duha in ne sluha, kljub ponovnim obljubam predsednika kluba Marca Pontrellija.

Ravno predsednik je včeraj dokaj ostro in na trenutke ironično odgovoril na protest igralcev: »Dogodka na Proseku najraje ne bi komentiral. Mislim, da bi bilo najbolje molčati, a moram nekako odgovoriti na to, kar se je zgodilo danes (včeraj, op.p.). Dva igralca napihujeta vse ostale in delujeta proti interesom kluba. V naslednjih dneh ju bomo izključili iz ekipe, kar bo gotovo izboljšalo razmere v moštvu.«

Ampak navsezadnje igralci le pričakujejo denar, ki ste jim ga že večkrat obljubili.

»Poglejte, denar je bil že nakazan. Ko ga bodo igralci prejeli, mor-da že v naslednjih urah, se bomo nad celotno zadevo le smejali. Videl boste datume, ko smo denar nakazali, in jasno bo, da je bil protest povsem nepotreben!« In res se je predsednik držal besed. Včeraj zvečer so igralci dobili nakazilo, tako da se bo včerajšnji protest najbrž zaključil. (I.F.)

SMUČANJE

Smuk, prvo dejanje sklepnih bojev

MERIBEL - Ali se lahko utrujena Tina Maze še poteguje za veliki kristalni globus proti »razigrani Anni Fenninger? Za odgovor je treba potrpeti še nekaj dni, če gre Tini slabo morda manj. Da pa se to ne zgodi, mora Črnjanka že danes, prvi dan finala v francoskem Meribelu, pokazati zobe. Na sporedu je smuk (ob 11.30), to je »teren« obeh velikih tekmič, a Mazejeva ne sme povečati zaostanka za Avstirjko. Ta znaša zdaj 30 točk, do konca svetovnega pokala pa manjka le še ena tekma v vsaki disciplini. Hkrati še ni končan niti boj za smukaški globus. Američanka Lindsey Vonn vodi s 402 točkama, Fenningerjeva jih ima 367, Mazejeva, ki je na včerajšnjem drugem treningu zaostala le za Američanko (Avstrijka ni nastopila) pa 306.

Danes bo na vrsti tudi moški smuk (ob 9.30). Za Norvežana Kjetila Jansruda je zmaga imperativ. V boju za zmago v skupnem seštevku res nima imperativ, saj za vodilnim Avstrijcem Marcelom Hirscherjem (1248 točk), ki v smuku ne bo nastopil, zaostaja za 164 točk. Jansrud še vedno lahko osvoji tudi smukaški globus. V tej disciplini je zbral 505 točk, Avstrijec Hannes Reichelt pa jih ima 585. Tretji (386 točk) je italijanski reprezentant Dominik Paris, ki pa mu je forma vidno upadla.

KONEC - Nemška alpska smučarka Gina Stechert je končala svojo, s poškodbami zaznamovano kariero. Sedemindvajsetletna Nemka je v svetovnem pokalu zabeležila eno zmago, najboljša je bila v smuku Trbiža leta 2009, leto pozneje pa se je na olimpijskih igrah v Vancouveru uvrstila na deseto mesto.

ODBOJKA - Danes 1. tekma polfinala končnice 1. slovenske ženske lige: 18.00 v Kopru: OK Koper - Calcit Volleyball; 20.0 v Novi Goerici Go Volley - KBM Branik.

Obvestila

ZŠSDI obvešča, da bo seja smučarske komisije v četrtek, 19. marca 2015 ob 20.30 na sedežu AŠD Mladina v Križu.

C. Sinigoj (Devin) najboljša iz FJK

Na državni fazi trofeje Ostržek na smučeh (Pinnocchio sugli sci), ki je primerljiva državnemu prvenstvu otroških kategorij, so včeraj tekmovali miški 2 (U12). Do cilja je prismočala samo tekmovalka Devina Caterina Sinigoj, ki je zaključila na 22. mestu, sekundo in pol od deseterice. Vselej dober rezultat, če vemo, da je startala med zadnjimi in zato je bila progla zelo načeta (med tekmo je deževalo), obenem pa je varovanka Aleša Severa med sezono imela nekaj težav z opremo in poškodbami. Sinigojeva je bila tudi najboljša od tekmovalk iz naše dežele. Med miški 2 pa je Alex Ostolidi (Mladina) odstopil, saj so bile razmere na progi vse težje.

Na finalu bo danes nastopil še tekmovalac Mladine Mattia Del Latte.

Brez tekem

Na državne prvenstvu mlajših mladincev in mladink (1998-97), na katerem nastopa katrin Don (Brdina), so včeraj zaradi sneženja odpovedali superveleslalom.

ODBOJKA - Jernej Terpin

Pri osemnajstih je že lider Olympie, a razmišlja o odhodu

Malokateri športnik, pri nas zdaj pravzaprav nobeden, je pri osemnajstih letih že tako odločen kot je odbojkar Jernej Terpin pri združeni ekipi Olympie v moški B2-ligi. Nadarjeni Števerjanec, od tam prihaja tudi zaenkrat še bolj slavni Loris Manià, je v konceptu igre moštva trenerja Marchesinija prva violina. V državnem prvenstvu je debitant, a njegov »score« boljši ustreza profilu prekaljenega veterana. V ekipi je najboljši tolkač in najboljši sprejemalec. V dosedanjih devetnajstih prvenstvenih krogih ima v napadu 51-odstotni izkoristek (587 napadov), sprejema s 76-odstotnim izkoristkom (411 sprejemov), dosegel je tudi že 44 točk na servisu.

Takšni igralci pri nas običajno tudi dolgoročno zaznamujejo uspešnost ekipe, a slaba novica za projekt združenih goriških ekip je ta, da je Jernej zdaj kar precej trdno odločen, da se preizkusi na višji ravni in daleč od doma.

Na lestvici ste blizu vrha. Še verjame v play-off?

Osebo ja. Če zmagamo v soboto proti Bibionu, smo na koncu lahko tudi tretji. Drugi tekmeec Treviso mora namreč še priti k nam v Gorico. Preobrat je torej še možen.

Ste pred pričetkom sezone pričakovali, da boste tako uspešni?

Ne, nemogoče. Sprva smo računali samo na obstanek. Iz tekme v tekmo pa se je pokazalo, da smo v resnici precej boljši kot smo si predstavljali.

V čem je vaša moč?

Če igramo zbrano, funkcioniramo kot škarska ura.

Vam manjka?

Malo glave. V določenih trenutkih ste zdi kot, da bi izginili z igrišča.

Najbrž je to zaradi neizkušenosti

Ja, večina nas je starih manj kot dvajset let. V B2-ligi se to pozna. To je navsezadnje državna liga.

Si pričakoval, da boš tudi letos tako uspešen kot lani?

Odkrito povedano ne. Nisem mislil, da bom kot zadnjič zmozel doseči 28, prejšnjič celo 35 točk. Lani smo navsezadnje igrali v res precej slabši ligi. Vendar že drugo leto zapored treniramo štirikrat na teden, tudi kondicijska vadba je zelo kakovostna in to se pozna. Vsi smo napredovali.

Kaj ti je dal trener Marchesini?

Naučil me je marsikaj, najbolj pa mi je utrdil samozavest. Prej sem bil precej bolj nesiguren.

Koliko je njegova zasluga, da ekipa funkcionira?

80 odst. Mislim, da takšnega trenerja pri Olympii še ni bilo, morda se mu je približal Zoran Jerončič. Marchesini ve kaj dela. Zelo ga cenim.

Drži, da greš po maturi študirat in igrati proč?

Kmalu pride čas odločitve. Upam, da mi bo uspelo vstopiti v ljubljanski ACH Volley (kmalu ga tam čaka preizkus, op.ur.). Imam tudi ponudbo iz Verone in Turina, lani tudi iz Trevisa in Trenta. Če

Jernej Terpin, letnik 1996, visok 192 cm, tudi v B2-ligi niza točke kot za stavo

FOTODAMJ@N

grem študirat v Ljubljano (fiziko, op.ur.) je ACH prva izbira.

Možnosti, da ostaneš, so torej majhne!

Ja. Mislim, da se moram vsaj eno leto preizkusiti na visoki ravni.

To možnost si že imel, ko so te povabili v Modeno.

Ja, ampak sem bil premlad.

Zdaj pa si prepričan?

Sem, zdaj absolutno ja. Vsaj poskusiti moram.

V Gorici bi te zelo pogrešali.

Vem. V tej telovadnici (pogovor smo opravili v dvorani Mirka Špacapana, op.ur.) sem zrasel. Tu sem doma. A moram misliti tudi nase. Vedno je čas, da se vrnem.

A. Koren

»Že zdaj bi lahko igral v A2-ligi«

O Terpinu trener Fabrizio Marchesini:

»Jernej ima izjemne fizične sposobnosti, njegova edina pomanjkljivost je, da še vedno ni dovolj samozavesten, čeprav je tudi v tem ve boljši. On ne sme dvomiti o sebi. V naši ekipi je že referenčna točka igre moštva. Ima še nekaj pozitivnih lastnosti. Poslušaj, vprašuje za nasvet in je delaven. Treniral bi vsak dan.«

Je med igralci, ki ste jih trenirali že kdo, ki bi bil pri osemnajstih letih tako močen?

Aljoša Orel je bil v napadu približno tako močen kot Jernej, a manj sposoben kar zadeva igre v polju. Matej Černic je bil obdarjen z naravnim tehničnim znanjem, takšnim za fotografijo in učbenik. On je pač izjema.

Je pametno, da se Jernej preizkusi na višji ravni?

Mora poizkusiti. Zdaj je pravi čas. Da se uveljavi na višji ravni, mora predvsem izboljšati sprejem servisa, čeprav je v tem elementu že boljši kot na začetku sezone in neprimerno boljši kot lani. Zelo je napredoval. Mislim, da bi v A2-ligi že zdaj lahko igral kot drugi krilni tolkač. Njegov odhod bi bil za našo ekipo hud udarec, vendar po drugi strani bi bilo za društvo, čigar delo temelji na mladih, tudi veliko zadoščenje, če bi mu uspelo.

KOŠARKA V drugem polčasu lepa reakcija Doma

Dom Mark - Ronchi 70:57 (16:20, 24:39, 51:50)

Dom Mark: Voncina 22, Sanzin nv, Tercic 0, Zavadlav M. 10, Zavadlav G. 11, Abram 25, Bogaro 0, Graziani 0, Feri 0, Čotar 0, Collenzini 2. Izključen: Zavadlav M. Trener: Dellisanti.

Po prvem polčasu je vse kazalo, da bodo domovci tekmo izgubili, saj je ekipa iz Ronk vodila kar s petnajstimi točkami prednosti. V drugem polčasu pa je sledila reakcija domačih, ki so uprizorili sanjsko tretjo četrtino (27:11), tako da so v manj kot desetih minutah nadoknadili ves zaostanek in tudi prvič povedli na tekmi. To je precej zmedlo goste, saj je igra v zadnji četrtini postala mnogo bolj groba (ni zmanjkalo niti nekaj nizkotnih želitev, ki ne sodijo k športu, sploh pa naj bi bile te v letu 2015 povsem zastarele). Posledica tega sta bili dve izključitvi (Mateja Zavadlava in igralca Ronk), domovcem pa je vendarle uspelo ohraniti mirno kri, tako da so z lepo izdelanimi napadi premagali nasprotnikovo consko postavitev obrambe in zaslužen zmagali. Ob odlični igri Abramija gre tokrat pohvaliti Gabrijela Zavadlava, ki je, kljub bolečinam v kolenu, odigral celotno tekmo. (av)

DEŽELNO PRVENSTVO U19

Skupina zmagovalcev

Interclub - Breg 77:53 (21:13, 45:30, 65:40)

Breg: Tulliač 0, Bandi 2, Pugliese 2, Petrovski 0, Tul 14, Coretti 0, Crismani 18, Gregori 5, Giacomini 5, Fonda 2, Mandić 5. PON: Pugliese v 37. minuti. SON: 20. 3 točke: Crismani in Giacomini 1. Trener: Kladnik.

Breg je v skupini zmagovalcev doživel četrti poraz. Odločilna za gladko zmago miljske ekipe je bila njihova agresivna obramba, ki je odlično zapirala Breg pod do koša. Izenačena je bila samo zadnja četrtina, ko pa je bil končni rezultat že zapečaten. Interclub je letos že četrtič premagal Breg: dvakrat v rednem delu, drugič pa v skupini zmagovalcev.

Prihodnji krog: Breg - Cervignano, 23. 3. ob 19.50.

JADRANJE - Pri Livornu prva državna regata v razredu 420

Posadka Cirillo/Omari (Sirena/SVBG) takoj pokazala svojo popolno premoč

Germanijeva in Zuppinova prvi med U17 - Krstni nastop Carciottija in Starca (Čupa) - Naslednjič v Crotoneju

Prva državna regata v razredu 420 v Vadi pri Livornu se je zaključila v bistvu samo po štirih plovih že v soboto, saj so v nedeljo zaradi napovedanih slabih vremenskih razmer odpovedali vse plove. Z visoko prednostjo sta prvo mesto osvojili svetovni prvakinji Carlotta Omari in Francesca Russo Cirillo (Sirena/SVBG), ki v zahtevnih vetrovnih razmerah, ko je šibek veter spreminjal smeri, nimate prave konkurence. Že prva državna regata je vsekakor pokazala, da bosta bržkone prednjačili tudi letos na absolutni lestvici in si tako prislužiti brez težav nastop na svetovnem prvenstvu na Japonskem. Mešana posadka Sirene Mattheo Omari in Cecilia Fedel sta bila po štirih regatah 11. in peta v moški konkurenci, kar je odlična popotnica za uvrstitev med najboljših sedem posadk, ki bo vpoklicanih v reprezentanco.

Tretja posadka Sirene, Jana Germani in Sara Zuppin, ki sicer trenirata pri Triestini della vela, sta bili 22., najboljši med ženskimi posadkami U17. Trener Sandi Dekleva je bil z nastopom zadovoljen, saj je prvi test pokazal, da je bilo zimsko delo uspešno. »Smo na pravi poti. Uvrstitev bi bila lahko višja, a smo vseeno zadovoljni. Bolj pripravljeni smo bili na močnejše vetrovne pogoje, tu pa je bil veter res zelo šibek.«

Svoj krstni nastop na državni regati sta uspešno opravila jadrca Čupe Luca Carciotti in Nikolas Starc, ki sta bila 29. Na-

Jana Germani in Sara Zuppin med pripravo jadrnice

stop je predvsem pokazal nekaj pomanjkljivosti v taktiki, ki jih bosta jadrca s trenerjem Matijo Spinazzolo skušala nadoknaditi čim prej. Sebastjanu Cettul in Luki Paljk pa se je poznalo, da sta med zimo manj trenirala. Končala sta na 87. mestu med 110 posadkami.

Naslednja regata bo čez štirinajst dni v Crotoneju.

Pohvala

Na letnem občnem zboru deželne jadrane zveze FIV so meddrugim nagradili uspešne športnike in društva. TPK Sirena je dvignila priznanje ob 90. letnici delovanja, nagradili pa so tudi Jara Furlanija, Branka Brčina in Sandija Šuca za uspehe na kajutnih jadrnicah.

Makendonci pri Sokolu

Športno društvo Sokol iz Nabrežine bo ta teden gostilo mladinsko košarkarsko ekipo društva Pink Panther iz Kumanova v Makedoniji. Danes bo na vrsti že prvo športno srečanje, saj bodo makedonski košarkarji igrali turnir (od 17.30 dalje), na katerem bosta nastopila še Sokol in Jadrin. Gostje bodo igrali tudi v Kopru, Sežani, včeraj pa so že nastopali v Trevisu, saj se že dolgo poznajo z bivšim prvotligašem Benettonom. Obisk bo seveda tudi priložnost, da mladi spoznajo okolico in Trst, sprejeli jih bodo tudi na nabrežinskem županstvu, saj je devinsko-nabrežinska občina podprla to pobudo. Nabrežinci bodo vrnili obisk sredi junija, ko bo ekipa Sokola under 17 gostovala v Skopju. Ob športnem delu se bodo obogatili z dragocenimi izkušnjami, ki presegajo športni okvir.

Pobratenje med društvoma Pink Panther in Sokol je omogočil in vzpodbudil sedanji Sokolov trener Zoran Lazarevski, sin makedonskih staršev. Lazarevski je svojčas igral v prvi slovenski ligi s sezanskim Kraškimi zidarjem in njegov soigralec je bil tudi Martin Atanasovski, sedanji trener pri Pink Pantherju, ki bo seveda spremljal svojo ekipo na sedanjem gostovanju v Nabrežini.

SONJA KOMAR
»Najlepše je, ko vse teče, kot je treba«

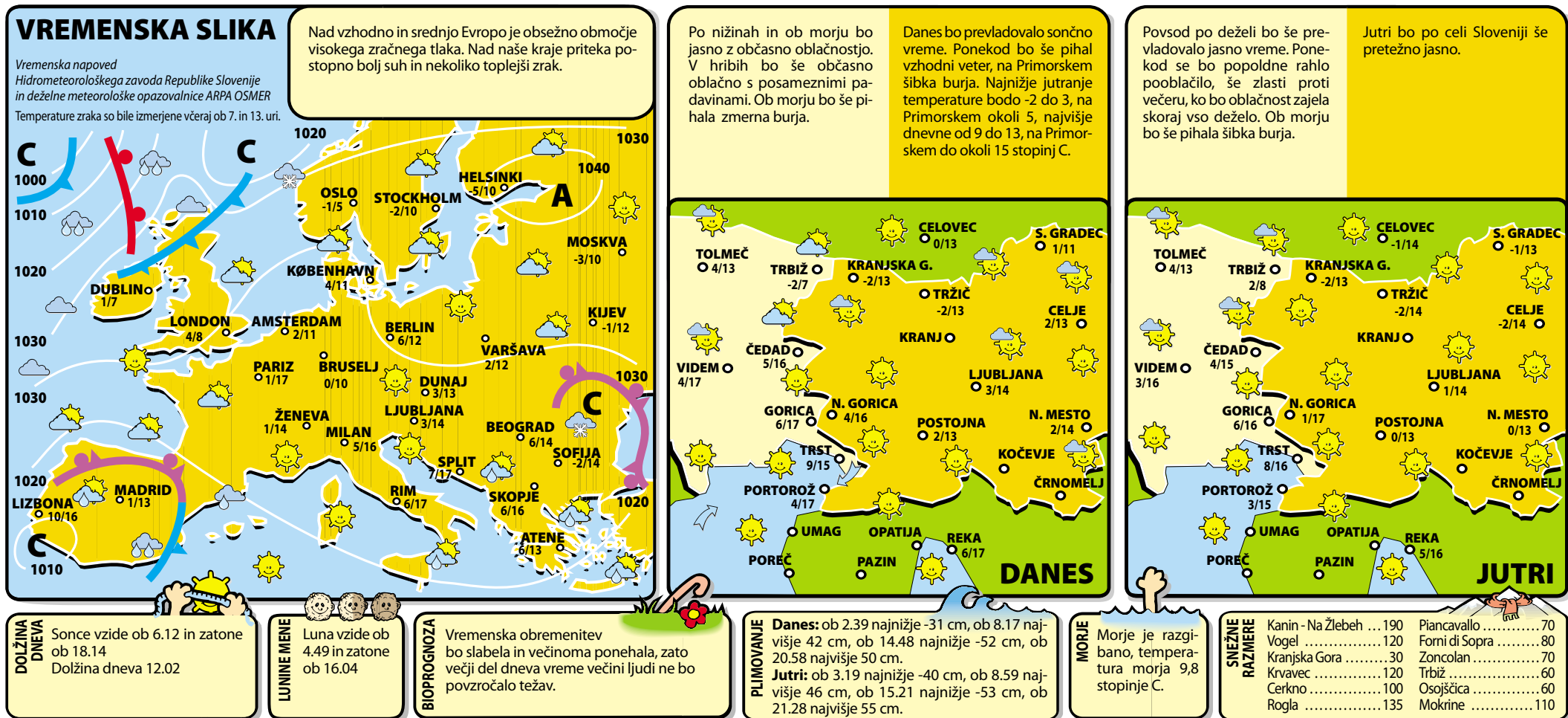
Amatersko športno društvo Breg pod eno streho združuje tri ekipne panoge, vsaka pa ima znotraj društvenega odbora svojega referenta. Odbojkarji sekciji načeljuje že deset let gospa Sonja Komar, ki je bila še prej tudi odbojkarica Brega.

Gospa Sonja pa je znotraj odbojkarkega dela društva pravi »factotum«: »Skrbim za finančno plat, urejam stike z odborom, sedim za sodniško mizo kot zapisnikarka ... Vse počnem z veseljem, je pa pri vzdrževanju neke športne dejavnosti preveč birokracije. Če želiš slediti športni dejavnosti kot odbornik, se moraš sprijazniti z dejstvom, da boš ob redni službi imel tudi drugo, sicer prestopoljno,« pravi Komarjeva, ki pa se z izbiro take odgovornosti nikakor ne kesha.

Navdušuje jo predvsem projekt Zalet: »Izbira pristopa k temu projektu se mi zdi izredno pravilna, saj se lahko na tak način izoblikuje kakovostna ekipa, vse igralke pa najdejo možnost nastopanja. V sklopu projekta Zalet ima Breg letos dobro postavljeno ekipo v 1. ženski diviziji, z Borom pa še ekipo v 2. ženski diviziji. O kakih napredovanjih ne razmišljamo, saj trenutno najraje vlagamo v mladinsko dejavnost, saj bi nas drugače bremenila večja odgovornost, predvsem finančna.«

Odgovorna za odbojkarstvo dejavnost Brega bi v odborniških vrstah rada videla tudi kak nov, predvsem mlad obraz, saj jim v društvo primanjkuje delovne sile. Razloge pripisuje vse več občutenemu otepanju odgovornosti. Kljub fiziološkimi nihanjem v odborniških vrstah pa je AŠD Breg na pragu okrogle obletnice. »Trenutno vlada v društvu precejšnje pričakovanje nad proslavljanjem 50-letnice društva, ki bo 22. aprila v Kulturnem centru France Prešeren v Boljuncu,« nam je razkrila 55-letna športna delavka iz Pcedmanja, ki pa je ljubitelja do Brega podedovala po očetu in jo prenesla tudi na hčerko. Na dolgoletno izkušnjo jo najbolj vežejo spomini na čas, ko je z drugimi dekletimi trenirala pod taktirko Uča Jurkiča: »Bilo je nekoliko drugače, kot je zdaj. Včasih si se tudi bal učitelja v šoli, tako smo mi gojile veliko spoštovanje do našega trenerja.«

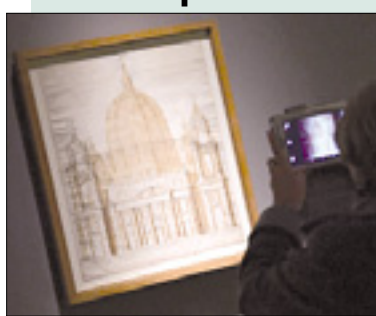
Gospa Sonja, tako kot drugi športni delavci, ki v svoje poslanstvo vlagajo veliko strasti, preživlja kar nekaj ur tedensko tako pred papirji kot v telovadnici, kot največje zadoščenje pri delu odbornika pa navaja trenutke, ko se vse odvija brez zapletov. (mar)

V Madridu našli posmrtno ostanke Cervantesa

MADRID - Nekateri izmed posmrtnih ostankov, ki so jih znanstveniki našli v niši v kripti samostana v Madridu, so pripadali španskemu pisatelju Miguelu de Cervantesu, je po pisanju francoske tiskovne agencije AFP včeraj potrdil španski antropolog Francisco Etxebarria. Španski forenziki so Cervantesove posmrtno ostanke začeli iskati lani aprila. Znanstveniki so pri iskanju Cervantesovih posmrtnih ostankov konec januarja naleteli na krsto, ki vsebuje njegovi začetnici MC. Ostanke lesene krste so našli med drugimi kosi lesa, ki so bili del številnih krst. Kot je ob začetku akcije pojasnil vodja projekta Fernando de Pardo, so se iskanja Cervantesovih posmrtnih ostankov lotili, ker je celotno človeštvo njegov dolžnik.

V rimski palači Barberini razstava 120 Berninijevih risb

RIM - V rimski palači Barberini je na ogled 120 risb italijanskega kiparja, gradbenika in slikarja Gian Lorenza Berninija. Razstava Genjev laboratorij - Bernini risar (Il laboratorio del genio - Bernini disegnatore) prinaša pregled nad delom baročnega umetnika, ki je postal zgled za ustvarjalce po Evropi. Rimska postavitev v Narodni galeriji antične umetnosti v palači Barberini ponuja vpogled v Berninijevo mojstrstvo. Umetnik se je namreč vse življenje ukvarjal z risbo. Največ risb na razstavi je iz Muzeja lepih umetnosti iz Leipziga, kjer so se umetniku med novembrom in februarjem poklonili s postavitvijo Bernini, stvaritelj baročnega Rima.

ODKRITJA O DELOVANJU MOŽGANOV

Orientacija in spanje

Levo Nobelovca Ervard in May-Britt Moser, desno Langone Medical Center

ARHIV

TRST - Ali ste vedeli, da se v naših možganih nahaja skupina nevronov, odgovornih za orientacijo? Kot napredni sistem triangulacije, sporočajo te celice možganom v vsakem trenutku tri koordinate, ki kažejo smer našim očem ter pomagajo pri orientaciji v prostoru.

Edvard Ingjald Moser je z ženo in sodelavko May-Britt Moser posvetil kariero temu vprašanju. Leta 2005 sta objavila prelomno odkritje, da določeni tip celic v delu možganske skorje tvori heksagonalno mrežo, v kateri vozlišča predstavljajo položaj telesa v prostoru. To je nekakšen abstrakten dvodimenzionalen koordinatni sistem z nevroni, ki se posamično aktivirajo, kadar se premaknemo na odgovarjajočo lokacijo znotraj robov prostora. Skupaj s tako imenovanimi prostorskimi celicami v hipokampusu, ki tvorijo manj urejena prostorska polja za neposredno ponazoritev poznanega prostora, tvorijo možganski sistem orientacije. Za to odkritje sta tudi leta 2014 prejela Nobelovo nagrado za fiziologijo ali medicino.

Pred kratkim pa je izšla študija, ob-

javljena v reviji Nature Neuroscience, ki to potrjuje, in ne samo: študija dokazuje, da se to dogaja, tudi ko spimo.

Raziskovalci v Langone Medical Centru so ugotovili, da so ti nevroni aktivni, tudi v času spanja in da ni večjih razlik s trenutki, ko smo budni. Ta ugotovitev bi lahko bila koristna za zdravljenje težav, ki ogrožajo občutek za smer, ki je tudi eden zgodnjih simptomov Alzheimerjeve bolezni in drugih nevroloških motenj.

V raziskavi, opravljeni na miših, so znanstveniki ugotovili, da te nevrone celice še naprej upoštevajo smer in prostor še dolgo med spanjem. Zlasti v času spanja REM, se gibanje igle "duševnega kompasa" živali praktično ne razlikuje od običajnega vzorca med budnimi trenutki. Raziskovalci so delo opravljali s kamerami, ki so beležile premike glave miši med spanjem, ter aktivnost v predelih možganov, ki nadzorujejo orientacijo glave (zlasti talamus in spodnji del hipokampus). Dobljene podatke so nato primerjali z rezultati, ki so jih beležili, ko so bile miši budne in zasedene pri raziskovanju različnih vrst okolja.

»Mi smo že dolgo časa vedeli, da so možgani aktivni, tudi ko spimo,« je dejal Gyorgy Buzsaki profesor na NYU School of Medicine, avtor članka »Zdaj vemo, kako deluje še orientacija.«

Buzsaki je tudi dodal, da je občutek za smer bistven del našega sistema usmerjanja, saj je možnost, da se naš "notranji kompas" zmoti precejšnja: le pomislite na to, kako hitro zgubimo orientacijo, ko se spustimo do postaje podzemne železnice.

Odkritje, da so med spanjem aktivni tudi nevroni, ki nadzorujejo smer našega pogleda, kaže, da si mo-

žgani nenehno prizadevajo za aktivno raziskovanje in usklajujejo svoje delovanje, tudi ko so, tako rekoč, izključeni iz zunanjega okolja. To podpira teorijo, da možgani sesalcev ne čakajo pasivno na prejetje čutnih impulzov, ampak jih aktivno in neprekinjeno iščejo.

»Aktivnost teh nevronov med spanjem, je neke vrste utrjevanje krajev in dogodkov, nekakšen rezervni sistem v možganih, kjer se shranjujejo zemljevidi« je nazadnje dodal Adrien Peyrache, prvi raziskovalec.

Helena Pertot

PARIZ Arafat ni bil zastrupljen

PARIZ - Palestinski voditelj Jaser Arafat ni bil zastrupljen, je glavna ugotovitev zadnje forenzične preiskave, ki so jo izvedli francoski strokovnjaki. Po poročanju francoske tiskovne agencije AFP, ki se skljuje na tožilstvo v francoskem mestu Nanterre, preiskava ni potrdila zastrupitve s polonijem. Analiza vlaken iz Arafatovega groba je namreč po navedbah tožilstva potrdila, da sledi polonij 210, ki so jih našli v Arafatovem grobu in vzorcih iz bližine, kažejo, da gre za polonij iz okolja.

Zadnje ugotovitve potrjujejo navedbe francoskih strokovnjakov, ki so bile opravljene leta 2004 in ruskih strokovnjakov, ki so jih opravili leta 2013. Je pa skupina švicarskih strokovnjakov na osebnih predmetih, ki jih je po Arafatovi smrti prejela njegova vdova Suha, odkrila nenormalno visoko stopnjo polonija 210, vendar niso z gotovostjo potrdili, da naj bi bil Arafat zastrupljen.

Suha se je leta 2012 obrnila na sodišče z obtožbami, da so njenega soproga umorili. 75-letni zgodovinski palestinski voditelj Jaser Arafat je umrl novembra 2014 v vojaški bolnišnici v bližini Pariza.

Zaradi zastrupitve s polonijem 210 je leta 2006 v Londonu umrl nekdanji ruski vo-hun in kasnejši nasprotnik ruskega predsednika Vladimirja Putina, Aleksander Litvinenko.